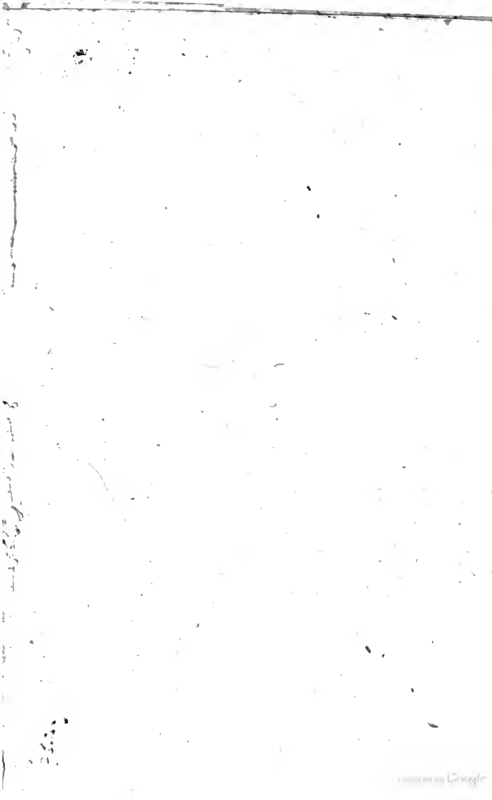

BIBLIOTECA VITT. EMANUELE
FONDO EBORENSE
31
2 C
22

VERITAS IMPRESSIONIS SACRORUM STIGMATUM IN CORPORE SERAPHICI S. FRANCISCI ASSISIENSIS IN LUCE POSITA

Et a Criticorum quorumdam opinionibus vindicata

A F. FLAMINIO ANNIBALI DE LATERA
ORDINIS MINORUM
Sacræ Theologiæ Lectore Jubilato, & Observantis Romanæ Provinciæ Alumno.

ROMÆ MDCCLXXXVI.
Ex Typographia Archangeli Casaletti.

Superiorum Permissu.

EMO, ET RMO PRINCIPI

D. D.

JOANNI-MARIÆ RIMINALDI

S. R. E. CARDINALI AMPLISSIMO

Fr. Flaminius Annibali de Latera Ordinis Minorum
Sacræ Theologiæ Lector Jubilatus

FELICITATEM.

NIL mihi certe jucundius, EME PRINCEPS, nil huic operi honorificentius evenire poterat; quam hoc ipsum, utcumque a me ela-

boratum, celeberrimo nomine tuo inſcriptum in lucem edere, ac præſidiis hiſce munitum validiſſimis, veritatis, & religionis amicis typis excuſum offerre. Ex hac enim tanti nominis inſcriptione, tantique Mæcenatis auctoritate, illud abunde ei lumen, & pretium acceſſurum putavi, & firmiſſime credidi, quod ab ſtudio, vel arte auctoris nec habere unquam, nec ullo modo ei communicari potuiſſe optime noveram. Virtutes illæ præfulgidæ, quibus auguſto Purpuratorum Patrum Senatui adſcribi meruiſti, quibuſque nunc mirifice purpuram ipſam exornas, animi ſcilicet, corporiſque nobilitas, bonarum artium, ſcientia-

rum-

rumque cultus, & amor, in omnes humanitas, & beneficentia singularis, intime id mihi suadebant; sed illa præsertim, ut ceteras reticeam, summa in Deum pietas, & in Divum Franciscum, Minorum Patrem, & Ducem gloriosissimum satis perspecta devotio, me ultimo adegit, ut Te in mei, ac operis patronum, & auspicem deligerem. De sacris namque in eo agitur Stigmatibus, quibus Vir Seraphicus, & Patriarcha beatissimus, mira Dei gratia in suo corpore impressus fuit, & quidem contra etherodoxos, & recentiores quosdam intemperantes criticos agitur, qui mirabilem impressionem hanc vel absolute ne-

negant, vel a confictis caufis eam repetentes, Stigmata ipfa metaphorica tantum, aut myftica fuiffe contendunt. Hujufmodi idcirco opus non alterius profecto nomini dicandum erat, quam Viri, Sanctiffimi Inftitutoris, ejufque Crdinis amantiffimi, non alteri vovendum, quam præclariffimo Principi Romanæ Ecclefiæ, cujus auctoritatem, dum hæretici, & alii laudata Stigmata inficiantur, vel fugillant audacter nimis, vel omnino adimunt, vel flocci facere videntur. Tot enim tantifque impreffio ifthæc afferitur, et roboratur teftimoniis Romanorum Pontificum, qui etiam folemne de eadem feftum in Ec-

cle-

clesia universali celebrandum instituerunt, tot tantisque privilegiis, & gratiis hoc ipsum cumularunt, ut veritas hujus impressionis denegari non possit, quin Ecclesiæ, ejusque supremi Pastoris auctoritas lædatur simul, aut denegetur. Opus proinde, in quo dum vera, & realis in corpore S. Francisci vulnerum impressio defenditur, & vindicatur, Ecclesiæ pariter, ac Summi Pontificis dignitas propugnatur, & asseritur, non alteri, ajebam, offerendum erat, quam ejusdem Ecclesiæ Purpurato Patri, quem pius in Beatum Franciscum affectus, fervensque Ecclesiasticæ auctoritatis, & disciplinæ zelus æque com-

commendant. Ipſum igitur, Mæcenas ampliſſime, benigne reſpice, ac in perenne obſequentis animi argumentum clementer accipe.

FR.

FR. PASCHALIS A VARISIO

Lector Emeritus, Catholicæ Majestatis in Regali Matritensi Congressu pro Immaculata Virginis Conceptione Theologus, ac totius Ordinis S. P. N. Francisci Minister Generalis, Commissarius, Visitator Apostolicus, & in Domino Servus.

CUM opus, cui titulus *Veritas Impressionis Sacrorum Stigmatum in Corpore Seraphici S. Francisci &c.* a Reverendo Patre Flaminio Annibali de Latera Nostræ Observantis Provinciæ Romanæ Lectore jubilato compositum, a duobus PP. Theologis de Ordine nostro, quibus id commisimus, revisum, & approbatum fuerit, vigore præsentium facultatem eidem concedimus, quatenus, servatis servandis, illud typis mandare possit.

Dat. Romæ ex Aracœli die 6. Novembris Anno 1786.

Fr. Paschalis a Varisio Minister Generalis.

De Mand. Rmi. in Chr. Patris
Fr. Jo. Ant. Ticinensis Secr. Gen. Ord.

AP-

De mandato Revmi P. Paschalis a Varisio Ministri Generalis totius Ordinis Fratrum Minorum nos infrascripti diligenter examinavimus opusculum, cui titulus: *Veritas impressionis Sacrorum Stigmatum in corpore Seraphici S. Francisci* &c. ab Adm. Reverendo Patre Flaminio Annibali de Latera ejusdem Ordinis Lectore Jubilato compositum; & quoniam in eo nedum nihil castigatione dignum invenimus, magnam quinimo Auctoris eruditionem, sanamque Criticen admirati sumus, atque etiam adeo solide tum ab haereticorum calumniis, tum a Criticorum quorundam phantasticis opinamentis veram realemque Sacrorum Stigmatum in corpore S. P. N. Francisci impressionem vindicatam perspeximus, ut nemo deinceps eamdem valeat in dubium revocare; idcirco praedictum opus adprobamus, maximumque ex eo bonum Christianae Reipublicae, ac Pietati accessurum censemus, si publicam in lucem prodierit.

Datum Romae ex Aracoeli nonis Novembris 1786.

F. Thomas Manni de Jerano S. T. Lector Generalis.

F. Gaudentius Patrignani de Coriano S. T. Lector Generalis.

Quam

APPROBATIONES.

Quam turpiter labantur, qui neglectis artis Criticæ regulis, ac, ne quid ad summam audaciam desit, publico Romanæ Ecclesiæ omnium Matris, & Magistræ judicio repudiato, Dominum Jesum Christum *frigescente mundo ad inflammanda corda nostra sui amoris igne in carne Beati Francisci Passionis suæ sacra Stigmata* renovasse negant, facile intelliget, qui præclarum Opus, cui titulus: *Veritas impressionis Sacrorum Stigmatum in corpore S. Francisci Assisiensis in luce posita, & a Criticorum quorumdam opinionibus vindicata a Fr. Flaminio Annibali de Latera Ordinis Minorum Sacræ Theologiæ Lectore Jubilato, & Observantis Romanæ Provinciæ Alumno*, accurate perlegerit. In hoc enim Opere tanta eruditionis copia, tantaque argumentorum vi suscepta Sacrorum Stigmatum corpori S. Francisci Assisiensis divina virtute impressorum causa a doctissimo Auctore defenditur, ut rem plane conficiat, nullumque adversariis suis evadendi aditum relinquat. Quare Opus ipsum, quod quidem Reverendissimi Patris Fr. Thomæ Mariæ Mamachii Ord. Præd. Sacri Palatii Apostolici Magistri jussu expendi, quin aliquid a Catholicæ religionis dogmatibus, rectaque morum institutione alienum in eo mihi occurrerit, publica luce dignissimum duco.

Romæ in Coenobio Sanctæ Mariæ super Minervam xi. Kalend. Decemb. Anno MDCCLXXXVI.

Fr. Thomas Maria Soldatus Ord. Præd. Sac. Theol. Magister, ejusdemque in Collegio Germanico-Hungarico Professor.

IM-

IMPRIMATUR

Si videbitur Rmo P. Sacri Palatii Apoſt. Magiſtro.

Franciſcus Xaverius Paſſeri Viceſgerens.

IMPRIMATUR

Fr. Thomas Maria Mamachius Ord. Præd. Sac. Pal. Apoſt. Magiſter.

PRÆ-

PRÆFATIO.

SI ad compeſcendos errores, pro temporum veritate gliſcentes, calamum adhibendum eſſe, & veritatis amor, & ſcriptores omnis ætatis abunde ſuadent, erroneæ, quæ contra veritates nonnullas noſtris hiſce temporibus circumferuntur, opiniones intimè nos ad hoc ipſum impellunt, ut iſtarum falſitate detecta, veritas, quam ſub pietatis larva opprimere conantur, pro viribus defenſata triumphet. Inter veritates, quas noſtra hac ætate ſic quidam impetere audent, illa una eſt de vera, ac reali in corpore S. Franciſci Seraphici ſacrorum Stigmatum impreſſione, cujus propterea feſtum quoque, licèt a Romanis Pontificibus inſtitutum, & ab Eccleſia univerſali receptum, atque hactenus celebratum, è medio tollunt, & ab Eccleſiæ Dypticis abradere præſumunt. Recentiores hi noſtri, dum hæc & ſimilia agunt, potius hæreticorum, criticorumque intemperantium imitatores, & aſſeclæ, quam

tot

tot illuſtrium Catholicorum virorum diſcipuli, videri volunt, ac magis in illorum ſcriptis deguſtandis, quam in iſtorum libris perlegendis, delectari, ut homines emunctæ naris, & peregrinæ habeantur eruditionis.

Paucis miſſis, qui poſt aliquot elapſos a morte S Franciſci annos, cum nondum ſcilicet fama ſatis ubique vulgaſſet, Stigmatum prodigium Eccleſiæ auctoritate probatum eſſe, vel de ipſis non recte ſenſerunt, vel eorumdem realitatem, in longinquis poſiti regionibus, inficiati ſunt; omnium primi, qui maligno animo, & aperta fronte hæc nedum falſa, & ficta dixere, ſed cachinnis etiam & dicteriis in eadem debaccati ſunt, fuerunt ultimi temporis Novatores. Poſt hos, diverſo tamen ſpiritu, de eiſdem rectè minimè ſenſerunt Catholici quidam critici, ad ſobrietatem non utique ſapientes, quibus non omnia Proteſtantium dogmata penitus diſplicuiſſe, in propriis tractationibus ſatis clarum exhibent argumentum.

Anno ſiquidem 1513. prodiit in Germania abſque typographi, & auctoris nomi-

mine libellus, ſatyrico titulo inſcriptus, *Alcoranus Nudipedum*, contra librum *Conformitatum* Fr. Bartholomæi de Piſis, anno 1578. iterum Genevæ impreſſus latino gallicoque idiomate, germano illo duplo major, & peſtilentior, ſignatus, *Alcoranus Chordigerorum*. Ann. 1589. ſatyra hæc infamis tertio belgica lingua fuit excuſa Dordraci Batavorum, notata, *Alcoranus Fratrum Minorum*, ut in Apologetico, impreſſo Antuerpiæ an. 1607. n. 1. ad Lectorem, advertit Fr. Henricus Sedulius, qui de anno primæ editionis prudenter dubitat, quoniam libelli concinnator Miniſtrum ſe jactat & Viſitatorem, cum ſcilicet talis eſſe non poterat, quia Lutherus anno 1513. buccinam contra Romanam Eccleſiam nondum inſonuerat, muniaque, & nomina hujuſmodi adhuc ſuis non accomodaverat. Petrus Bælius in impio ſuo Dictionario Hiſtorico-Critico, tom. 2. Vocab. *François d'Aſſiſe*, Nota (I), præter editiones Alcorani a Sedulio recenſitas, alias duas indicat in margine, unam ann. 1556. *citée per Du Verdier Biblioth.* pag. 858., alteram anno 1560.

1560. *a Geneve chez Conrad Badius*. Hisce editionibus adhuc alia addenda est an. 1651. *Deventriæ typis Joannis Columbii*, quam nos præ manibus habuimus, cui titulus, *Alcoranus Franciscanorum*.

Maligni hujus operis auctor ab aliquibus habitus est aliquando Lutherus; at Sedulius a viro de istius grege, Erasmo scilicet Albero Brandenburgensi, ipsum agnoscit, simulque num. 10. scribit, calumniarum, & convitiorum plenas esse notas marginales, quibus Alcoranus conspurcatus est, ac S. Franciscum in eo vocari *Idolum stigmatizatum*, uti & nos ita esse conspeximus. Bælius ipse loco citato, exultans in rebus pessimis, & calumniis plaudens, hæc habet: „ Voiez l' Alcoran des „ Cordeliers lib. 1. pag. 4. de l' Edition de „ Geneve 1560. in 8. vous trouverez une „ Note marginale bien satirique; elle est „ conçue en ces termes: Quant aux stig„ mates de cette idole, les Jacobins disent „ que ce fut S. Dominique qui les lui fit „ d'une broche, étant survenu quelque „ different entre eux comme il étoit caché „ sous

„ ſous un lit. „ In Nota (G) ſuo marte addit ibidem totius religionis irriſor, & everſor Bælius, jurgium die quadam inter duos Patriarchas exarſiſſe „ & que St. „ François s'etant refugié ſous un lit, l'au- „ tre armé d' une broche la lui fourra cinq „ ou ſix fois dans le corps. „ Hæc è ſuo cerebro Bælius, cui illud idem reſpondetur, quod ipſemet de auctore prædictæ Notæ lepide ſcribit: „ L' Auteur de cette Note, „ eſt coupable pour le moins d' un trés „ grand peché d' omiſſion. Il n' a cité per- „ ſonne qui dise que les Jacobins content „ cela &c. „ Et Bælius ſane, ſi diis placet, multos inventi hujus exhibet aſſertores, ac teſtes, imo tot omnino, quot profert auctor Notæ, unde riſu excipiendus eſt una cum iſto, utpote qui ambo ſine veritate, & ſine teſte fumoſi capitis deliria proferant, ac figmenta.

Poſt Acorani pro mulgationem nil Proteſtantibus frequentius fuit, quam ore & calamo S. Franciſcum *idolum ſtigmatizatum* edicere, ejuſque plagas tamquam a Minoritis excogitatas venditare. Theodo-

ius Beza in cap 6 Epist. ad Galat. virum Seraphicum, Stigmatibus insignitum, vocat *horrendum stigmaticum idolum*, ut de eo adnotant Cornelius a Lapide in eumdem Apostoli locum, & Theophilus Raynaudus tom. 13. *de Stigmatismo sacro, & prophano* cap. 7. dicens: *Spurcus Beza omnibus tetris notis inustus, cui S. Franciscus est idolum stigmaticum horrendum, ejus vero vulnera figmenta*. Centuriatores Magdeburgenses Centur. 13. cap. 10 de Summo Pontifice Alexandro IV. S. Francisci vulneribus testimonium, ut audiemus, invictissimum perhibente, hæc ajunt: *Figmentum monasticum de Francisci Stigmatibus sua auctoritate confirmavit, ita quidem, ut ea se vidisse constanter affirmarit. Commentum monasticum, quo toti terrarum orbi Minoritæ imposuerunt*. Tandem, Stigmatum historia cum S. Bonaventura descripta, ita concludunt: *Ludibria hæc fuerunt, impressa a spiritu superstitionis auctore .... Aliis quoque hæc per peculiaria quædam miracula innotuisse, sine fronte mentiuntur, quæ recensere animus non est. Ipse demum Alexander IV. Pontifex*

tifex publice se oculis eu suis conspexisse non veritus est dicere. Editor quoque *Alcorani Franciscanorum*, Deventriæ impressi, ut supra, sic titulum hunc exponit: *id est, blasphemiarum, & nugarum Lerna, de Stigmatisato Idolo, quod Franciscum vocant, ex libro Conformitatum.*

Eadem ferme habet Philippus Mornæus, & ipse Lutheranus, pag. 345. *Historiæ Papatus*, quam ipsemet, non in suo, sed in nostro sensu optime interpretatur *Mysterium iniquitatis*. Hæreticum hunc egregie confutavit Leonardus Coquæus Heremita Augustinianus in *Antidoto contra progressum sexagesimum primum* tom. 2. ubi ex pag. 508. ejusdem Mornæi, aliud etiam signat illius mendacium, institutorem festi sacrorum Stigmatum indicare volentis. *Balæus*, inquit laudatus Raynaudus loco citato, *scriptorum omnium miserrimus, ita & impudentissimus, in Catalogo scriptorum Angliæ in Appendice ad num. 37. Centuriæ tertiæ, narrationem de S. Francisci Stigmatibus fabulosum portentum appellat.* Franciscus Turrianus in Apologetico apud eumdem

Raynaudum ibidem, hæc refert Petri Bequini verba: *Paulus Christum crucifixum & animo circumtulit. & voce exposuit, ac pinxit, & vita sic expressit, ut ejus etiam in sua carne circumferret stigmata, non picta, aut ficta, uti Franciscanum idolum, sed in omnibus suis partibus impressa*. Hæreticis his adcensendi sunt Petrus Bælius, & Jacobus *le Fevre d' Etaples*, ambo Stigmatum S. Francisci hostes acerrimi; primus enim in Dictionario, præter jam allata, hæc quoque scribit: „ Une des plus grandes singu-„ laritez de François d' Assise est, qu' on „ pretend que Jesus-Christ lui imprima les „ marques de ses cinq plaies. Les Moines „ de son Ordre content mille & mille mer-„ veilles sur ce sujet. Ils ont obtenu la „ permission de consacrer une féte á ces „ saints stigmates, & d' en réciter l' Offi-„ ce „. De hoc officio vero, & Stigmatum festo, eodem Bælio referente, *le Fevre* in versum 17. capitis sexti Epist. ad Galat. scribit, superstitiosum esse, & damnabile, quod judicium approbans impius relator, ita prosequitur: „ La superstition „ de

„ de cette féte a qualque chose de conta-
„ gieux ; elle est fort capable de jetter dans
„ l'illusion les ames devotes ; les Frédi-
„ cateurs se rendent si pathétiques ce jour-
„ lá, & debitent des imaginations se guin-
„ dées, qu'ils sement l'enthousiasme, &
„ l'extase dans plusieurs cerveaux &c. „

Ex quo Novatores S. Franciscum dixerint *idolum Stigmatizatum*, inter bardos, & suos prædicare non cessant, Minoritas æquiparare Christo crucifixo proprium parentem, hujus vulneribus exornatum, quod quam falsum sit, & malignum in eorum sensu, totus mundus judex est, ac testis verax. In primis Lutherus furiose, pro suo more, insurgens in librum *Conformitatum* Bartholomæi Pisani, stulte & calumniose scribit in *Præfatione*, eumdem librum tanti fecisse Pisani confratres, ut ab his *habitus sit loco Evangelii, & ipse Franciscus loco Christi obtrusus*. A magistro cantum didicere discipuli, qui Alcorani titulum sic etiam interpretantur: *Epitome præcipuas fabulas, & blasphemias complectens eorum, qui B. Franciscum ipsi Christo*

æquare ausi sunt, *excerpta ex amplo Conformitatum libro*. Imo auctor præcitatus editionis Deventriensis *Alcorani Franciscanorum*, in epistola prævia *Christiano Lectori* hæc impudentissime scribere audet: *Ex Christo Domino nostro figuram solum ac typum Francisci faciunt*; *hoc est*, *Christus est servus*, *Franciscus vero Dominus ejus* .... *Ex hoc Christo Domino nostro Monachi servi figuram faciunt*: *ac collocant Franciscum longe supra Christum* ... *Franciscum ut verum Messiam*, *Mediatorem*, *Advocatum*, *ac Patronum invocant*, *& vitam æternam ab ipso petunt*. Sed quis, cui sanum sinciput, insana hæc, & maligna hæreticorum figmenta non rideat, simulque non vituperet Julii Cæsaris Scaligeri ignorantiam, qui in *Poeticis*, cum Alcorani auctore, licet superbus, & invidus non minus quam Joseph filius, hæc plagiarius fidissimus canere non dubitavit?

Hoc restabat, ea Francisci imagine Christum
Redderet. O lector! Christus hic alter erit.

Sed

Sed magis vituperandi sunt Catholici illi, qui eadem a Protestantibus mutuati, scriptis etiam tradiderunt, ut auctor dissertationis gallicè conscriptæ „ Sur l' Inscription „ Du Grand Portail Du Couvent des Cor„ deliers de Reims „ *Deo Homini, & B. Francisco, utrique Crucifixo*, quam inscriptionem apposuit P. *Le Franc* ejusdem Cænobii incola. Huic dissertatori concinit recentior quidam in *Collectione Opusculorum, Religionis utilitatem*, ut ipse vult, *concernentium*, ac tom. 9. hujus collectionis eamdem affert dissertationem italicè versam, estque ejusdem tomi *Opusculum Secundum*. In prima Nota celebrat collector dissertatorem, quem non Adrianum Baillet, ut olim credidere nonnulli, sed fuisse Joannem Baptistam Thiers, ex Dictionario Historico Auctorum Ecclesiasticorum nos docet. In alia Nota ad cap. 1. pag. 78. addit ex proprio innato genio collector, S. Franciscum a suis Christo crucifixo æquiparari, eo quod in stemmate proprii Ordinis duo exhibeant cancellata brachia, nudum unum, vestitum alterum, Christi primum, S Fran-

cisci secundum, Crucem inter se mediam habentia, quorum utraque manus rubra cicatrice obducta est.

Hæreticorum finis in tot calumniis excogitandis, & vendendis, unus est præcipuus, eorumque singulis communis; ne scilicet vel ex hoc uno, a sæculo inaudito, Stigmatum prodigio, totum reformationis ædificium destrui, ac veluti a fundamentis ruere videant. Cum namque Ecclesia Romana longe ante S. Francisci ævum a Christo, ut ipsi blaterant, ita defecisset, ut nec veritas, nec vita, Seraphico viro in terris agente, in ea inveniri, vel assequi possent, unanimi consensu pernegare decreverunt, tam illustre prodigium in medio Ecclesiæ, per ipsos reprobatæ, contigisse, & quidem in Viro eidem, ejusque supremo Capiti addictissimo. Timebant enim ne quis contra eos ita argumentaretur: Si Ecclesia Romana S Francisci ætate erat illa Babylon, ut vos prædicatis, in Apocalypsi descripta, in qua gratiam & gloriam nemo assequi poterat, a Christo jam reprobata, ac derelicta, cur est, quod ejus filio-

filiorum unus, Seraphicus nempe Franciscus, ipsimet Ecclesiæ summe devotus, tali gratia ab eodem Christo donatus fuit, ut etiam propria Stigmata ei visibiliter impresserit? Hoc adeo torsit hæreticorum cranium, ut, cum alia via a vexatione liberari non possent, hanc invenerunt expeditiorem, gratis videlicet asserendi, vulnera S. Francisci Seraphici vel ficta fuisse, & a fratribus excogitata, vel Diaboli fuisse illusiones, ut ajunt Magdeburgenses, quo certe nil facilius, aut expeditius dici potest.

At neminem latet, Protestantes ad simplicium deceptionem plenis buccis quotidie resonare, Ecclesiam Romanam ideo præcipue a vera fide excidisse, quia exercet, ac fovet idololatriam in cultu, & veneratione Sanctorum. Cum itaque horum omnium Imagines, & Reliquias habeant ipsi pro idolis, de S. Francisco hoc unum addunt, quod sit *idolum stigmatizatum*, quia signaculis Passionis Christi notatus exprimitur. Hic non est locus, hanc eorum retundere calumniam, centies a Catholicis validissime confutatam, ac dicimus tantummodo, Dalæum

læum quoque, Calvini asseclam suorum de hac ipsa re ignorantiam exprobrasse. Docens hic in *Apologia* quo cultu Sancti colantur in Ecclesia Romana, hunc approbat veluti justum, & rationabilem dum ita scribit: *Ea ipsa Roma, de qua querimur, fere nobiscum sentit; quamvis enim nonnullis creataris magnos ea prælstet honores; hoc tamen semper agnovit, quamdam esse cultus speciem, qui nulli debet, nec potest, præterquam Deo, præstari, illeque est, quem communi juris vocabulo Latriæ cultum appellat, quo distinguatur a ceteris speciebus, queis alterum, qui Deus non sit, coli posse putat.*

Quid mirum insuper si hæretici tam acriter insectentur S. Francisci Stigmata, cum ipsi, ob rationem desuper adductam, omnia miracula recensita in historia Ecclesiæ Romanæ jam lapsæ, ut ipsi calumniantur, ficta, & imaginaria esse proclament? Bellarminus tom. 2. lib. 4. cap. 14, quod est *De Notis Ecclesiæ*, harum undecimam ponit *gloriam miraculorum*. Ad hæc rident Novatores, licet a Venerabili Cardinali ibi-

ibidem egregie devicti, & cum horum ne unum quidem indicare possint a propriæ reformationis auctoribus patratum, quod ad proprium Apostolatum confirmandum, si fuisset a Deo, operari debuissent, desperatione ducti, scriptis & ore garriunt, *ex miraculis non sumi argumentum firmum ad probandam veram fidem*. Addunt vero cum Calvino in *Præfat. Instit.*, & cum Magdeburgensibus in singulis Centuriis, *miracula Sanctorum nostrorum vel esse ficta, vel imaginaria, idest, vel non ita contigisse, & falsò narrari ab historicis, vel si contigerunt, esse præstigias dæmonum*. O infelix astutia! Scriptura, quam ipsi unam audire, ac sequi gloriantur, nonne apertissime docet, virtutem efficiendi miracula prædicatoribus veræ fidei, & Ecclesiæ suæ ministris a Christo fuisse collatam? *Convocatis duodecim Apostolis*, habetur Luc. 9. v. 1. *dedit illis virtutem, & potestatem super omnia dæmonia, & ut languores curarent. Et misit illos prædicare regnum Dei, & sanare infirmos*. Facultas prædicandi Evangelium una cum virtute patrandi miracula hic a Chri-

Christo simul juncta conceditur; unde & Marci 16 hæc ab eodem Redemptore dicta leguntur: *Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur: In nomine meo dæmonia eiicient; linguis loquentur novis; serpentes tollent; & si mortiferum quid biberint, non eis nocebit; super ægros manus imponent, & bene habebunt*. De Sanctis Apostolis, & prædicatoribus veritatis hæc dicta esse, quæ sequuntur, verba aperte declarant: *Illi autem profecti, prædicaverunt ubique, Domino cooperante, & sermonem confirmante, sequentibus signis*, quorum multa in Actibus Apostolorum a S. Luca recensentur. Quid plura? Ipsemet Christus Joann. 14. v. 12. de iis, qui credituri erant in eum, non ne dixit: *Qui credit in me, opera, quæ ego ipse facio, & ipse faciet, & majora horum faciet?* Ita sane. At si reformatores credebant in Christum, ejusque habebant veram fidem, & sanam doctrinam annuntiabant, cur non fecerunt opera Christi, scilicet miracula? Et si hæc de suis fidelibus dixit ipsa Veritas, & Magister, cur ipsi tradiderunt, eorumque factiosi prædicant, mi-

miracula non esse tesseram veræ fidei, & ab istis non sumi argumentum firmum ad hanc probandam?

Virtus miraculorum, Ecclesiæ ab ejus institutore impertita, in eadem perdurare debet usque ad ipsius consummationem, & sæculi finem, cum ab eo data fuerit in signum veritatis, ad infideles miraculorum luce omni tempore illuminandos, & fideles opportune reficiendos, & in veritate confirmandos. Aperte id tradit Apostolus 1. ad Corinth. cap. 12., ubi ait, quod Deus inter alios posuit in Ecclesia etiam illos, quibus dedit *gratias curationum*, *genera linguarum*. Idem Apostolus, ut superius dicta confirmemus, 2 ad Corinth.c 12. non probat veritatem suæ missionis ex prodigiis per ipsum a Deo patratis, dicens; *Signa Apostolatus mei facta sunt super vos in omni patientia, in signis, & prodigiis, & virtutibus?* Tandem idem Christus ad confirmandam suam cælestem doctrinam, & divinitatem Joann. 10. non utitur argumento miraculorum, sic Judæos perstringens: *Si mihi non vultis credere, operibus credite?*

Aper-

Apertissima sunt scripturæ verba. *At si ex miraculis non sumitur argumentum firmum ad probandam verum fidem*, cur Paulus hæc ipsa profert in testimonium sui Apostolatus, & cur Christus hæc palam operari non destitit, ac signa esse dixit illorum, qui in eum credituri erant, objecitque Judæis in tanta eorumdem luce minime credentibus? Hæretici nihilominus miraculis fidendum non esse contendunt, quæque in Ecclesia Romana patrantur, vel ficta, vel imaginaria esse proclamant, & si quæ veri speciem habere concedunt, dæmonis arte fieri mentiuntur, quemadmodum de S. Francisci Stigmatibus eos credere, & evulgare intelleximus.

Sed ratio, cur ita obloquantur, est, ut innuimus, desperatio, ad quam eos impulere proprii Antesignani, qui cum ad suam extraordinariam missionem probandam portentum nullum edere potuerint, quamvis id non una vice tentaverint, ne quis ex hoc inferret, eam non fuisse a Deo, quia signis, ut illa Pauli, & aliorum, minime firmatam, contra evidentiam Scriptura-

turarum clamare cæperunt, miracula non esse argumenta firma veræ fidei. Hunc Magistrorum canonem amplectentes discipuli, idipsum edocere non cessant, cum illis addentes, quæ in Ecclesia nostra eveniunt portenta falsa esse, & conficta, ut sic nobis auferant arma, seque a pressura liberent, & a laqueis extricent. Catholici e contra gloriantur de miraculis, quæ Deus inter ipsos operari dignatur per eorum nonnullos, quos illibata vita commendat, dumque hæc, atque illud Stigmatum S. Francisci admirantur, & extollunt, cum S. Augustino lib. de Utilit. credendi cap. 17: lætantur, *se teneri in Ecclesia etiam vinculis miraculorum*. Novatoribus autem, diabolica vi hæc fieri dicentibus, reponunt, etiam de Christo blasphemasse Judæos, ipsum *in Beelzebub principe dæmoniorum eiicere dæmonia*.

Ipsi Catholici, qui diabolicas artes, & incantationes non minus certe, quam Protestantes, detestantur, cum in eorum communione prodigia a Deo per aliquem fieri conspiciunt, hujus vitam expendunt,

& si hæc virtutibus exornata resplendeat; tunc illud Nicodemi Christum alloquentis usurpant: *Nemo potest hæc signa facere, quæ tu facis, nisi fuerit Deus cum eo*. Hujus rei testis est omni exceptione major Sacrorum Rituum Congregatio, quæ dum agit de Catholicorum aliquo inter Sanctos, vel Beatos adscribendo, prius de istius moribus diligentissime inquirit, ejusque vitam, an fuerit Evangelio perfecte conformis, longa & scrupulosa indagine dijudicat. Si hæc talis, & quidem in gradu summo, sive, ut ajunt, heroico, probari nequeat, ulterius in ejus causa non procedit, nec dignum putat, qui Beati, vel Sancti titulo decoretur. Si vero de excellenti ejusdem virtute, in qua sanctitatem, & perfectionem consistere credit, tutissima evadit, tunc ad prodigia per ipsum patrata excutienda descendit, tamque rigide & exacte agit in hac re, ut ex pluribus miraculis a Postulatoribus exhibitis duo tantum vel tria utplurimum approbet ut vera, quandoque vero etiam cuncta absolute rejiciat, si horum nullum eas notas habere dignoscat,

ut

ut citra omne dubium dici possit: *Digitus Dei est hic*. Ea denique in re tam gravi se gerit Ecclesia Romana circumspectione, & diligentia, ut Muratorius de Ingen. moderat. lib. 1, cap. 17. hæc asserere non dubitaverit. *Ritus canonizationis, ab Apostolica Sede eo nunc peragitur accurato, diligentique studio, ut pie credendum sit, nullum ea in re errori locum fuisse, aut deinceps futurum*.

Post hæreticos ex nostris nullum adhuc invenire potui, qui aperte negarit S. Francisci Stigmata, aut qui falsa, & conficta ea dixerit, præter Italum quemdam, auctorem libri inscripti, *Reflexiones Itali cujusdam super Ecclesiam in genere, super Clerum tam Regularem, quam Sæcularem, super Episcopos, & Romanos Pontifices, & super jura Ecclesiastica Principum*. In hoc opere, edito anno 1768., impressionem Stigmatum in corpore S. Francisci modernissimus auctor vocat *solemnem, & indignam fabulam, apertissimum mendacium*. Etiam in Dictionario Domini *Ricchelet*, impresso Rhotomagi 1710. apud Viduam Francisci *Vaultier*, Vocab. *Stigmata*, legitur:

tur: *Gloriosa Stigmata S. Francisci. Creditur quod sint fabula*, quæ ultima verba in alia nulla extant hujus Dictionarii editione, nec quidem in Genevensi. Præter hos, inquam, Catholicos, horum nullum deprehendi, qui vulnera S. Viri absolute inficiatus sit: Quotquot enim Catholicorum de insigni hoc portento haud recte senserunt, quoad modum tantummodo peccavere, ea cum veteribus aliquibus ab imaginatione, jugi, & valida meditatione Passionis Christi succensa, repetentes. Horum unus fuit Franciscus Petrarcha qui lib 2. de Vita Solitaria cap. 11. loquens de S. Francisci Stigmatibus, eadem vocat *stupendum insigne sacrorum Stigmatum*; se l lib. 8 Epist. senil. in tertia, quæ est *ad Thomam de Garbo Medicum Florentinum*, eorum impressionem tribuit imaginationi, sive, ut ipse scribit, *opinioni*. Ejus verba sic refert Summus Pontifex Benedictus XLV. de Servor. Dei Beatif. & Beator. Canoniz. lib. 4. part. 1. cap. 33. num. 19. *Profecto Francisci Stigmata hinc principium habuere: Christi mortem tam jugi, & valida meditatione complexus est, ut*

cum

eum eam in se jam dudum animo transtulisset, & cruci affixus ipse sibi suo cum Domino videretur, tandem ab animo in corpus veram rei effigiem pia transtulit opinio.

Petrarchæ adhæsit Petrus Pomponatius, qui prius anceps, ut ait Raynaudus jam citatus, an S. Franciscus vere & realiter fuerit Stigmatibus insignitus, hæc tandem imaginationi & ipse adscripsit lib. de Incantationibus cap. 6. in proposit. Dubii Octavi. *Homuncio iste*, ut de eo loquitur Lucas Guerricus Schemat tract. 4. *corpore nanus, & spiritu deformior*, ac nullius religionis vir ex testimonio Elidæi Medici, ipsius Pomponatii discipuli, qui aliquando interrogatus de Magistri fide, sine hæsitatione respondit: *Atheus est*, a phantasia S. Francisci vulnera recentiorum primus agnovit. Hinc propterea, sicuti ex Daniele Georgio Moroff Polyhistor. tom. 2. lib. 1. cap. 2. omnium subsequentium Atheorum Doctor fuit, utpote qui his omnibus argumenta suppeditaverit, quidquid contra scribat Bælius in Apologia frustra pro ipso adornata; ita & omnia intemperantium

Criticorum postremæ ætatis, contra Stigmata S. Francisci, fuit Magister. Ipsum namque sequuti sunt Adrianus *Baillet* in Vita S. Francisci, & Joannes Baptista *Thiers* in dissertatione superius indicata. Horum primus adeo subdole, & artificiose de eis verba facit, ut dubium ingerat lectoribus de eorumdem veritate; cumque addat, visum esse S. Francisco, longa macie & pænitentiis consumpto, crucifixum Seraphim intueri, non obscure declarat, hujus vulnera apud ipsum mystica tantum, & spiritualia fuisse. Alter vero cap. 1. circa finem ipsa repetit ab amoris vi, dicens: *Clavi S. Francisci, non fuerunt nisi clavi sancti amoris, quibus uniebatur Christo, & lancea nil fuit aliud, quam charitatis flamma, quæ ipsum adurebat*; licet postmodum & ipse *Thiers* in Bailleti sententiam aperte descendat. His addi possunt Simonius, Dupinus, *& fortia quædam ingenia*, ut verbis utar præcitati Raynaudi, *quæ sub nomine Catholico occulentia indignam Ecclesiæ filiis capitositatem, sacris B. Francisci Stigmatibus obstrepuerunt*. At de his omnibus opportune in

hoc

hoc opere erit sermo, ubi eorum opinionem falsam, & revera phantasticam esse demonstrabimus.

Antequam vero id agamus, realitatem Stigmatum S. Francisci prius contra hæreticos, & alios indicatos, eadem absolute negantes, ostendemus argumentis juxta criticen validissimis, eo distributis ordine, quem ipsamet rei natura exigere videbitur. Quamvis autem hæc Criticorum quoque intemperantium simul exsufflent opinamenta, nihilominus peculiaribus rationibus postea videbimus, illa nec phantasiæ vi, nec ulla humana industria, vel arte, ut hi sine probationibus evulgant, imprimi potuisse. Breviter subinde quidquam de festo eorumdem Stigmatum attingemus, ac istud superstitionem, ut eorum aliqui delirant, nec esse, nec dici posse palam faciemus. Denique probabimus, quod hæc impressio, etsi vera fuerit, & materialis, ut a nobis pie creditur, & affirmatur, non proinde tamen S. Franciscum Christo crucifixo in sensu, quo hæretici, & alii cum istis maligne calumniantur, æquiparamus.

Hæc

Hæc tota erit opusculi nostri methodus, & summa, atque ad rem pro Dei gloria, & S. Francisci honore jam libenter accedimus. Quoniam vero argumentum nostrum ex illis est, quæ ab Ecclesia pie credenda fidelibus proponuntur, non divina, sed fide tantum humana, idcirco rationibus utemur, quæ ad fidem hujusmodi faciendam in ipsis Criticorum regulis tutissimæ, & invictæ existimantur.

IN.

INDEX.

VE-

VERITAS IMPRESSIONIS SACRORUM STIGMATUM IN CORPORE SERAPHICI S. FRANCISCI ASSISIENSIS

CAPUT I.

Impressio Stigmatum in corpore S. Francisci Seraphici asseritur ab auctoribus coævis, qui non obiter, sed consulto horum historiam descripserunt.

UM factum historicum ab auctorum testimonio pendeat, quo isti ætate aut parum, aut longe distant ab eodem facto, eo majoris, vel minoris momenti probationem suppeditant, Criticis fatentibus universis, qui proinde recte concludunt, testem oculatum, et contemporaneum audiendum esse præ alio, qui aliquibus dumtaxat post factum, quod narrat, annis, vel sæculis floruit. Ut de solo teste contemporaneo hic loquamur, ;; testimonium aucto-

 „ ris

„ ris contemporanei, „ inquit P. Honoratus a S. Maria tom. 1. dissert. 7. art. 9. §. 1. regul. 4. „ anteferendum est testimonio do- „ ctorum, qui pluribus annis, itemque sæ- „ culis a re distant, quia priorum testimo- „ nium accuratius videtur esse, quamvis „ posteriores majore sint nomine, et digni- „ tate „. Hæc regula eo vel maxime viget, et vim obtinet, si auctor coævus probitate, et integritate pollens „ factum referat „ scribit Carolus Leshius apud eumdem Honoratum ibid. dissert. 3. art. 1. „ quod fuerit „ compertum, ac sensibus ita patens, ut de „ eo aures, atque oculi ipsi judicium ferre „ potuerint, publicum item, quodque in „ orbis totius conspectum venerit. Neque „ enim fit credibile „ addit Honoratus in præcitata dissert. 7. art. 9. §. 1. reg. 3. „ alicujus in- „ tegritatis hominem tanta fuisse impuden- „ tia, ut aliis obtrudere facta voluerit, quæ „ aperire potuerint scriptores ejusdem ævi, „ et planum facere, illa nihil magis esse, quam „ figmenta. Unde etiam Melchior Canus de loc. theolog. lib. 11. cap. 6. ait: „ Prima „ lex ex hominum probitate, integritateque „ sumetur, quæ omnino res locum habet,

„ cum

„ cum quæ narrant hiſtorici, ea vel ipſi ſe „ vidiſſe teſtantur, vel ab his, qui viderunt; „ accepiſſe. Et ratio eſt„ ſubdit Mabillonius de ſtud. Monaſt. tom. 1. part. 2. cap. 8. „ quia ex hac probitate illi impotentes fiunt „ ad homines aliquando ſponte fallendum, „ aſſerendo nempe, geſtum aliquod ſe vi„ diſſe, quod tamen ipſoſmet penitus la„ teat„. Hinc propterea Critici omnes, univerſa hæc paucis complectentes, caute advertendum eſſe nos admonent, quo ſæculo, qua ratione, quo animo ſcripſerit auctor, cujus in rebus hiſtoricis utimur teſtimonio, ſique iis aut perſonis, aut rebus, de quibus agit, ſynchronus ſit, eique ut credamus admittunt, ſi facto, quod narrat, ſit ipſe coævus, illudque referat ſincero animo, et veritatis amore, quæ duo, tum bona, qua gaudet, fama, tum narratio ipſa ſimplex, et plana haud obſcure probabunt.

Scriptores coævos, ac reliquos omnes, qui de S. Franciſci Stigmatibus teſtimonium perhibent, homines fuiſſe probos, et integros, ex dicendis tum in hoc, tum in ſequentibus capitibus, abunde conſtabit, ac etiam apparebit, eorum plurimos factum

enarrare sensibus patens, et publicum, quod vel ipsi viderunt, vel a testibus oculatis audierunt. Bollandiani die 4. Octobr. de S. Francisco Confessore §. 1. num. 1. præcipuos hujus vitæ Scriptores referentes, hæc habent: „ Primus omnium ejus vitam con-
„ scripsit ex præcepto Gregorii IX., a quo
„ Legenda ipsa denominata, Thomas Ce-
„ lanus, Provinciæ Pennensis, nunc S. Ber-
„ nardini dictæ, Sancto Patri familiaris, a
„ quo, vel a Sociis, accepit cuncta quæ
„ retulit. Secundus venerabilis Dominus
„ Joannes de Ceperano, Notarius Aposto-
„ licus, in Sanctum Virum summe pro-
„ pensus. Tertius Anglicus quidam Legen-
„ dam illam Celani ad metrum gravis, et
„ docti carminis heroici reduxit. Quarto
„ diffusius ejus acta retulerunt Socii Tres,
„ Leo, Angelus, et Ruffinus, ex præcepto
„ Ministri Generalis fratris Crescentii. Quin-
„ to de ejusdem mandato prænominatus Ce-
„ lanus ampliorem, quam ante, scripsit
„ Sancti Viri historiam, cui secundam ad-
„ didit partem, ita præcipiente Joanne Par-
„ mensi Ministro Generali, atque hæc illa,
„ quæ communiter nuncupatur *Legenda an-*
„ *ti-*

„ *tiqua*. Sexto gravem, et candidam ex om„ nibus Legendam contexuit S. Bonaventu„ ra, id rogante universo ferme sodalitio: „ deinde breviorem concinnavit aliam, quæ „ distribuitur per Officium recitandum in „ solemnitatibus S. Francisci. „ Hæc ex Waddingo ad ann. 1230. num. VII. edit. Lugdunen. Bollandiani, qui de vita a Celano conscripta ibid. num. 3. addunt: „ Præ„ clara admodum vita est, scriptorem præ„ ferens doctum, et pium;„ ac de eodem, deque Joanne a Ceperano, scribit etiam Bernardus de Bessa, jam S. Bonaventuræ Secretarius, in lib. de Laudib. beati Francisci, qui asservatur in Regio MS. Codice Taurinensi K. III. 12. fol. 95. col. I. ubi legitur: „ Plenam virtutibus beati Franci„ sci vitam scripsit in ytalia exquisite vir „ eloquentie frater thomas, jubente dompno „ gregorio papa nono; et eam, quæ inci„ pit, *Quasi stella matutina*, vir venerabi„ lis dompnus, ut fertur, johannes apo„ stolice sedis notarius „. Imo Celani Legendam breviorem reddidit ipsemet Bernardus de Bessa; nam in Chronico viginti quatuor Ministrorum Generalium sic habetur:

 „ Quam

„ Quam Legendam Fr. Bernardus a Beſſa ad „ compendioſiorem formam reduxit, et in- „ cipit: „ *Plenam virtutibus*. Inſuper idem Celanus de ſuimet integritate ſatis clarum argumentum exhibet in Prologo, quem ſic exorditur: „ Actus, et Vitam beatiſſimi Pa- „ tris noſtri Franciſci pia devotione, veri- „ tate prævia, et magiſtra, ſeriatim cupiens „ enarrare, et quia omnia, quæ fecit, et „ docuit, nullorum ad plenum tenet memo- „ ria, ea ſaltem, quæ ex ipſius ore audivi, „ vel a fidelibus, et probatis teſtibus intel- „ lexi, jubente Domino, et glorioſo Papa „ Gregorio, prout potui, verbis licet im- „ peritis, ſtudui explicare.

Hos igitur teſtes coævos, qui S. Franciſcum et viderunt, et cum eo converſati ſunt, prius audiemus, quæque hi, Celanus videlicet, Joannes de Ceperano, Treſque Socii ejuſdem beatiſſimi Patris de impreſſione, et natura ſacrorum Stigmatum enarrant, in præſenti capite referemus, S. Bonaventuræ, aliorumque teſtimonium ad ſubſequentia reſervantes. Celanus itaque apud Bollandianos præfatos num 540. et 541. ſic de S. Franciſci Stigmatibus narrationem inſti-

ſtituit: „ Faciente ipſo moram in Eremito-
„ rio, quod a loco, in quo poſitum eſt,
„ Aumna (Alverna) nominatur, duobus an-
„ nis antequam animam redderet cœlo, vi-
„ dit in viſione Dei virum unum, quaſi Se-
„ raphim, ſex alas habentem, ſtantem ſu-
„ pra, manibus extenſis, ac pedibus con-
„ junctis, cruci affixum..... Cumque li-
„ quido ex ea viſione intellectu aliquid non
„ perciperet, et multum ejus cordi viſio-
„ nis ejus novitas inſideret, cæperunt in
„ manibus, et pedibus ejus apparere ſigna
„ clavorum, quemadmodum paulo ante vi-
„ rum ſanctum ſupra ſe viderat crucifixum.
„ Manus, et pedes ejus in medio clavis
„ confixi videbantur, clavorum capitibus in
„ interiori parte manuum, et ſuperiori pe-
„ dum apparentibus, eorum acuminibus
„ exiſtentibus ex adverſo. Erant enim ſigna
„ illa rotunda interius in manibus, exterius
„ autem oblonga, e caruncula quædam ap-
„ parebat, quaſi ſummitas clavorum retor-
„ ta, et repercuſſa, quæ carnem reliquam
„ excedebat. Sic et in pedibus impreſſa
„ erant ſigna clavorum, et a carne reliqua
„ relevata. Dextrumque latus, quaſi lancea

 „ tranſ-

„ transfixum, cicatrice obducta (obductum) „ erat. „ Idem Celanus in laudem Seraphici Parentis composuit et Sequentiam Missæ sic incipientem, *Sanctitatis nova signa*, nunc antiquatam, in qua ad rem nostram canebatur:

Sacrum corpus consignatur.
Manu, pede vulneratur,
Dextrum latus perforatur,
Cruentatur sanguine.
. . . .
Patent statim miri clavi,
Nigri foris, intus flavi,
Pungit dolor pœna gravi,
Cruciant aculei.

Joannes de Ceperano apud eosdem Bollandianos ibid. num. 544. post descriptam iisdem ferme Celani verbis Viri crucifixi apparitionem, ita prosequitur: „ Apparebant in manibus ejus, et pedibus quasi „ fixuræ clavorum, latusque ipsius dexterum veluti lancea perforatum . . . . Talibus in se, Vir Dei, resultantibus mar-

„ ga-

„ garitis, ſtuduit ſummopere pretioſiſſimum „ illum theſaurum, qua ſpeciali illum Dominus prærogativa ditaverat, ab omnium „ omnino viventium oculis conſervare reconditum, ne quod vel minimum, conſcii cujuſquam familiaritatis occaſione fortaſſis incurreret detrimentum. „ Tres vero Socii viſionem Viri crucifixi et ipſi referunt, ac ſubinde hæc addunt: „ Qua viſione diſparente, admirabilis in anima ipſius remanſit ardor amoris, ſed in carne ejus mirabilior apparuit impreſſio Stigmatum Domini noſtri Ieſu Chriſti, quæ Vir Dei pro poſſe abſcondit uſque ad mortem, nolens publicare Domini Sacramentum, licet hæc (hoc) penitus celare nequiverit, quin ſaltem familiaribus ſociis fuerit manifeſtum. Sed poſt felicem ejus tranſitum omnes fratres, qui aderant, et ſæculares quamplurimi manifeſtiſſime viderunt corpus ſuum (ejus) Chriſti Stigmatibus decoratum. Cernebant enim in manibus, et pedibus ejus, non quaſi clavorum punctūras, ſed ipſos clavos ex ejus carne compoſitos, et eidem carni innatos, ferri quoque nigredinem: dexterum vero la-

„ tus

„ tus quasi lancea transfixum, verissimi ac „ manifestissimi vulneris rubea cicatrice erat „ obtractum..... Quorum Stigmatum infringibilis veritas non solum in vita, et in „ morte ejus per visum, et contactum potentissimum luculenter apparuit, verum „ etiam post mortem ipsius per multa miracula, in diversis mundi partibus ostensa, Dominus ipsam veritatem clarius patefecit „. Hactenus laudati Socii, quorum duo, ut audiemus, Stigmatum eorumdem testes oculati fuerunt, Leo scilicet, et Ruffinus, quos vitam Seraphici Patris una cum Angelo explevisse tertio idus Augusti 1246. constat ex eorum epistola data Ministro Generali Crescentio, in qua, eidem vitæ præfationis loco deinde præfixa, et relata a Waddingo ad ann. 1244. num. XI. sic se exprimunt: „ Visum est nobis, qui secum, „ licet indigni, fuimus diutius conversati, „ pauca de multis gestis ipsius, quæ per „ nos vidimus, et per alios scire potuimus, „ veritate prævia intimare. „

Etiam frater Elias hic locum habet, testis & ipse nedum coævus, sed & oculatus, utpote qui Seraphici Viri discipulus et ipse fuit,

fuit, ac familiaris. In Epiſtola de iſtius morte, quam eo tunc Vicarius Generalis dedit *Ad univerſas Provincias*, hanc de ſacris Stigmatibus relationem intexuit: „ Annuntio vobis
„ gaudium magnum, & miraculi novitatem.
„ A ſæculo non eſt auditum tale ſignum, præ-
„ terquam in Filio Dei, qui eſt Chriſtus Deus.
„ Non diu ante mortem Frater, & Pater no-
„ ſter apparuit crucifixus, quinque plagas,
„ quæ verè ſunt Stigmata Chriſti, portans
„ in corpore ſuo; nam manus ejus, & pedes
„ quaſi puncturas clavorum habuerunt ex
„ utraque parte confixas, reſervantes cica-
„ trices, & clavorum nigredinem oſtenden-
„ tes, latus vero ejus lanceatum apparuit,
„ & ſæpe ſanguinem evaporavit. „ Hæc epiſtola, quam inter alios exhibet Waddingus ad ann. 1226. num. XIV. quæque incipit „ Antequam loqui incipiam ſuſpiro „ etiam ad manus, & aures eorum devenire poterat, qui adhuc vivum S. Franciſci corpus, aut jam mortuum contemplati fuerant, & manibus forte palpaverant, unde non ſine impudentia, & ſtupiditate ſumma chartæ mandaſſet Elias, quod ſtatim falſum, & chimericum poterat a plurimis comprobari. Hoc ipſum de

aliis

aliis quoque ſcriptoribus deſuper allatis dicendum venit, quia & iſti de S. Viri Stigmatibus eo tunc ſcribebant, cùm adhuc erant in humanis illi, qui hunc aut vivum conſpexerant, aut defunctum. Ni igitur bardos, & ſine fronte hos fuiſſe dicere velimus, eorum teſtimonium admittendum eſt, & plurimi faciendum, cum ipſi non exſcriptores fuerint, ſed aliorum fontes, & quod narrant, a plurimis utique diverſorum temporum, & locorum ſcriptum ſit exploratæ fidei, et emunctæ naris auctoribus, qui, ut in decurſu operis, Deo dante, videbimus, ſatis abunde producuntur in teſtes.

His addendi forent, non ut Summi Eccleſiæ Pontifices, ſed ut hiſtorici & ipſi contemporanei, Gregorius IX. & Alexander IV. inviĉtiſſimum S. Franciſci Stigmatibus teſtimonium perhibentes. At quoniam propriis oculis ea ſe vidiſſe in reſpectivis Apoſtolicis litteris, & alibi fatentur, eorum proinde verba afferemus, cum ex oculatis teſtibus depromenda erunt argumenta, ubi etiam Cardinales aliquot indicabimus, qui carmina de iiſdem vulneribus in corpore S. Franciſci viventis ab ſe inſpectis poſtmodum exornarunt.

Illis

Illis igitur omissis locis, in quibus laudati Pontifices affirmant, S. Francisci Stigmata a se, & ab aliis inspecta fuisse, ea tantum ex Alexandro IV. in præsenti capite exscribemus, quæ testimonium perhibent nunc ad rem satis superque sufficiens. In litteris, *Si novæ militiæ*, datis Pontificatus anno primo, *Universis Ministris, Custodibus, et Guardianis, ac ceteris fratribus Ordinis Minorum*, in quibus eis aperte mandat, ut numquam deserant Alvernæ montem, inquit: „ Sane, o dilecti fi-
„ lii, celebrem illum vernantis Alvernæ mon-
„ tem, in quo sublimatum corpus a sublimio-
„ ri animo non dissentit, cum ibi nimius
„ amor interius in mente fervens, intuitu Se-
„ raph incalescens, incendii fervore pro-
„ rumpit exterius, decorans corpus in cruce
„ splendidum suis margaritis, affectionum
„ brachiis amplectimur tot & tanta mirifica
„ recolentes. Quem enim amicum æternæ
„ salutis ille locus non delectet quampluri-
„ mum, ubi, extremo jam instante sæculi se-
„ nescentis interitu, ostendit excessus Regis
„ militem regiis militaribus insignitum? etc.„
In aliis vero, directis *Guardiano, et fratribus sacratissimi montis Alvernæ*, Pontifica

catus anno ſecundo, ſic incipit, et proſequitur: „ Romani eſt Summi Pontificis ea
„ loca, ubi Chriſtus, ac ejuſdem beatiſſima
„ ſemper Virgo, & Mater, vel Sancti inco-
„ luere, ad majorem eorumdem veneratio-
„ nem, et cultum gratiis, favoribus, et præ-
„ cipuis privilegiis decorare. Cum ergo Al-
„ vernæ mons exiſtat hujuſmodi, in hoc enim
„ et Chriſtus, et beatiſſima Virgo ſæpe ap-
„ paruere, et S. Franciſcus nedum inhabita-
„ vit, ſed et Stigmata Sacra in ſui carne re-
„ cepit, adeout quoquo modo Golgotha in-
„ ſignior, et glorioſior iſte dicendus videa-
„ tur. In illo enim Chriſtus ab impiis, et
„ ſceleſtiſſimis dire, et inhumaniter, in hoc
„ vero Franciſcus ab ipſo Chriſto, licet do-
„ lenter, dulciter, et amanter crucifixus ap-
„ paruit „ In iis denique incipientibus, *Quia longum eſſet*, ſcriptis Pontificatus anno quinto, arguit regulares Clericos nonnullos de Caſtellæ, et Legionis Regnis, qui S. Franciſci Stigmata negantes, eadem in iſtius imaginibus vel exprimi vetabant, vel expreſſa abolebant, ac tandem concludit: „ Cum
„ itaque ſuper his ad honorem Altiſſimi op-
„ portunum per nos deceat remedium adhi-
„ be-

„ beri, Apoſtolica auctoritate decernimus,
„ ut omnes de Regnis prædictis, qui de ima-
„ gine Confeſſoris ejuſdem hujuſmodi Stig-
„ mata aboleverint, ſeu abolere fecerint, et
„ qui prædicaverint, dictum Confeſſorem
„ ipſa Stigmata nullatenus habuiſſe, cujuſ-
„ cumque Ordinis, vel conditionis exiſtant;
„ eo ipſo laqueum excommunicationis incur-
„ rant, a qua non poſſint abſolvi, niſi per-
„ ſonaliter Apoſtolicam Sedem adeant, ſuper
„ hoc abſolutionis beneficium petituri. „

Ex dictis interim conſtat, et ex dicendis magis magiſque conſtabit, Stigmatum impreſſionem in corpore S. Franciſci adeo certam eſſe; ut juxta Criticorum regulas de ea prudenter dubitari non poſſit, utpote quæ a plurimis auctoribus ejuſdem temporis, et regionis, in qua illa contigit, etiam oculatis, ut clarius percipiemus, integritate, probitateque præditis, uniformiter, ac iiſdem fere verbis non ambiguis enarretur, non obiter, et incidenter, ſed ſerio, et ex profeſſo, ut ajunt, remque ſemper ad ejus originem reducentibus. Plurimum namque ad veritatis firmitatem, et facti alicujus certitudinem confert, ſi ſcriptores, exCriticorum ſententia

tia, nisi verbis omnibus, at certe sensu conveniant in testimonio, quod de re aliqua perhibent; et si iidem scriptores ad rei gestæ originem, quæ veritatis caput est, continua serie reducantur. Quoties enim hæc minime desiderantur in auctoribus, factum aliquod narrantibus, fidem eis habendam, et factum per consequens admittendum esse, Critici ipsi fatentur, præsertim si hoc in eis contigit regionibus, in quibus auctores ipsi scribebant, nec alicubi eos evertisse constat, quod alibi affirmaverant. Ex tot tantisque historicis tum allatis, cum afferendis, nullum, quæ de S. Francisci Stigmatibus tradidit, aliquando vel retractasse, vel evertisse scimus, imo eorum plures, semel enunciata de tanto prodigio, apertissime subinde confirmasse, ex eorumdem scriptis, et contextibus, quos in sequentibus capitibus adducemus, certiores reddimur. Id speciatim palam fiet de S. Bonaventura, cujus testimonium jure meritoque plurimi facimus, postquam in sequenti capite ipsum attulerimus ex utraque Legenda, ubi consulto, et conceptis verbis Stigmatum describit historiam; variis namque testimoniis ex aliis ejus-

ejusdem operibus desumptis ostendemus, Doctorem Seraphicum varium non fuisse in Stigmatum narratione, ut ei falso Bailletus imponit, sed firmum semper, et in eorumdem asserenda veritate constantem.

Accedit quod laudata Stigmata a nullo scriptore coævo directe, ac serio, scriptis, aut voce oppugnata fuere, quod eorum veritatem firmiorem reddit, imo tutissimam. Regula siquidem est a criticis tradita, et a citato P. Honorato lib. 1. dissert. 8. exhibita, quæ sic se habet: „ Interest etiam, traditiones, „ mores, et facta historica non fuisse di- „ recte ab scriptoribus ejusdem ævi oppu- „ gnata, vel ab aliis, quorum auctoritas de „ illorum falsitate nos certos efficere possit „. Dicant adversarii a quo scriptore coævo alicujus nominis, & auctoritatis oppugnata fuerint Stigmata S. Francisci? Ne unum quidem nobis obiicere possunt, atque iis opponere fide dignissimis, quos in asserti nostri confirmationem adduximus, & adducemus. Primi, qui aperte veritatem hanc denegarunt, gratis tamen, & nullis rationibus adductis, fuerunt ultimi temporis hæretici, in Præfatione recensiti, quorum dicta, cri-

ticis docentibus, nauci facienda sunt, quia tribus sæculis & amplius a facto distant, & contra vetustiores, ingenio & probitate præditos, amaro animo insurgunt. Ulterius, cum certi simus, eos, dum hæc & similia infiçiantur, non veritatis amore, sed odio, ac rabie duci in Romanam Ecclesiam, ut nempe vel dogmata nonnulla, vel pias traditiones, quas ista recipit, e medio tollant, summopere nobis ab eorum insidiis cavendum est. Idem enim P. Honoratus tom. 4, dissert. 6. art. 1. §. 1. ad nostram doctrinam scribit: „ Experimento ipso revera probatum est, primos, quos dicunt, Reformatores, itemque Protestantes postremi sæculi, audaci critice protectos, in eo vim omnem posuisse, ut ab imo Christianismum suffoderent, sive Scripturas dubitationibus, & futilibus jurgiis redigentes eò, ut certa argumenta, minimeque controvertenda de re Religionis inde comparare non possent; sive insurgentes in traditiones constantissimas, nulla alia ductos ratione, quam fastidio suo; sive curantes diruere sensim totum fidei exterius ædificium, inter supposita reiicendo scripta, & facta probatiora „. Et

Et equidem, Magdeburgenses, ut de solis istis quidquam innuamus, Stigmatum S. Francisci hostibus infensissimis, quam rationem afferunt ad horum falsitatem ostendendam; Nullam omnino, nisi eorum inania verba pro rationibus, ludibria vero, et irrisiones pro argumentis habeantur. Sed quinam hi sunt, ut eorum dictis omni probatione destitutis adhibeamus fidem, eorumque auctoritatem tot veterum, recentiorumque cordatorum hominum testimonio præferamus? „ Licet enim Ministri isti „, inquit toties citatus P. Honoratus tom. 1. dissert. 1. art. 4. num. 6. „ illustrium Critico-„ rum famam adepti sint, compertissimum „ est, eos in pluribus peccasse, et sæpissime „ supinam prorsus criticen adhibere „, præsertim in re, de qua agimus, quam gratis respuunt, et damnant, dum nulla penitus adducta ratione absolute pernegant, et sine mente irrident. Si cujuscumque dictum tanti valet, quantum rationibus innititur, quanti valebunt Centuriatorum subsannationes, et cachinni omni prorsus ratione vacui, quibus audacter nimis, nullo penitus instituto examine, S. Francisci Stigmata ad fabulas

amandant, et solo fastidio suo falsa, et ficta esse deprædicant? Quin vero contra ipsos regulis utamur, quibus Catholici arctari possunt auctores, & veritatis amici, fidem Magdeburgensibus absolute denegamus, quia in eorum Centuriis, uti scribit Gulielmus Cave Hist. Litter. in Præfat. cap. 30. „ inesse labes, & nævos, multa omissa, peccata multa, deprehendi etiam quandoque in ipsis conditoribus nimiam affectuum indulgentiam, nec negari potest, nec dissimulari „. Tandem quanti facienda est auctoritas virorum, quorum fidem ipsimet Protestantes suspectam habuerunt, quosque proinde veluti impios damnaverunt, & pœnis mulctarunt? Idem P. Honoratus tom. 1. dissert. 1. art. 4. num. 6. hæc de ipsis refert: „ Primi Centuriarum auctores ab ipsis Lutheranis exilio mulctati sunt, quod eos pati nequirent, immo Schluselburgius, Lutheranorum celebris scriptor, suo hæreticorum Indici adscribit Centuriatorum principem Mathiam Flaccum Illyricum, utpote manifestum Manichæum, & Arrianarum basphemiarum reum „. Nemo igitur mirari debet, si homines hujus fidei

in

in S. Francifci Stigmata infurgentes, chimerica eadem effe venditarunt; ac proinde, quidquid ipfi garriant poft annos trecentos & amplius ab eorumdem Stigmatum impreffione, cum auctoribus coævis, quos audivimus, & cum aliis, etiam oculatis, quos audiemus, fcientia, probitate, integritateque confpicuis, impreffionem ipfam admittimus, ac veram effe profitemur.

CAPUT II.

Impreffio Stigmatum in corpore S. Francifci in luce ponitur ab auctoribus quafi coævis.

„ FActa celeberrima, „ fcribit defuper laudatus P. Honoratus tom. 1. differt. 7. art. 9. §. 1., „ quæ nihil incredibile „ afferunt, & in hiftoricorum narrantium „ regionibus contigerunt, recipienda funt „ hæfitatione nulla ab fcriptoribus illis, in „ quorum confpectu gefta fuere, five qui „ didicerunt illa a viris fide dignis, vel „ ejufdem ævi, maxime vero fi fcriptores „ ifti ingenio, probitate, & fide præftant

„ ingenua. „ Cum itaque in præcedenti capite eos attulerimus, qui Seraphico Parenti contemporanei, de Stigmatibus ejus testimonium scripto tradiderunt, atque alibi eos allaturi simus, qui propriis oculis ea viderunt, nunc illorum dicta exscribemus, qui eidem Sancto Viro quasi coævi, utpote qui paucis ab ejus obitu annis de Stigmatibus ejus narrationem exornarunt, & factum a testibus oculatis, & fide dignis acceptum chartæ mandavere. Si namque, ut Critici ajunt apud eumdem Honoratum tom. 2. lib. 1. dissert. 2. art. 2. „ non est admittendum factum historicum, quod ab au„ ctoribus ejusdem, aut ferme ejusdem tem„ poris non confirmetur, „ illud profecto amplectendum erit, quod a scriptoribus plurimis quasi contemporaneis asseritur, præsertim si istis suffragio suo faveat Ecclesia, quia licet rem cum Criticis agamus, tamen „ pietate Christiana cogimur, eas potius „ sequi partes, a quibus Ecclesia est, quam „ nonnullorum Criticorum, qui pias tradi„ tiones ad fabulas amandant. „ Inter auctores quasi coævos cum locum habeat, ut notavimus, etiam Seraphicus Doctor S. Bo-

na

naventura, ingenio certe, religione, pietate, moribusque clarissimus, cujus auctoritatem tanti facit Ecclesia, ut Stigmatum historiam in horum festo ex eo legendam proponat in Breviario Romano, ei de hisce candide, & ingenue scribenti plurimum deferendum est, quoniam, ut advertit etiam Melchior Canus de loc. theolog. lib. 11. cap. 6., „ si cui historico auctoritatem Ec„ clesia tribuit, hic dubio procul dignus „ est, cui nos etiam auctoritatem adjunga„ mus; contra vero cui Ecclesia derogavit „ fidem. „ Verum, ut rem critice tantum hic prosequamur, Doctori Seraphico, aliisque historicis fere contemporaneis fidem habendam esse contendimus ob perspectas eorum dotes, animi præsertim ingenuitatem, qua S. Francisci Stigmata describunt, factum nempe illustre, compertum, & publicum, ab iis acceptum, qui illud propriis oculis viderunt, quique mortales adhuc erant, dum isti scribebant factum, diligenter excussum, & ab aliis plurimis descriptum exploratæ fidei hominibus.

In primis Lucas Tudensis Episcopus, natione Hispanus, qui secundo vel tertio

 an-

anno a morte S. Francisci opus composuit adversus Albigenses, legendum tomo, non 13., ut est apud Waddingum editionis Romanæ, qua nos utimur, sed 25. Bibliothecæ Veterum Patrum lib. 2. cap. 11. de Stigmatibus Seraphici Parentis hanc luculentam instituit narrationem: „ Illud etiam beatissimi Patris Francisci, cujus humilitate, ac „ simplicitate sanctissima Deus nostris temporibus mundi contrivit superbiam, & „ scientiam reprobavit, qui Stigmata Jesu „ Christi in suo gestavit corpore specialius „ ad fulciendum testimonium veritatis in „ medium proferamus, ut veritas enucleatius luceat, & falsitas offuscetur; etenim „ vero ut in ejus sacra reperitur Legenda, „ & multorum Religiosorum, Clericorum, „ Laicorum, & Sæcularium, qui manibus „ contrectare meruerunt, vel corporeis oculis ante quinquennium aspexerunt, pium „ perhibet testimonium, in manibus & pedibus beati Francisci quatuor apparuerunt „ signa clavorum..... Præ ceteris enim „ Sanctis signis passionis Dei & hominis antonomastice sublimatus, velut sol meridianus torpentia corda hominum calore „ fidei

„ fidei inflammavit. Signa passionis Christi
„ fide sensibili demonstravit, ne Stigmata
„ humanæ redemptionis vetustate de fidelium
„ mentibus delerentur..... Maxima quidem
„ pars mundi ad falsa, vel dubia diverte-
„ bat. Alii diversis erroribus implicati pro-
„ caciter contendebant, Christum in vera
„ carne non fuisse passum. Alii nulla fulti
„ actoritate asserebant, tribus tantum cla-
„ vis cruci fuisse affixum, & non dextrum
„ latus ejus, sed sinistrum lancea vulnera-
„ tum. Sed omnipotens Deus, qui infirma
„ mundi eligit, ut fortia quæque confundat,
„ per servum suum, litterarum fere rudem,
„ Franciscum, occulta fide ita illorum elu-
„ sit argumenta fallacia, ut etiam inviti ce-
„ dant manifestissimæ veritati. Si autem quis
„ forsitan adhuc audeat dicere, ista miracu-
„ lose, & non ad instar passionis Christi in
„ beato Francisco fuisse gesta, audiant quod
„ in ejus obitu legitur manifeste; Resulta-
„ bat in eo revera forma crucis, & passio-
„ nis Agni immaculati, qui lavat crimina
„ mundi, dum quasi recenter a cruce vide-
„ retur depositus, manus & pedes clavis
„ confixos habens, & dextrum latus quasi
„ lan-

„ lancea vulneratum. Erat in medio manuum & pedum ejus mirabile cernere, „ non clavorum quidem puncturas, sed ipsos clavos in eis impositos, ferri retenta nigredine, ac dextrum latus sanguine rubricatum. „

Hæc Lucas Tudensis, de quo proinde Waddingus ad ann. 1224. num. XIV. hæc adnotat: „ Omni profecto acceptione dignum, „ & quavis exceptione majus hoc docti viri, & Episcopi Hispani testimonium, atque eo certius, & fide dignius, quo sub „ hoc ipso tempore ad secundum, vel tertium annum a Francisci morte scriptum. „ Egit enim cum Viri sancti Sociis, præcipue cum fratre Elia sibi familiari, dum „ Hierosolymis per Assisium rediret in Hispaniam, quem proinde summe laudat. „ Adducit etiam in confirmationem horum „ Stigmatum tunc vivos omnis generis homines, testes oculatos, & plagarum contrectatores. „

Accedit nunc S. Bonaventura, qui anno 1260., post trigesimum quartum videlicet a morte S. Francisci, istius vitam, sive Legendam conscripsit, prout ab ejusdem Sociis, & aliis

& aliis oculatis testibus & ipse audierat. Sed ut validius ex eo desumamus argumentum; scire juvat, Seraphicum Doctorem tribus in opusculis serio, & ex professo agere de S. Francisci Stigmatibus, scilicet in Legenda Majori, & in Minori, ac in Lectionibus de Canonizatione, & de Translatione ejusdem S. Viri, passim vero in aliis scriptis, obiter tamen, & occasione oblata, sed ubique sibi ita semper constans, ut numquam variaverit, aut everterit, quod semel de eodem prodigio narraverat, quidquid in contrarium falso, ut in præcedenti capite innuimus, de eo venditet Bailletus. Hæc enim varietas, quam Criticus iste sibi omnium primus effinxit, falsa omnino depreheditur ex lectione operum S. Doctoris, atque ex horum collatione cum iis, quæ Criticus ipse consarcinat, atque ex ea clare etiam quisque percipiet, Bailletum infidelem esse tum in reddendis S. Bonaventuræ verbis, cum in recitandis testibus validissimis, & oculatis ab eo productis, quos antequam scriptioni operam daret, Assisium se conferens, diligenter expendit, & propriis auribus audivit; Bailleti impostura patebit quoque ex verbis Doctoris Seraphici, quæ

nos

„ Disparens itaque visio, post arcanum, „ ac familiare colloquium, mentem ipsius se- „ raphico interius inflammavit ardore, car- „ nem vero Crucifixo conformi exterius in- „ signivit effigie, tamquam si ad ignis lique- „ factivam virtutem præambulam sigillativa „ quædam esset impressio subsecuta. Statim „ namque in manibus, & pedibus ejus ap- „ parere cæperunt signa clavorum, ipsorum „ capitibus in inferiori parte manuum, & „ superiori pedum apparentibus, & eorum „ acuminibus existentibus ex adverso. Erant- „ que clavorum capita in manibus, & pedi- „ bus rotunda, & nigra, ipsa vero acumina „ oblonga, retorta, & repercussa, quæ de „ ipsa carne surgentia, carnem reliquam „ excedebant. Siquidem repercussio ipsa „ clavorum sub pedibus adeo prominens „ erat, & extra protensa, ut non solum plan- „ tas solo libere applicare non sineret, ve- „ rum etiam intra curvationem arcualem „ ipsorum acuminum faciliter immitti vale- „ ret digitus manus, sicut ab eis ipse acce- „ pi, qui oculis propriis conspexerunt. Dex- „ trum quoque latus, quasi lancea trasfi- „ xum, rubra cicatrice obductum erat,

„ quod

„ quod ſæpe ſanguinem ſacrum effundens, „ tunicam & ſemoralia reſpergebat. „ Iiſdem ferme verbis, ut monui, paucis tantum im mutatis, rem eamdem refert S. Doctor in Legenda Majori cap. 13. ſcribens: „ Diſparens- „ igitur viſio, mirabilem in corde ejus reli- „ quit ardorem; ſed & in carne non minus „ mirabilem ſignorum impreſſit effigiem. „ Statim namque in manibus ejus & pedi „ bus apparere cæperunt ſigna clavorum, „ quemadmodum paulo ante in effigie illa „ crucifixi conſpexerat. Manus enim & pe- „ des in ipſo medio clavis confixæ vide- „ bantur, clavorum capitibus in interiori „ parte manuum, & ſuperiori pedum ap- „ parentibus, & eorum acuminibus exiſten- „ tibus ex adverſo. Erantque clavorum ca- „ pita in manibus, & pedibus rotunda, & „ nigra, ipſa vero acumina oblonga, retor- „ ta, & quaſi repercuſſa, quæ de ipſa car- „ ne ſurgentia, carnem reliquam excede- „ bant. Dexterum quoque latus, quaſi lan- „ cea transfixum, rubra cicatrice obductum „ erat, quod ſæpe ſanguinem ſacrum effun- „ dens, tunicam, & ſemoralia reſperge- „ bat. „

Eam

Eamdem uniformitatem in exprimenda Stigmatum natura nedum fervat Seraphicus Doctor in decurfu utriufque Legendæ, ubi agit *de tranfitu mortis S. Francifci*, fed etiam in lectionibus prædictis *de Canonizatione*, *&* *de Translatione* ejufdem, ut infra patebit. Nunc ut magis magifque pateat, ipfum, ut dicebamus, firmiter veritatem impreffionis facrorum Stigmatum femper crediddiffe, numquam in hac fide hæfitaffe, aut jam dicta retractaffe, nonnulla adhuc afferemus ejus teftimonia, quæ de ipfis Stigmatibus paffim in aliis fuis operibus ipfe reddit. In Prologo opufculi, cui titulus ' *Itinerarium mentis in Deum*, hæc habet: „ Cum exemplo beatiffimi „ Patris noftri Francifci hanc pacem anhelo „ fpiritu quærerem, ego peccator, qui loco „ illius Patris beatiffimi poft ejus tranfitum „ feptimus generali fratrum minifterio per „ omnia indignus fuccedo, contigit, ut nutu „ divino, anno poft ipfius beati Patris tran- „ fitum trigefimo tertio, ad montem Alver- „ næ tamquam ad locum quietum, amore „ quærendi pacem fpiritus declinarem, ibi- „ que exiftens, dum mente tractarem aliquas „ mentales afcenfiones in Deum, inter alia

„ oc-

„ occurrit illud miraculum, quod in prædi-
„ cto contigit loco ipsi beato Francisco, de
„ visione videlicet Seraph alati crucifixi. . .
„ Qui etiam adeo mentem Francisci absor-
„ buit, quod mens in carne patuit, dum sa-
„ cratissima passionis Stigmata in corpore suo
„ ante mortem per biennium deportavit. „
Capite vero 7. ejusdem opusculi addit. „ Quod
„ etiam ostensum est beato Francisco cum in
„ excessu contemplationis in monte excelso,
„ ubi hæc, quæ scripta sunt, mente tractavi,
„ apparuit Seraph sex alarum in cruce confi-
„ xus, ut ibidem a Socio ejus, qui tunc cum
„ eo fuit, ego, & plures alii audivimus. „
Sermone 10. *de Diversis*, qui est *de Translatione S. Francisci*, num. 3. scribit: „ Jam
„ consignatus Christi Stigmatibus gloriosis; „
& num. 11. subdit: „ Ex Ægypto volentes
„ exire, secure hunc sequantur, in quo ap-
„ parent divina Stigmata clara luce. „ Sermone 11. *de S. Francisco* pertractans de amore, quo cor istius ardebat, num. 10. inquit
„ Non solum in Christum animam transfor-
„ mavit, & ei perfecte assimilavit, sed in
„ tantum redundavit, quod eum Stigmatibus
„ consignavit. „ In Epistola „ *ad quemdam*
Pro-

Provincialem Ministrum, sic fidenter de ipsis Stigmatibus loquitur: „ Charitatis tuæ „ zelum, quantum possum, efficaciori man- „ dato duxi præsentibus excitandum, adju- „ rans te per aspersionem sanguinis Crucifi- „ xi, & per Stigmata passionis ejus, quæ in „ sacro Patris nostri corpore indubitabili cla- „ ritate fulserunt. „ Alibi quoque Stigmatum prodigium ipse commemorat, ac ita indubitanter de ipso scribit, ut ad litteram de S. Francisco intellexerit illud Apocalypsis cap. 7. „ Vi- „ di alterum Angelum ascendentem ab ortu „ solis, habentem signum Dei vivi „ Christi nimirum Stigmata, quod post ipsum alii quoque de eodem Seraphico Patre intellexerunt, uti S. Bernardinus Senensis Serm. 3. *de Stigmatibus beati Francisci*, & Leo X. in sua Bulla, *Ite & vos*. Imo S. Bonaventura etiam miraculis veritatem sacrorum Stigmatum probat, & confirmat. Etenim in Legenda Minori lect. 5. *de Stigmatibus sacris*, ait: „ Porro „ licet Vir sanctus, & humilis sacra illa si- „ gnacula omni diligentia studeret absconde- „ re, Domino tamen complacuit ad gloriam „ suam mirabilia quædam aperta per illa mon- „ strare, ut dum illorum vis occulta per signa

„ clara patesceret, inter densis caliginosi sæ-„ culi tenebras ut sidus præfulgidum radia-„ ret. „ Hinc tum in hac ipsa lectione, tum in aliis tribus sequentibus miracula ipsa singillatim recenset, atque sic octavam concludit: „ Ex quo luculenter apparet, quod sa-„ cra illa signacula illius fuerunt impressa „ potentia, & prædita sunt virtute, cujus est „ vulnera infligere, medelas afferre, obsti-„ natos percutere, contritosque sanare. „

Hæretici, ut advertimus in præfatione, miracula hæc irrident, & falsa esse deprædicant, quod advertit etiam Raynaldus ad an. 1226. num. LI. ubi post allata quæ S. Bonaventura habet de morte S. Francisci, addit: „ Hactenus S. Bonaventura (cujus verba ex-„ scripsit Jordanus) post hæc vero de ipso „ agit inter Sanctos relato, ac multa egregia „ miracula subjicit, ex quibus nonnulla No-„ vatores (Centuria 13. col. 1173.) quæ „ more suo in ludibrium trahunt, centuriis „ suis intexuere. „ At id nos haud movere debet, cum ipsi post Joannem Clericum, negantem miracula a S. Augustino relata, de omnibus prodigiis ab Ecclesia Catholica receptis edicere non vereantur: „ Hæc

„ illo

„ illo ævo ſtratagemata erant Eccleſiaſtica, „ quibus plebeculæ fucus fiebat„. Ita Clericus, cui reſpondens Muratorius de Ingen. moderat. lib. 2. cap. 2. inquit: „ Ingenioſam „ profecto methodum, qua ſe ab adverſariis „ cito litigator expediat. Quando rationes „ urgent, nulluſque alius exitus datur, ſa„ cta ipſa, quamquam luce clariora, ne„ gantur„ ut in caſu noſtro faciunt Centuriatores, & alii.„ Deus„ proſequitur Muratorius, & nos cum ipſo ad rem noſtram, „ pro errore mirabilia non operatur, utpote „ qui decipere nos neque poſſit, neque velit; „ Eccleſia Catholica miraculis etiam, quod „ hæreticis non contingit, fidem ſuam tue„ tur. Ergo ab hæreticorum patronis res ipſa „ neganda fuit„ uti negant miracula, virtute Stigmatum S. Franciſci patrata, & a S. Bonaventura collecta, & recenſita. Sed nos huic, non hæreticis aſſentimur, atque expectantes, ut falſa hæc, ſi ſapiunt, rationibus oſtendant, necnon ut Bailletus cum ſuis locum aliquem S. Doctoris, fideliter tamen exſcriptum, in medium proferat, in quo hic vel retractet, vel evertat ſemel dicta de ſacris Stigmatibus, aut aliquo modo vacillet in iſtorum narratio-

 ne,

ne, eorumdem veritatem ex aliis auctoribus quasi coævis comprobare prosequimur.

Duo hic sese offerunt summi Ecclesiæ Pastores, Nicolaus videlicet Tertius, & Quartus, qui ambo eodem floruere sæculo, quo S. Franciscus vixit, & decessit. Horum primus, qui solis quinquaginta annis post Seraphici Patris obitum ad Pontificatum fuit evectus, in diplomate, *Convenientibus vobis*, Minorum Ordinem extollens ait: „ Hic est „ fons scientiarum fluenta scaturiens, signa- „ tus paupertatis insigniis, & in sui primo „ Institutore Christi Stigmatibus insignitus. „ In Decretali vero, *Exiit*, Fratrum Minorum Regulam exponens, inquit: „ Hæc est, cui, „ attestante Paulo, nemo de cetero debet es- „ se molestus, quam Christus passionis suæ „ Stigmatibus confirmavit, volens Instituto- „ rem ipsius passionis suæ signis mirabiliter „ insigniri. „ Nicolaus vero IV. in suis litteris, *Cum ad aures nostras*, datis anno 1291. post annos videlicet sexaginta quinque a morte S. Francisci, ita rem nostram declarat: „ Hoc diligenter attendimus, quod Sancta „ Romana Ecclesia de beato Francisco, & „ Stigmatum ejus infixione sollicita, illa in „ car-

„ carne ipsius non superficialiter, sed in in„ teriora per carnem, & nervos, & ossa in „ quinque partibus, manuum, pedum, & „ lateris, in certos, & congruos fines in„ gressa, itaut non virtute naturæ, sed mi„ raculoso gratiæ dono sic fieri, vel esse po„ tuerit, per testes legitime comprobatum „ accepit, & ut sic de Stigmatibus ipsius bea„ ti Francisci teneatur, & venerabiliter ob„ servetur, irrefragabili sanctione firma„ vit .... Quæ quidem, vivo adhuc ipso Con„ fessore, ac postmodum diem functo, hu„ manis oculis, & tactui patentissime clarue„ runt &c. „

Matthæus Parisius, Monachus Cluniacensis, natione Anglus, qui scribebat ante annum 1259. quo obiit, quique in Historia Maj. Angliæ ad ann. 1227. ex vulgo rem narrat, ut ajunt Bolland. tom. 2. Octobris loco in priori capite laudato num. 564. Stigmatum historiam sic describit: „ Quintadecima die „ ante S. Francisci mortem apparuerunt vul„ nera in manibus ejus, & pedibus, sangui„ nem jugiter emittentia, sicut in mundi „ Salvatore in ligno pendente apparuerant, „ cum crucifigeretur a Judæis. Latus quo-

„ que ejus dextrum adeo apertum, & cruore „ resperſum apparuit, ut etiam ſecreta cor- „ dis intima perſpicua viderentur .... Quo „ defuncto, nulla vulnerum prædictorum in „ latere, vel pedibus, ſive manibus Stigma- „ ta remanſerunt. „ Multa falſa hic referre Pariſium, tum ex dictis, tum ex dicendis evidenter conſtat. Quamquam vero in aliquibus facti circumſtantiis plurimum diſcrepet a Scriptoribus coævis, etiam oculatis, & ab aliis quaſi coævis, ejus tamen teſtimonium non omittendum putavi, quia nos certos utcumque reddit de veritate ejuſdem facti, quod adeo celebre, & ſolemne ex hoc ipſo apparet, ut ejus fama intra breve tempus longe lateque diffuſa, in Angliam uſque per os vulgi pervenerit. Ultimo tandem, ne infiniti ſimus in aliis recenſendis, quorum aliquot alibi opportune indicandi erunt, unum audiemus Jacobum de Voragine Dominicanum, mox Epiſcopum Januenſem, natum circa annum 1230. defunctum anno 1289. qui de S. Franciſci Stigmatibus ita ſcribit Serm. 3. de iiſdem: „ In viſione Dei ſervus „ ſupra ſe Seraphim crucifixum aſpexit, qui „ crucifixionis ſuæ ſigna ſic ei evidenter impreſ-

„ pressit, ut crucifixus videretur & ipse.
„ Consignantur manus, & pedes, & latus
„ crucis charactere, sed diligenti studio ab
„ omnium oculis ipsa Stigmata abscondebat.
„ Quidam tamen hæc in vita viderunt, sed
„ in morte plurimi conspexerunt. „ Alia plurima habet ibidem auctor iste, sed quoniam verbis ejus abutitur Joannes Baptista Thiers, idcirco de eo alibi redibit sermo, ibique reliqua ejusdem verba proferemus. Interim concludimus, quod si ut credamus auctori factum historicum narranti, Criticorum nonnulli tempus ab hoc ad auctorem usque elapsum „ tribus, aut quatuor generationibus
„ circumscribunt, quidam centum annis,
„ multi circiter ducentis „ ut adnotat pluries laudatus P. Honoratus tom. 2 dissert. 2. multo magis credendum erit desuper allatis, & quia omnes paucis annis a S. Francisco distant, eique proinde sunt quasi contemporanei, & quia quæ de sacris Stigmatibus referunt, narrantur quoque a testibus coævis in priori capite adductis, & a testibus oculatis in sequenti adducendis.

CAPUT III.

Impressio Stigmatum in corpore S. Francisci testibus demonstratur, qui eadem dum Sanctus viveret vel oculis viderunt, vel manibus palparunt.

SI Critici nostri, quique S. Francisci Stigmata falsa, & conficta esse volunt, testibus coævis, vel quasi coævis assensum præstare detrectent, licet horum testimonium, juxta regulas ab ipsismet Criticis constitutas, satis superque sufficiat ad factum historicum comprobandum, ad testes oculatos ejusdem facti nunc eos provocamus.,,Tutius enim est,, inquit Honoratus a S. Maria tom. 1. dissert. 7. art. 9.§. 1.reg. 4. ,, auctorem audire, qui, quæ ,, nunciat, se vidisse affirmat.,, Et sane,cui credendum erit, vel quæ erit humana fides, si assensus denegetur asserenti, se rem, quam refert, propriis oculis vidisse, aut manibus palpasse, vel testes proferenti, & quidem oculatos, qui adhuc vivebant, dum auctor eos advocat in testimonium ejusdem rei? Huic pro-

profecto fides necessario habenda est, nisi Pyrrhonici in historia esse velimus, quia si illis assentiendum non est, qui testantur, se conspexisse quod narrant, vel eis, qui suæ narrationis testes proferunt adhuc vivos, dum ipsi scribunt, ac suis oculis rem a se relatam hos intuitos esse dicentes, jam nullus erit auctor, cui credere debeamus, atque adeo in continua rerum historicarum incertitudine, vel dubitatione versabimur. Testi proinde oculato credere debemus, ac pro testibus oculatis & illi habendi sunt, qui cum adhuc essent in humanis, citati ab aliis tamquam testes oculati alicujus facti, huic minime contradixerunt, cum possent, nec de impostura adversus relatorem istius conquesti sunt. Cum ergo S. Francisci Stigmata, tum ipso vivente, cum post mortem ejus præsertim ita comperta fuerint, & sensibus patentia, ut de ipsis oculi, & manus adstantium judicium ferre potuerint, fides habenda est auctoribus, ea se vidisse, & manibus palpasse fatentibus, vel affirmantibus, alios eadem inspexisse, & contrectasse, qui mortales adhuc erant, dum auctores ipsi hoc eorum utebantur testimonio. Si namque incredibile videtur, alicujus integri-

gritatis hominem, ut capite primo dictum est, facta narrare voluisse, quæ a scriptoribus ejusdem ætatis falsa demonstrari poterant, multo minus credibile est, scriptis mandare voluisse factum, hominumque tunc vivorum testimonio comprobare, asserendo nimirum, hos eidem præsentes fuisse, ac sensibus ipsum dijudicasse, qui statim contradicere, totamque narrationem fabulosam, & fictam demonstrare valebant. „ Mente sane, atque intelli-
„ gentia vacare arbitrarer „ ait Honoratus loco nunc laudato „ auctorem illum, qui fa-
„ ctum confinxisset, de cujus statim menda-
„ cio, & fraude redargui posset „ a testibus præcipue a se adductis tamquam oculatis, ut in casu nostro.

Si namque unum excipias Matthæum Parisium, quotquot Stigmatum historiam serio, & ex professo narravere scriptores, omnes unanimiter affirmant, S. Franciscum veris Stigmatibus, in vita, & post mortem ejus inspectis, & contrectatis, insignitum fuisse biennio antequam spiritum redderet cælo. Quare cum Vir Seraphicus signacula summi Regis in sua carne gestaverit per duos annos, & dies aliquot, intra spatium temporis tam longum

a plu-

a pluribus ea conſpici, & contrectari debuerunt „ licet ipſe „ ut ſcribit S.Bonaventura in Legend. Maj. „ theſaurum inventum in agro „ multa diligentia ſtuderet abſcondere, & „ manus quaſi ſemper portaret contectas, & „ pedibus extunc incederet calceatis „. Et re quidem vera, S. Franciſcus poſt recepta Chriſti vulnera nec a ſuorum converſatione, & familiaritate, nec ab hominum conſpectu, & conſortio receſſit, in antris & cavernis terræ ſeſe occultando, ſed palam cum ſuis quotidie converſatus eſt, ac ſæpe etiam cum aliis, ut in Legend. Min. de eo refert Seraphicus Doctor. Imo, eodem fatente „ ſalutem ſitiens „ omnium ſalvandorum, quia propter exceſcentes in pedibus clavos ambulare non „ poterat, faciebat corpus emortuum per civitates, & caſtella circumvehi „ & quidem aſello vectum, uti ſcribit cum aliis auctor Novi Dialogi Sacr. Montis Alvernæ lib. 1. cap. 8. edit. Florentinæ ann. 1568. Hinc propterea cum populi viderent Seraphicum Virum, præter morem, & Regulam a ſe traditam, calceatum, & ſuper aſellum circumduci, de Stigmatum impreſſione in ejus corpore facta admonebantur, ac certiores fiebant.

bant. In eadem Legend. Min. *de Transitu mortis* idem Seraphicus Doctor Lect. 4. „ *de Stigmatibus sacris* , hæc addit : „ Cernens „ autem vir Deo plenus, quod Stigmata car- „ ni tam luculenter impressa Socios familia- „ res latere non possent, timens nihilominus „ publicare Domini sacramentum , in ma- „ gno positus fuit dubitationis agone , utrum „ quod viderat, diceret, vel taceret. Com- „ pulsus tamen conscientiæ stimulo, quibus- „ dam ex fratribus intimioribus sibi cum mul- „ to timore seriem retulit visionis. „ Occulta igitur, ac penitus abdita per duos annos, & dies, quacumque Sancti Viri diligentia non obstante, Stigmata illa sacra esse nequiverunt, quin saltem ab intimioribus fratribus, aliisque eidem familiaribus personis probarentur, imo ab his inspecta, & manibus palpata fuisse cum auctoribus id asserentibus fatendum est, & infra demonstrabitur;

De Stigmatibus namque manuum, & pedum scribit idem S. Bonaventura in præcitata Legend. Maj. cap. 13. „ Viderunt, dum „ viveret, fratres plurimi; viderunt etiam „ ex familiaritate, quam cum Viro Sancto „ habebant, aliqui Cardinales; Summus „ etiam

„ etiam Pontifex Dominus Alexander, cum „ populo prædicaret coram multis fratribus, „ & me ipſo, affirmavit, ſe, dum Sanctus „ viveret, Stigmata illa ſacra ſuis oculis con- „ ſpexiſſe „. De vulnere autem laterali ſic proſequitur. „ Vulnus autem lateris tam ſol- „ licite occultavit, ut illud nemo poſſet, niſi „ furtim contueri dum viveret. Unus ete- „ nim frater, qui ei ſedule miniſtrare ſolitus „ erat, cum pia eum cautela, ut ad excu- „ tiendum extraheret tunicam, induxiſſet, „ attente reſpiciens vidit plagam, cui etiam „ tres veloci contactu digitos applicans, tam „ viſu, quam tactu vulneris quantitatem agno- „ vit. Conſimili cautela vidit etiam frater „ ille, qui tunc temporis erat Vicarius ejus. „ Frater vero ſocius mirandæ ſimplicitatis, „ dum infirmitatis cauſa languentes ſcapulas „ contrectaret, manu per caputium, & ca- „ ſualiter vulneri ſacro illapſa, magnum ei „ dolorem inflixit. Proinde portabat extunc „ femoralia ita facta, ut uſque ad aſcellas „ pertingerent ad vulnus lateris contegen- „ dum. Fratres quoque, qui illa lavabant, „ vel tunicam excutiebant pro tempore, „ quia inveniebant ea ſanguine rubricata, „ in-

„ indubitanter per evidens ſignum in cognitionem ſacri vulneris pervenerunt„ . Idipſum ſcripſerat antea Fr. Thomas a Celano, Seraphici Patris, ut diximus, Diſcipulus, & Socius, tum in Legenda antiqua, cum in altera ampliori, quam poſtea adornavit. In priori namque ita ſcribit: „ Heu! quam pau-
„ ci, dum viveret crucifixus Servus Domini
„ Crucifixi, ſacrum lateris vulnus cernere
„ meruerunt. Sed felix Elias, qui, dum vi-
„ veret Sanctus, utrumque illud videre me-
„ ruit, ſed magis felix Ruffinus, qui propriis
„ manibus contrectavit. Etenim vero cum
„ ſemel dictus frater Ruffinus manum ſuam
„ in ſinum Sanctiſſimi Viri (infirmi) ut eum
„ ſcalperet, immiſiſſet, dilapſa eſt manus
„ ejus, ut ſæpe contingit, ad dextrum latus
„ ipſius, & occurrit illi pretioſam illam con-
„ tingere cicatricem, ad cujus contactum
„ Sanctus Dei non modicum doluit, & ma-
„ num a ſe repellens, ut ei parceret Domi-
„ nus, acclamavit. Studioſiſſime namque
„ abſcondebat hoc ab externis, celabat cau-
„ tiſſime a propinquis, itaut & tolerabiles
„ fratres, & eius devotiſſimi ſecutores, hoc
„ per multum temporis ignorarent.

Quæ

Quæ de fratre Ruffino hic narrantur, fuſe leguntur etiam in pervetuſto opere, cui titulus. *Speculum Vitæ beati Franciſci, & Sociorum ejus*, ubi auctor ponit, & abſolvit hoc argumentum: *Quomodo beatus Ruffinus vidit, & tetigit plagam lateris S. Franciſci*. Eadem habent Dominus Joannes de Ceperano, Anglicus, qui Legendam Celani ad metrum reduxit, Tres Socii S. Franciſci, & alii vetuſtiſſimi ſcriptores Seraphico Patri contemporanei. Hi namque omnes unanimiter conveniunt in recenſendis teſtibus, qui Stigmata S. Franciſci viventis vel oculis viderunt, vel manibus palparunt, horumque omnium dicta confirmat, ut audivimus, S. Bonaventura. Sed frater Ruffinus, Elias, & alii, qui dicta Stigmata & vidiſſe, & contrectaſſe dicuntur, vivebant eo tempore, quo Celanus, & alii ſcribebant, & Stigmatum hiſtoriam eorum auctoritate, & teſtimonio comprobabant, & nedum non reclamarunt, ſed ſcriptis quoque, & palam vulnera ipſa faſſi ſunt, ut ſuo loco ponderabimus. Interim quis credat, hiſtoricos iſtos tantæ impudentiæ fuiſſe, ut homines adhuc vivos propriis nominibus indigitare potuerint, hoſque tamquam teſtes ocu-

oculatos proferre in propriæ narrationis confirmationem, a quibus falsitatis, & imposturæ illico revinci, & accusari poterant? Quis, inquam, id sibi suadeat, maxime de Thoma Celanensi, de cujus Legenda scribunt Bollandiani: „ Præclara admodum Vita est, scrip„ torem præferens doctum, & pium„ ut etiam capite primo audivimus? Bernardus a Bessa, ut ibi pariter adnotavimus, hanc tanti fecit, ut eam ad compendiosiorem formam reduxerit, & Anglicus laudatus ad metrum gravis, & docti carminis heroici. At quæ de Celani integritate in scribendo certos nos faciunt, quemlibet suadere debent animum docilem, præjudiciis minime abreptum, etiam de aliorum scriptorum probitate, S. Bonaventuræ præsertim, ac Trium Sociorum S. Francisci, hominum videlicet sanctitatis fama longe lateque illustrium. Hi omnes eorum, quæ scribunt, testes proferunt oculatos, eotunc viventes, qui nedum non contradixere, sed relata ab illis, ut dicebam, publice confirmaverunt; imo eorum aliqui Stigmata ipsa, quæ calamo describunt, propriis oculis viderunt, & manibus palparunt. Frater Elias in Epistola de morte Sanctissimi Istitutoris, capite pri-

primo relata, quinque plagas eum in corpore suo gestasse luculentissime scribit. Frater Ruffinus idipsum aperte narrat in Legenda Trium Sociorum, quorum unus ipse fuit. Cardinales, qui conspexisse dicuntur vulnera illa sacra in carne S.Francisci viventis, tam verbo, quam scripto testimonium veritati perhibuerunt, *laudes sacrorum Stigmatum*, ut ait S. Bonaventura cap. 13. Legend. Maj. „ prosis, & hymnis, & antiphonis, quas ad „ S. Francisci ediderunt honorem, vera- „ citer inserentes.„ Fuerunt hi Hugolinus, postea Summus Pontifex Gregorius IX. Raynerius Capoccius Viterbiensis, Thomas Capuanus, & Stephanus de Casa, sive de Fossa nova, omnes electi ab Innocentio III. atque Otho Candidus, sive Blancus, creatus a Gregorio IX. de quibus fusius, ubi argumenta proferemus ex Actis desumpta Canonizationis Seraphici Patris.

Alexander IV. præterquamquod fassus est publice dum prædicaret coram multis fratribus, & ipsomet relatore S. Bonaventura, „ se, dum Sanctus viveret, Stigmata illa „ sacra conspexisse „ ac præter ea, quæ habet in Constitutionibus capite primo relatis,

 idi-

idipſum fatetur etiam in aliis duabus, *Benigna operatio*, &, *Grande & Singulare*. In harum ſiquidem prima poſt deſcriptam Stigmatum S. Franciſci naturam ita proſequitur: „ Sane de præfato Sancto hæc certius aſ-
„ ſerentes, indoctas fabulas, ſeu vanæ inven-
„ tionis deliramenta non ſequimur, cum ea
„ nobis dudum nota fecerit plenior fides re-
„ rum, quando videlicet in minoribus con-
„ ſtituti, Confeſſoris ejuſdem familiaritatem
„ ex munere divino meruimus habere noti-
„ tiam, præfati prædeceſſoris noſtri (*Grego-*
„ *rii IX.*) domeſticis obſequiis tunc tempo-
„ ris inſiſtendo. „ In altera vero clarius etiam idem repetit, dicens: „ Gregorius Papa IX.
„ prædeceſſor noſter clara ſua inſinuatione
„ litterarum expreſſit, quod idem Sanctus
„ cum adhuc ſpatium præſentis vitæ percur-
„ reret, & poſtquam illud feliciter conſum-
„ mavit, in manibus, latere, & pedibus ſpe-
„ cie Stigmatum divinitus extitit inſignitus.
„ Cum igitur tam inſigne amoris Dei ſignum,
„ quod utique ante ejus obitum patuit, &
„ Nobis etiam tunc notum fuit, eodem præ-
„ deceſſore in minori adhuc officio conſtituto
„ &c. „ Sed non eſt cur plura de teſtimonio

ocu-

oculato Alexandri IV. dicamus, cum & ipsi Centuriatores Magdeburgenses, ut vidimus in præfatione, ipsum agnoscant, & fateantur, licet in crimen vertant tanti Pontificis, dicentes: „ Ipse demum Alexander IV. Pon„ tifex publice, se oculis ea suis conspexis„ se, non veritus est dicere. „

Præter hos autem, alios plures vidisse Stigmata S. Francisci viventis, hujus vitæ scriptores omnes fatentur, unde ex Divo Bonaventura scribit Waddingus ad ann. 1224. num. XVIII. „ Illa inspexerunt unus ex fra„ tribus, Joannes de Laude dictus, qui ei „ sedulo ministrare solebat; & frater Leo, „ Viri Sancti socius, admirandæ simplicita„ tis. „ De fratre Joanne prædicto idipsum referunt etiam auctor Dialogi antiqui, & auctor Dialogi novi Sacri Mont. Alver. lib. 1. cap. 8. ubi eadem conspexisse ait etiam fratrem Pacificum de Marchia. Refert id etiam pervetustus scriptor *Provincialis Ord. fratr. Min.* sive auctor *Polychronici Jordanis*, desumpti ex Codice MS. Bibliothecæ Vaticanæ num. 1960. fol. 23., in quo verba faciens de Conventu Bictonii, qui ab eo notatur quintus Custodiæ Assisiensis in Provincia Umbriæ „ Bictonium,

inquit „ ubi quiescit frater Joannes de Lau-
„ dibus, qui, vivente beato Francisco, ejus
„ laterale vulnus tangere meruit: „ De fratre
autem Leone in antiquo opere inscripto,
Speculum Vitæ B. Francisci, *&* *Sociorum*
ejus ipse fuisse dicitur cum eodem S. Fran-
cisco in monte Alvernæ, cum hic sacris
Stigmatibus ibi fuit obsignatus. Sub titulo ve-
ro, *Modus Stigmatizationis S. Francisci*,
post hujus descriptionem, aliquantulum in
aliquibus circumstantiis ab aliis diversam, in
eodem Speculo legitur: „ Beatus autem Fran-
„ ciscus jacuit in terra, usque ad horam no-
„ nam. Tunc frater Leo superveniens, &
„ videns prostratum, levavit eum, putans
„ ex abstinentia defecisse; & sic ab illa hora
„ S. Franciscus scilicet occulte, ut potuit,
„ illa sacra Stigmata in corpore portavit ....
„ Ex illo die non lavabat manus suas sicut an-
„ te, sed tantum digitos. „ De fratre Leone
etiam Bartholomæus Pisanus, qui cum prope
centenarius obierit anno 1401. eos alloquî
potuit, qui cum S. Francisci Sociis conver-
sati fuerant, libr. 1. Conformit. fruct. & con-
formit. 8. ita scribit: „ Hic frater Leo cum
„ beato Francisco erat in monte Alvernæ,
„ quan-

„ quando Dominus Stigmata ipsi beato Fran-
„ cisco impressit. Huic soli fratri Leoni bea-
„ tus Franciscus sua Stigmata committebat
„ tangenda, & novis peciolis etiam mutanda,
„ quas qualibet die hebdomadæ inter clavos
„ illos mirabiles, & carnem reliquam ad re-
„ tinendum sanguinem, & mitigandum do-
„ lorem renovabat, excepto die Jovis de
„ sero, & per totum diem Veneris, in quo
„ nullum remedium volebat apponi, ut
„ amore Christi eo die crucifixi, cum ipso
„ penderet.„ Eadem omnino refert etiam auctor antiqui Dialogi Sacri Montis Alvernæ, & ex eo auctor Novi loco citato, ubi ulterius addit, quod ex hisce linteolis sanguine madefactis adhuc asservantur aliquibus in locis, ut Assisii in Ecclesia S. Damiani in Cruce quadam argentea inter Reliquias, & in templo S. Georgii, nunc S. Claræ ejusdem civitatis, custodiri scribit camocium, quo Seraphicus Pater utebatur ad mitigandum dolorem vulneris lateralis, quodque scriptor Dialogi antiqui apud auctorem Novi, propriis oculis se vidisse affirmat.

Hinc Waddingus ad ann.1224. n.XVIII. tum de petiolis istis, cum de calceis, quos

adhibebat Sanctus Stigmatibus affectus, sic narrationem instituit: „ In Ecclesia S. Georgii Clarissarum Assisii vidi adhuc servari „ quoddam genus cataplasmatis, seu emplastri, vulgo italico antiquo camocium di„ ctum, quod ad leniendum dolorem, & „ sanguinem retinendum, Viro Sancto fecit „ Virgo sanctissima Clara; similiter & cal„ ceos, ejusdem Virginis industria ita factos, „ ut superiorem pedum partem, ne videre„ tur, cooperirent, & inferiorem ita a terra „ elevarent, ut prominentes clavorum cus„ pides gressum non omnino impedirent. „ Ac ita sane esse, & fieri debebat duorum annorum, & dierum spatio, proindeque vulnera illa sacra necessario videri, & contrectari debuerunt, ut linteola scilicet, & similia eis vel ad refrigerium, vel ad sanguinem aut continendum, aut abstergendum applicarentur. Id autem præcipue necessarium fuit pro laterali plaga, ex qua tam copiose persæpe cruorem effluxisse, ut & ipsa eo respergerentur indumenta, scriptores omnes, usque modò recensiti, luculenter affirmant. Quare idem Waddingus loco mox laudato num. XII., tot fultus testimoniis, asserere non dubitavit:

„ E

„ E lateris vulnere ſtillabat ſanguis, non adeo
„ minutim ſemper, nec per guttas, ſed in
„ tantum ſæpe, ut beati Viri tunica, & ſub-
„ ligaculum cruore infecta ruberent. Colle-
„ gerunt Socii ex hoc ſanguine quod pote-
„ rant, magno ſtudio, & reverentia in am-
„ pullis eum ſervantes. Una habetur in Con-
„ ventu Caſtri veteris Patrum Conventualium
„ Cuſtodiæ Aquilanæ, ex qua bonam partem
„ ſanguinis magnis precibus,pioque aſtu acce-
„ pit triginta quatuor ab hinc annis excellen-
„ tiſſimus Dominus Dux Cæſius & Aquaſpar-
„ tanus, qui magna ſolemnitate per publicas
„ plateas in ſolemni & numeroſa ſupplica-
„ tione fratrum, & candidatorum Archicon-
„ fraternitatis Stigmatum, quorum multi vi-
„ ri nobiles, & Principes, circumfertur quo-
„ tannis hic in Urbe in ipſa ſolemnitate Stig-
„ matum, magno miraculo illo die ebulliens,
„ & liquefactus, ut etiam evenit alteri par-
„ ti, quæ remanſit in loco Caſtri veteris.
„ Porro hanc Romanam, quam præ manibus
„ habui, ſingulari in reverentia apud ſe ſer-
„ vat excellentiſſimus heros præfatus. „ Nunc
autem dictis confratribus dono data ab iſtius
ſucceſſoribus, & hæredibus, in Eccleſia Stig-

matum religiosissime custoditur, & defertur per vias, & plateas Urbis in festo S. Matthæi Apostoli a Ministro Generali totius Ordinis fratrum Minorum. Harum ampullarum altera extat item Romæ, coliturque in Ecclesia S. Mariæ de Capitolio, vulgo Aracæli, Minorum de Observantia, & singulis annis publice exponitur die quarta octobris S. Francisco sacra. Hanc specialiter adoravit Summus Pontifex, Pater, & Dominus noster Pius Papa VI. anno 1774., tunc adhuc Cardinalis, cum, ingressurus die sequenti Conclave, in quo ipsemet ad Petri Cathedram feliciter evectus fuit, in sero solemnitatis Seraphici Parentis ad Ecclesiam prædictam de Capitolio reverenter accessit, sicuti pro sua pietate, & singulari devotione quotannis accedit, eadem solemnitate recurrente, Missamque celebrat ad S. Francisci aram, in qua prædicta ampulla cum sanguine solemniter exposita conspicitur.

Si ergo Stigmata illa sacra per duos annos, & dies, quos Vir Sanctus eisdem ornatus hic duxit mortalis, adeo comperta fuerunt, ut oculis videri, & manibus palpari potuerint, ac plurimi revera ea vel se vidisse,

& palpasse fatentur, vel ab aliis visa, & palpata fuisse scribunt, quin isti, adhuc viventes dum hæc dicebantur, sese opposuerint, impressio Stigmatum in corpore S. Francisci, juxta regulas critices, vera est, & indubitata. Imo eo certior, quo ipsimet citati ab auctoribus ut oculati testes, nedum, ut dicebam, non contradixerunt, sed rem subinde ita esse etiam juramento firmarunt. Etenim ex capite immediate sequenti, & ex alio constabit, fere omnes ut testes oculatos adductos, examinatos in causa canonizationis Viri Seraphici, tactis sacrosanctis Evangeliis ea omnia confirmasse, quæ vel ipsimet, vel alii de ipsis de Stigmatibus istius ore dixerant, aut litteris consignaverant. Dicet quis nostri sæculi nasutus criticus, testes prælaudatos fratres fuisse, & S. Francisci discipulos, ac proinde suspectos esse ac debiles ad fidem faciendam, & ad Stigmatum veritatem extra omne dubium collocandam. At nos reponimus in primis, moderni hujus cavillationem periculosam esse, utpote quæ ansam præbeat infidelibus impie argumentandi contra Christum ipsum, ejusque vitam, & fidem, inquiendo nimirum, quæ scribunt Evangelistæ omnino certa non esse,

quia

quia isti familiares, & discipuli fuerunt ipsius Christi. Secundo addimus, quod si pro S. Francisci Stigmatibus testimonium sumendum non est ab ejus discipulis, & sociis, ab iis nempe, qui præ aliis rem scire poterant, quam Vir humillimus pro viribus ocultabat, profecto non video a quo alio certius, & validius sumi queat. Tertio dicimus, testes, & scriptores, qui S. Francisci Stigmatibus perhibuerunt testimonium, non omnes fuisse Minoritas, uti non fuerunt Joannes de Ceperano, Lucas Tudensis, Jacobus de Voragine, Matthæus Parisius, Cardinales plurimi, Alexander IV. & alii permulti, quos alibi audiemus. Inter testes oculatos Stigmatum S.Francisci viventis & ipse Gregorius IX. adnumerandus est, qui nondum Pontifex Viro Seraphico intimus, & familiaris, illa in ejus manibus, & pedibus vidit; sed cum ad Petri solium assumptus de ipso ageret inter Sanctos adscribendo, ac de sola laterali plaga, quam non viderat, dubitaret, certificatus fuit cælesti visione, quam Waddingus ad ann. 1228. num. 111. sic narrat: „ Nocte quadam, ut „ ipse pius Antistes, Bonaventura teste cap. „ 15. referebat cum lacrymis, apparuit ei

„ in

„ in somnis indignato, commotoque vultu
„ Vir Sanctus, & hæsitationem cordis ipsius
„ redarguens, elevavit brachium dextrum,
„ detexit vulnus, phialamque poposcit ab
„ ipso, ut scaturientem reciperet sanguinem,
„ qui ex latere defluebat. Obtulit in visione
„ Summus Pontifex phialam postulatam, quæ
„ usque ad summum sanguine profluente de
„ latere videbatur impleri. Ex tunc ad illud
„ sacrum miraculum tanta cæpit devotione
„ affici, & æmulatione fervere, ut nullo mo-
„ do pati posset, quod aliquis præfulgentia
„ illa sacra signa, superba præsumeret im-
„ pugnatione fuscare, quin eum severa in-
„ crepatione feriret. „ Hæc ex Divo Bona-
ventura Annalista, sed hanc ipsam visionem
referunt etiam alii non pauci, & ex his Au-
gustinus Oldoni in additione ad Ciaconium in
Vita Gregorii IX.

CA-

CAPUT IV.

Impressio Stigmatum in corpore S. Francisci comprobatur testibus, qui ea pariter & viderunt, & palparunt in ejus morte.

QUoniam nonnulli ex allatis vitæ S. Francisci scriptoribus, Stigmata ipsius viventis testes oculatos proferentibus, iidem illi sunt, qui in funere S. Viri vel ipsimet viderunt, & palpaverunt pignora illa pretiosa, vel qui in confirmationem asserti proprii plures etiam nominatim exprimunt personas viventes, omnis gradus, conditionis, ac ætatis, ut ex hactenus dictis apparet, quas in tali circumstantia ea pariter & palpasse, & conspexisse dicunt, quin istæ ore aut scripto falsitatem detexerint; idcirco eædem, ac in superiori capite, in præsenti etiam militant de testibus oculatis regulæ Criticorum. Citra dubium est, cunctis id fatentibus, qui de S. Francisci obitu scripsere, Patri Seraphico infirmo, ac subinde mortuo apud S. Mariam de Portiuncula, ubi „ super nudam humum, „ ut scribit S. Bonaventura in Legend. Min. *de*

tran-

transitu mortis Lect. 3. „ se totum nudatum de„ posuit „ socios, & discipulos, præsertim intimiores, ac magis eidem familiares adstitisse, ac propterea Stigmata in ejus impressa corpore commode tunc, & clare videre potuisse. Ex intimioribus hisce discipulis adstantibus fuerunt profecto fratres Leo, Angelus, Ruffinus, ac Thomas de Celano, omnes, ut perspeximus, Vitæ S. Francisci scriptores, qui proinde uti testes oculati ea chartæ mandarunt, quæ in morte, & funere ejusdem propriis oculis viderunt. Celanus itaque in Legenda antiqua, quæ & Gregorii IX. dicitur, lib. 2. cap. 4. scribit: „ Catervatim to-
„ ta Civitas Assisii ruit, & omnis accelerat
„ regio videre magnalia Dei, quæ in servo
„ sancto suo glorioso ostenderat Dominus ma-
„ jestatis .... Revera resultabat in eo forma
„ crucis, & passionis Agni immaculati, qui
„ lavit crimina mundi, dum quasi recenter
„ ex cruce depositus videbatur, manus &
„ pedes clavis confixos habens, & dextrum
„ latus quasi lancea perforatum. Intueban-
„ tur carnem illius, quæ nigra erat prius,
„ candore nimio renitentem .... Non sunt
„ contracti nervi ejus, ut mortuorum solent,
„ non

„ non indurata cutis, non rigida effecta sunt
„ membra, sed huc atque illuc vertentia se,
„ veluti ponebantur. Cumque tam mira pul-
„ chritudine cunctis cernentibus resplende-
„ ret, & caro ejus nive candidior esset effe-
„ cta, cernere mirabile erat in medio ma-
„ nuum & pedum ipsius, non clavorum qui-
„ dem puncturas, sed ipsos clavos in eis im-
„ positos ex ferri recenti nigredine, ac dex-
„ trum latus sanguine rubricatum. Accur-
„ rebant fratres & filii, collacrymantes deo-
„ sculabantur manus & pedes pii Patris, eos
„ derelinquentis, necnon & dextrum latus,
„ in cujus plaga illius memoria celebris age-
„ batur, qui ex eo loco sanguinem & aquam
„ pariter effundens, mundum reconciliavit
„ Patri. Maximum sibi donum exhiberi cre-
„ debat quivis de populo, si admittebatur,
„ non solum ad osculandum, sed & ad viden-
„ dum sacra Stigmata Jesu Christi, quæ S.
„ Franciscus portabat in corpore suo. „ Ha-
ctenus Celanus, testis, ut diximus, oculatus.

Ex his jam satis intelligimus, vulnera S. Francisci defuncti omnibus fuisse patentia, ac fratres extinctum ejus corpus e populorum ocu-

oculis nequaquam ſubtraxiſſe, illud furtim abſcondendo, ne quod de ipſo vivente fuerat evulgatum, falſum eotunc coram omnibus detegeretur; amat enim tenebras mendacium, lucem amica veritas. Viderunt illud, ac in eo deoſculati ſunt Crucifixi plagas viri ſæculares permulti, & fratres plurimi, e quorum numero fuerunt quoque ejus vitæ ſcriptores, & frater Elias, qui, ut vidimus capite primo, clariſſimum & ipſe in ſua Epiſtola veritati perhibuit teſtimonium, ſicuti etiam tres prælaudati Socii, qui cap. 5. referunt, quod licet Pater Seraphicus „ pro poſſe abſconde-
„ rit uſque ad mortem ſuſcepta vulnera; poſt
„ feliciſſimum tamen ejus tranſitum omnes
„ fratres, qui aderant, & ſæculares quam-
„ plurimi manifeſtiſſime ea viderunt. „ Hæc omnia ferme ad litteram repetit Dominus Joannes de Ceperano, ſecundus, ut innuimus, vitæ S. Franciſci ſcriptor, cujus, aliorumque narrationem confirmat, & mirifice illuſtrat S. Bonaventura in utraque Legenda, & in Lectionibus *de Canonizatione, & de Translatione S. Franciſci*. Etenim Lect. 2. ſcribit:
„ Cernebantur quidem in membris illis feli-
„ cibus clavi ex ejus carne virtute divina mi-
„ ri-

„ rifice fabrefacti, sicque carni eidem innati, quod dum a parte qualibet premerentur, protinus quasi nervi continui, & duri ad partem oppositam resultabant. Inventa quoque fuit patentius in ipsius corpore, non inflicta humanitus, neque facta, plaga vulneris lateralis, instar vulnerati lateris Salvatoris, quod redemptionis, & regenerationis humanæ in Redemptore nostro protulit sacramentum. Erat autem similitudo clavorum nigra quasi ferrum, vulnus autem lateris rubeum, & ad orbicularitatem quamdam carnis contractione redactum, rosa pulcherrima videbatur. „ Hæc tam subtilis, & accurata Stigmatum descriptio, a cunctis Vitæ S. Francisci scriptoribus fideliter repetita, fieri haud quaquam poterat, nisi attente ac diligenter ea inspecta, & contrectata fuissent, idque maxime dicendum venit de laterali plaga, quæ cum a Seraphico Doctore inventa dicatur, conquisita profecto fuit, quoniam verbum *invenio* in hoc a *reperio* differt, quod secundum, grammatice, & proprie adhibeatur ad rem exprimendam casu, & fortuito repertam, illud vero ad rem indicandam perquirendo inventam. Optime

id

id notat ipfemet S. Doctor, qui exponens cap. 1. Joannis, fuper hæc verba, *& invenit Philippum*, inquit: „ Non cafualiter, „ fed ex propofito invenitur, quod perdi-„ tum; „ unde & de muliere Evangelica drachmam perditam perquirente, Lucæ 15. dicitur: „ Quærit diligenter, donec inve-„ niat.„

Lectione 3. profequitur S. Bonaventura, dicens: „ Cum igitur in candidiffima carne „ clavi nigrefcerent, plaga vero lateris ut „ vernans rofeus flos ruberet, mirandum non „ eft, fi tam formofa, & miraculofa varie-„ tas jucunditatem, & admirationem con-„ tuentibus ingerebat. Lacrymabantur filii „ pro fubtractione tam amabilis Patris, fed „ & non modica perfundebantur lætitia, dum „ deofculabantur in eo fignacula fummi Re-„ gis. Miraculi novitas planctum vertebat „ in jubilum, & intellectus rapiebat indagi-„ nem in ftuporem. „ Lect. vero 4. fcribit: „ Erat quippe tam infolitum, tamque infigne „ fpectaculum contuentibus omnibus, & „ firmamentum fidei, & incitamentum amo-„ ris, audientibus vero admirationis mate-„ ria, & excitatio defiderii ad videndum. „

Fratres igitur, & discipuli S. Viri, ut dicebam, non artificiose, ac subdole in morte ejus egerunt, transitum celando, & corpus ab hominum aspectu subtrahendo, uti revera egissent, si falsa, & ficta fuissent vulnera in eodem impressa, atque ut vera, ipso vivente, promulgata, sed potius e contra & mortem, & miraculi novitatem simpliciter, & confidenter protinus evulgarunt, quemlibet ad extincti corporis, & prodigii intuitum admiserunt, ut ab unoquoque veritas dignosci posset, quam ipsi fratres, & alii prædicaverant.

„ Audito siquidem „ sequitur ibid. S. Bonaventura „ Patris beati transitu, & fama „ diffusa miraculi, accelerans populus con„ fluebat ad locum, ut id cerneret oculis „ carneis, quod a ratione dubium omne re„ pelleret, & affectioni gaudium cumularet. „ Admissi sunt itaque Assisiates cives quam„ plurimi ad Stigmata illa sacra contemplan„ da oculis; & labiis osculanda. „ Neque id momento temporis, & furtive actum est, neque ita, ut sensus decipi, aut de veritate prodigii sanum, certumque judicium efformare nequiverint; cum per totam noctem & fratri-

tribus, & sæcularibus personis plagas illas liberrime intueri, palpare, & osculari libuerit. „ Fratres autem, & filii, qui vocati fuerant ad transitum Patris, cum omni multitudine populorum, noctem illam, in qua almus Christi Confessor decessit, sic divinis laudibus dedicarunt, ut non defunctorum exequiæ, sed Angelorum excubiæ viderentur. Unus autem ex eis miles quidam litteratus, & prudens, Hieronymus nomine, vir utique famosus & celeber, cum de hujusmodi sacris signis dubitasset, essetque incredulus, quasi Thomas, audacius, & ferventius coram fratribus, & aliis civibus movebat clavos, Sanctique manus, pedes, & latus manibus propriis contrectabat, ut dum vulnerum Christi veracia illa signa palpando contingeret, de sui, & omnium cordibus omne dubietatis vulnus amputaret. „ Hæc Seraphicus Doctor, qui de eodem milite Lect. 5. ita concludit: „ Propter quod & ipse inter alios hujus veritatis tam certitudinaliter agnitæ testis constans postmodum effectus est, & tactis sacrosanctis juramento firmavit, quando scilicet in causa Canonizationis Seraphici Parentis

una cum aliis plurimis oculatis testibus examinatus fuit. De hoc eodem milite loqui videtur etiam S. Antoninus Hist. tit. 24. §. 3. ac ipso etiam S. Bonaventura prius Tres Socii in Legenda cap. 5. ubi scribunt: Multorum „ corda, qui de Viro Dei non recte sense„ rant, & de ejus Stigmatibus dubitaverant, „ ad tantam fidei magnitudinem sunt muta„ ta, quod qui prius detractores ejus fuerant, „ bonitate Dei operante, & ipsa veritate co„ gente, ipsius laudatores, & prædicatores „ fidelissimi extiterunt.„

Non solum autem nocte illa, qua S. Francisci corpus jacuit extinctum in Conventu Portiunculæ, ubi anima illius in sero diei Sabbati ad Cælum evolaverat, illud universis patuit confluentibus populis, qui sacra illa vulnera & videre, & contemplari potuerunt, sed etiam die Dominico sequenti, cum ad Ecclesiam S. Georgii deferretur tumulandum, Sancta Clara Virgo cum suis Sororibus, & alii plurimi signa illa mirifica in eodem corpore & conspexerunt, & osculati sunt.„ Ma„ ne vero facto „ scribit adhuc idem Seraphicus Doctor „ turbæ, quæ convenerant, „ acceptis arborum ramis, & cereorum mul-

„ ti-

„ tiplicatis luminibus, cum hymnis, & can-
„ ticis ſacrum corpus ad civitatem Aſſiſii de-
„ tulerunt. Tranſeuntes autem Eccleſiam S.
„ Damiani, in qua illa Virgo nobilis Clara,
„ nunc glorioſa in Cælis, tunc incluſa cum
„ virginibus morabatur, ibique aliquantu-
„ lum ſubſiſtentes, ſacrum corpus, marga-
„ ritis cæleſtibus inſignitum, videndum, &
„ oſculandum illis ſacris virginibus obtule-
„ runt.„ Hæc eadem ipſe habet etiam in Legend. Maj cap. 13. ubi ait: „ Viderunt in
„ morte pluſquam quinquaginta fratres, Vir-
„ goque Deo devotiſſima Clara cum ceteris
„ ſororibus ſuis, & ſæculares innumeri, ex
„ quibus quamplurimi & oſculati ſunt ex
„ devotionis affectu, & contrectaverunt ma-
„ nibus ad teſtimonii firmitatem;„ Idipſum ſcripſerunt antea quotquot S. Franciſci Vitam adornarunt, ac de Stigmatibus ejus loquuti ſunt, quorum, ne tædio lectores afficiamus, unum hic exſcribemus Thomam de Celano, lib. 2. cap. 4. Vitæ prioris, de translatione corporis beatiſſimi Patris ab Eccleſia Portiunculæ ad illam S. Georgii ita referentem;„ De-
„ ponentibus eum in Eccleſia S. Damiani,
„ in qua decem filiæ ſuæ, quas Domino ac-

„ quisiverat, morabantur, aperta est fene-
„ stra parvula, per quam ancillæ Christi
„ constituto tempore communicare solent
„ Dominici Corporis Sacramento; aperta
„ est arca, in qua portabatur a paucis, qui
„ multos portare solebat, & ecce Domina
„ Clara, quæ erat aliarum mater, & prima
„ plantula hujus sancti Ordinis fuit, venit
„ cum reliquis filiabus ad videndum Patrem...
„ Sicque inter lætitiam positæ, & mærorem,
„ deosculabantur splendidissimas manus ejus,
„ ornatas pretiosissimis gemmis, & coruscan-
„ tibus margaritis. „ Eadem subinde scri-
pserunt etiam auctores omnes, qui de eodem argumento Stigmatum post S. Bonaventuram egerunt, ac horum aliqui addunt, S. Claram vim eotunc fecisse, ut clavum unum e S. Viri manibus abstraheret.

Cum auctore libri, *Speculum Vitæ B. Francisci, & Sociorum ejus*, addere placet, etiam Dominam Jacobam de Septemsoliis, Romanas inter matronas nobilissimam, ac S. Francisci viventis discipulam, eique summe devotam, ejus vulnera in morte & vidisse, & osculatam esse. Cum namque de S. Patris imminenti obitu cælitus admonita Roma Asfisium

fisium se contulisset, cuncta secum detulit, quæ pro funere, & sepultura ejus necessaria erant, & ingressa locum, ubi Magistri extinctum corpus jacebat „ procidens ad illos pe„ des, divinis characteribus insignitos, tan„ tam ibi accepit consolationem, & gratiam, „ & copiam lachrymarum, quod sicut Mag„ dalena, oscula circumquaque, quasi alte„ rius Christi pedibus, fidelia labia impri„ mebant; ita quod fratres pedibus Sancti „ non poterant illam avellere. „ Cum auctore vero antiqui Dialogi Sacri Montis Alvernæ, apud auctorem Novi lib. 1. cap. 8. concludimus „ vidisse, palpasse, & oscula„ tos esse vulnera S. Francisci defuncti om„ nes fratres, qui eidem morienti adstite„ runt, cum se nudum super terram depo„ suit, numerosam populi multitudinem, „ Dominam Jacobam de Septemsoliis, S. „ Claram cum suis Sororibus, & alios „ ac horum plures post paucos menses juridice examinatos, omnia, quæ recensiti scriptores de ipsis referunt eotunc viventibus, juramento firmasse, uti clarius, & fusius in sequenti capite dicetur. Interim advertere juvat, etiam Lucam Tudensem, & Jacobum

de Voragine, capite ſecundo relatos, aſſerere, Stigmatum S. Franciſci defuncti a pluri-mis inſpecta fuiſſe; quemadmodum fatentur etiam Summi Pontifices Gregorius IX. & Alexander IV. quorum verba hic pro coronide audire non pigeat. Primus in litteris, *Uſque ad terminos*, in quibus increpat audaciam Friderici Epiſcopi Olomucenſis in Moravia, veritatem Stigmatum eorumdem negantis, inquit: „ Firmiter crediturus, quod idem „ Sanctus, cum adhuc noſtræ mortalitatis „ habitum bajularet, prædictis Stigmatibus „ extitit inſignitus; & licet illa viſa pluri- „ bus, ipſe tamquam contemnens laudes ho- „ minum, vacanſque contemplandæ dulce- „ dini cæleſtium organorum, celare ſemper „ ſtuduerit, ea tamen migrans ad Paradiſi „ patriam concurrentium obtuitu publica- „ vit. „ Alexander vero IV. in Conſtitutione, alibi etiam citata, *Benigna operatio*, quam confirmavit Nicolaus IV. per ſuum diploma, *Quaſdam litteras*, univerſos ita alloquitur Eccleſiarum Prælatos: „ Signanter „ vobis ante oculos proponere volumus reco- „ lenda frequentius, & vehementius admi- „ randa illa ſaltem jucunda Dominicæ paſ-

„ ſio-

„ sionis insignia, quæ in ejusdem Sancti
„ (Francisci) corpore manus cælestis ope-
„ rationis impressit. Viderunt namque ocu-
„ li fideliter intuentes, & certissimi palpan-
„ tium digiti palpaverunt, quod in manibus
„ ejus, & pedibus expressa undique similitu-
„ do clavorum de subjecto proprio carnis ex-
„ crevit, vel de materia novæ creationis ac-
„ crevit, quæ equidem idem Sanctus studio-
„ se ab oculis hominum, quorum refugiebat
„ gloriam, dum viveret, abscondebat. In-
„ venta est patentius in ipsius defuncti cor-
„ pore, non inflicta humanitus, nec facta,
„ plaga vulneris lateralis, quasi aliquid in-
„ star lateris Salvatoris &c. „

Sed cur adhuc in hisce detinemur, cum & ipsi Centuriatores Magdeburgenses fateantur, S. Francisci Stigmata in ejus defuncto corpore, & a fratribus, & a confluentibus populis inspecta fuisse? Centuria siquidem 13. cap. 10. non ut veritatem doceant, & amplectantur, sed ut hanc irrideant pro more, de funere Seraphici Viri ita scribunt: „ Mona-
„ chi, & Assisinates cives conveniunt, tum
„ ut illa Stigmata intuerentur, & oscularen-
„ tur, tum etiam ut corpus exanime terræ
„ man-

„ mandarent. Deferunt igitur, gestantes ramos arborum, & cereos, primum ad Damiani templum, in quo Clara degebat, ut illa cum Sororibus ipsum deoscularetur. „

CAPUT V.

Impressio Stigmatum in corpore S. Francisci ex iis, quæ in ejus Canonizatione acta fuerunt, invictissime probatur.

PAucis a morte Seraphici Patris elapsis diebus, fama miraculorum, Stigmatum præsertim, quod inauditum prodigium innumeri oculati testes pleno ore celebrabant, permotus Summus Pontifex Gregorius IX., qui in Cardinalatus honore constitutus S. Viri familiaritate usus fuerat, & eximias virtutes admiratus „ cuique Vir Sanctus prophetando „ prædixerat, quod ad dignitatem foret Apo„ stolicam sublimandus „ de ipso inter Cælites adscribendo cogitare cæpit. Ut rite, & canonice in re tam gravi procederet, totius Umbriæ Episcopis inquisitionem, & examen juridicum demandavit omnium miraculorum

lorum, quæ per eorum civitates, diœceses, ac ditiones evulgabantur ab illis, qui palam fatebantur beneficia per eum accepta. Anno a transitu Viri Sanctissimi expleto, iidem Episcopi confectos processus ad eumdem transmisere Pontificem, qui exactiori discussione examinandos Cardinalium cœtui eos consignavit. Ex his cum obstarent nonnulli tanti negotii accelerationi, faverent alii, qui viventem Dei Servum agnoverant, sanctitatem ejus probaverant, ac etiam vulnera intuiti, & contemplati fuerant, Gregorius IX. in hac opinionum varietate horum primis idem examen commisit, quemadmodum *de Canoniz. & de Translat. S. Francisci* Lect. 6. & 7. scribit S. Bonaventura, & ait: „ Cumque in di„ versis orbis partibus gloriosa ejus miracu„ la, largaque per ipsum impetrata beneficia „ plurimos ad Christi devotionem accende„ rent, & ad ipsius Sancti reverentiam inci„ tarent, acclamantibus tam linguis sermo„ num, quam operum, ad aures Summi „ Pontificis Domini Gregorii Noni, quæ per „ servum suum Franciscum Deus operaba„ tur, magnalia pervenerunt. Sane cum „ idem Pastor Ecclesiæ non solum & mira-

„ culis

„ culis auditis post mortem, verum etiam „ experimentis in vita, oculis visis, & manibus contrectatis sanctitatem ejus mirabilem „ plena fide certificatus agnosceret, ac per „ hoc in cælis glorificatum a Domino nullatenus dubitaret, ut Christo, cujus erat „ Vicarius, concorditer ageret, hunc in terris reddere celebrem, tamquam omni veneratione dignissimum, pia consideratione „ disposuit. Ad omnem quoque certitudinem „ faciendam orbi terrarum de glorificatione „ Viri Sanctissimi, inventa miracula, & conscripta, & testibus idoneis approbata, examinari fecit per illos, qui minus inter Cardinales favorabiles negotio videbantur. „ Quibus diligenter discussis, & ab omnibus „ opprobatis, de Fratrum suorum, & omnium Prælatorum, qui tunc erant in Curia, concordi consilio, & assensu canonizandum decrevit, veniensque personaliter „ ad civitatem Assisii anno Domini millesimo „ ducentesimo vigesimo octavo, decimoseptimo Kalendas Augusti die Dominico cum „ maximis, quæ longum foret enumerare, „ solemniis, beatum Patrem catalogo Sanctorum adscripsit. „

Ce-

Celanus quoque post enarratum miraculorum examen, Perusii a Cardinalibus factum. lib. 2. cap. 1. Legendæ antiquæ concludit „ Concordant, & dicunt id ipsum omnes „ miracula legunt, & plurimum venerantur „ summisque præconiis vitam beati Patris „ & conversationem extollunt. Ideoque non „ indiget, inquiunt, miraculorum attestatione, Sanctissimi vita sanctissima, quam „ oculis nostris vidimus, contrectavimus ma„ nibus, magistra veritate probavimus.„ Ex hisce apparet, quam exacte, quam diligenter, ac rigide conquisita, & expensa fuerint S. Francisci miracula, illud præsertim sacrorum Stigmatum, quod a testibus oculatis quamplurimis assertum, & juridice medio juramento firmatum, in causa fuit præcipua, cur Pater Seraphicus inter Sanctos adscriberetur. Siquidem Gregorius IX. in litteris, *Usque ad terminos*, prius datis Episcopo Olomucensi, ut in præcedenti capite dictum est, moxque directis *ad Universos per Teutoniam constitutos*, ut ex Vaticano Codice apud Raynaldum, & ex Waddingo advertit Sbaralea in Bullario Franciscano Nota (d) sic aperte se exprimit: „ De Stigmatibus vero plures fide

„ di-

„ digniſſimi, quos miraculi tanti conſcios di-
„ vinæ placuit reddere poteſtati, (pietati)
„ teſtimonium veritati perhibeant, & ad ip-
„ ſum hoc fidelis Mater Eccleſia ſuffragetur,
„ quæ ex hujuſmodi miraculo, cum multis
„ aliis habita ſolemnitate probato, cauſam
„ ſpecialem habuit, quod eumdem Sanctum
„ Beatorum catalogo reverenter adſcripſit. „
Eadem habet idem Pontifex etiam in aliis duabus litteris, *Non minus dolentes*, &, *Confeſſor Domini glorioſus*. In primis namque editis contra Moravum quemdam Fratrem, qui S. Franciſci Stigmata negabat palam & publice in concionibus, alloquens Gregorius Superiores iſtius, ita poſtmodum ejuſdem refert, ac damnat audaciam dicens: „ De præ-
„ dicante tranſiens in blaſphemum, in com-
„ muni dicere non expavit, quod in laudem
„ Beati Franciſci per quoſdam ex diſcipulis
„ ſuis pie propoſita deberent haberi pro re-
„ probis, quod in ejus corpore Stigmata non
„ fuiſſent. Quid ultra? nec Chriſto, qui
„ Sanctum eumdem manibus, pedibus, ac
„ latere hujuſmodi Stigmatum privilegio de-
„ coravit, nec Nobis, qui ex tanto miracu-
„ lo, cum ceteris ſolemniter probato, cau-
„ ſam

„ sam specialem habuimus, quod ipsum ad-
„ scripsimus catalogo Sanctorum, deferen-
„ do.„ In secundis vero, scriptis *Universis Christifidelibus*, quas deinde confirmarunt Nicolaus III. *Litteras felicis*, & Nicolaus IV. *Tenorem quarumdam*, ita loquitur:
„ Grande, ac singulare miraculum, quo ip-
„ sum (beatum Franciscum) Sanctorum
„ splendor, & gloria Dominus Jesus Chri-
„ stus mirabiliter decoravit, universitati ve-
„ stræ tenore præsentium non indigne duxi-
„ mus exprimendum; videlicet, quod idem
„ Sanctus, cum adhuc spatium præsentis vi-
„ tæ percurreret, & postquam illud feliciter
„ consummavit, manibus, latere, ac pedi-
„ bus specie Stigmatum extitit insignitus.
„ Quo ad nostram, & Fratrum nostrorum de-
„ ducto notitiam, & cum ceteris ejus mira-
„ culis per testes fide dignissimos probato,
„ solemniter, & ex ipso specialem causam
„ habuimus, quod Confessorem eumdem de
„ dictorum Fratrum, & omnium Prælato-
„ rum consilio, qui tunc apud Sedem Apo-
„ stolicam existebant, Sanctorum catalogo
„ duximus adscribendum.

Confirmat hæc omnia Alexander IV. in suis

suis litteris alibi citatis, *Benigna operatio*, scribens „ Pontificem laudatum solertissimis „ inquisitionibus indagasse miracula S. Fran„ cisci, & comperta fidelissimis documentis, „ fecisse ad laudem Dei, & augmentum fi„ dei, & instructionem salubrem tam præ„ sentium, quam etiam futurorum monu„ mentis perpetuis commendari, eumdem „ Confessorem Sanctorum catalogo adscri„ bendo. „ Harum tum Gregorii IX. cum Alexandri IV. Epistolarum mentionem faciunt etiam Baronius in notis ad Martyrol. Roman. die 17. Septembris, & Raynaldus ad ann. 1237. num. LX. Fatentibus autem Waddingo ad ann. 1237. num. IV., Sbaralea in Bullario Francisano Nota (d) ad præcitatum diploma Gregorii IX. *Confessor Domini*, & auctore Dialogi Sacri Montis Alvernæ lib. 2. cap. 7. Marcus Trivisanus Venetus in suo opere MS. *de Indultis Sedis Apostolicæ Ordini Fratrum Minorum*, Assisii in Sacrario Ecclesiæ S. Francisci se vidisse scribit aliud Gregorii IX. diploma, incipiens, *Seraphim volabant*, in quo Pontifex mandat sub anathematis pæna, ut nemo S. Francisci Stigmatibus detrahat, hortaturque omnes, ut eorumdem veritati firmissime

fime comprobatæ præbeat affenfum. Et fane, teftes de veritate Stigmatum Seraphici Patris in judicium eotunc advocati, ac juridice diligenterque examinati, illi ipfi fuerunt, qui in eodem Viro Seraphico vivo, vel mortuo illa, ut ajebam & viderant, & contrectaverant, cives nempe Affifienfes, & „ fratres „ plurimi, qui licet effent propter fanctita„ tem præcipuam „ ut de eis teftatur in Legend. Maj. S. Bonaventura cap. 13. „ viri per „ omnia fide digni, tamen ad omne dubium „ amovendum, fic effe, ac fe vidiffe, tactis „ facrofanctis, juramento firmarunt. „ Hifce diligenter peractis, Gregorius IX. cum tota Romana Curia, ut audivimus, Perufio Affifium perfonaliter fe contulit, ut ibi, præfente cadavere S. Francifci, folemnia canonizationis ejus in Ecclefia S. Georgii, nunc S. Claræ, celebraret. Initium his datur a concione, quam de laudibus Seraphici Viri habuit fupremus Paftor, pontificalibus indutus veftibus, coram infinita propemodum populi multitudine, affumpto themate ex Ecclefiaftici cap. 50. „ Quafi ftella matutina in „ medio nebulæ, & quafi luna plena in die„ bus fuis lucet. Et quafi fol refulgens, fic

F „ ille

„ ille effulsit in templo Dei.„

„ Prædicat primitus populo universo„ prosequitur Celanus loco citato „ Gregorius „ IX.... Completur sermo fidelis, & omni „ acceptione dignus. Et unus ex Subdiaco- „ nibus Domini Papæ, nomine Octavianus, „ miracula Sancti coram omnibus voce altis- „ sima legit. Dominus Ramarius (Raynerius „ Capoccius Viterbiensis) Diaconus Cardi- „ nalis, perspicaci pollens ingenio, pieta- „ te ac moribus clarus, ea sacris loquelis, „ lacrymis profusus edisserit.„ Auctor quoque Vitæ Gregorii IX. apud Raynaldum ad ann. 1228. num. XXXII. agens de S. Francisci Canonizatione, ab hoc Pontifice peracta, scribit: „ Post miracula recitata, & diligen- „ ter exposita, beatissimus Præsul profusis „ lacrymis B. Franciscum, Crucifixi mini- „ strum, cujus corde, & corpore Stigmata „ portabat, decrevit in catalogo Sanctorum „ annotandum.„ Aderant his omnibus, ac inter S. Viri miracula, altissima voce recitata, illud inauditum a sæculo sacrorum Stigmatum, audiebant Episcopus, Clerus, nobiliores cives Assisienses cum aliis ejusdem Urbis, aliarumque finitimarum omnis ætatis,

tis, & conditionis personis, quarum perplures S. Francisci corpus in ejus morte & viderant, & contrectaverant, atque ut oculati testes in judicium vocatæ fuerant, cum de ipsius miraculis processus efformarentur. Quis igitur in animum sibi inducat, Pontificem, & Cardinales enunciare voluisse miracula, ac præsertim S. Viri Stigmata celebrare coram illis, qui statim in ipsa Ecclesia insurgere poterant, & falsa hæc, atque conficta conclamare? Quis credat id fieri potuisse coram fratribus, ejusdem Sancti discipulis, & sociis, qui omnes, ut vidimus, ejus corpus exanime conspexerant, & palpaverant, horum vero nonnulli hoc etiam vivens, & mortale quotidie præ oculis habuerant, & in infirmitate curaverant? Nemo sane, nisi fungum pro cerebro habeat, in Pontifice, & in Cardinalibus, tantam impudentiam, in adstantibus vero, & audientibus universis tantam stupiditatem, & hebetudinem affirmabit, ut illi S. Francisci Stigmata altissima voce prædicare voluerint, horumque testes oculatos proferre ex auditoribus quamplurimos, ac istorum nullum contra clamasse, & imposturam detexisse. Ad rem proinde nostram optime

hic usurpati possunt, quæ Muratorius de Ingen. Moderat. lib. 3. cap. 11. scribit contra Phereponum, sive Joannem Clericum, Sanctos Ecclesiæ Doctores Ambrosium, & Augustinum ut falsorum miraculorum venditores accusantem, quæ de hisce a Muratorio dicuntur, de Gregorio IX., & Cardinalibus prædictis intelligendo.

„ Si velimus tantos viros miracula confinxisse, & quidem in lucrum ac utilitatem „ propriam, quo nil turpius excogitari po„ test, necesse est, ipsos mortalium, & chri„ stianorum perditissimos, & hypocritas, & „ religionis in speciem tantummodo cultores „ prius credere .... Miracula a Gregorio IX. „ & Cardinalibus memorata nullas imposturæ „ notas secum adferunt, immo tot habent „ veritatis indicia, ut quando ea falsi postu„ lare, aut suspicari liceat, nihil certi jam „ supersit in humana divinaque historia, ni„ hil quod fraudem, & mendacium redolere „ non possit. „ Ut vero adhuc verba depromamus ex eodem oppugnante ipsum Clericum, falsa & ficta esse scribentem prodigia a Deo patrata in inventione Sanctorum Martyrum Gervasii & Protasii, & inter hæc cæci cu-

cujuſdam illuminationem, univerſis Mediolanenſibus notiſſimi, relatam a Paulino teſte oculato, & Vitæ S. Ambroſii ſcriptore, paucis, ut ſupra, immutatis verbis, proſequimur, Pontifici nempe, & populo Aſſiſienſi applicando, quæ Muratorius de S. Ambroſio, & civibus Mediolanenſibus ait: „ Clero, ac „ populo ſpectante peracta ſunt omnia .... „ Oculis ſuis Aſſiſienſis populus viderat S. „ Franciſci Stigmata in ejus corpore impreſ„ ſa. Fidentiſſime id palam per Cardinales „ Gregorius repetit. Quis credat hæc omnia „ commenta, fraudes, ac illuſiones fuiſſe? „ Num adeo ſtupidi, ac bardi tum fuere po„ puli, ut ſibi hæc obtrudi paterent, & „ ſuoſmet oculos miraculorum teſtes appella„ ri audirent, quæ tamen ipſi nequaquam „ aſpexiſſent? Num imprudens adeo Ponti„ fex, ut tanta ſecuritate coram tot teſtibus „ appellatis rem inviſam viſam pronuntiaret? „ Immenſo populo teſte „ inquit de cæco illuminato S. Auguſtinus, tunc Mediolani degens, lib. 9. Confeſs. cap. 7. „ res geſta eſt „ quod & nos dicemus de S. Franciſci Stigmatibus, in ejus extinto corpore apparentibus. „ Si locum fraus habuit „ proſequitur S. Do-

ctor de prædictorum Martyrum prodigiis, & nos cum eodem de Stigmatibus prædictis p ro sequimur ,, quei tam felix fraus esse potuit, ,, ut detegi unquam potuerit ? Sicuti, ut Muratorius concludit,, sine populi conspira- ,, tione cæcus simulari non poterat subita ,, oculorum luce donatus ,, ita, & nos concludimus, absque conspiratione consimili S. Francisci Stigmata confingi, & publicari nequibant.

Accedit, quod ipsemet Gregorius IX. & ex Cardinalibus adstantibus quatuor, alibi jam nominati, & inferius iterum nominandi, Stigmata ipsa in corpore S. Francisci mortalis & viderant, & palpaverant, ut ipsimet fatentur apud Celanum jam allatum, dicentes: ,, Non indiget miraculorum attestatione San- ,, ctissimi vita sanctissima, quam oculis no- ,, stris vidimus, contrectavimus manibus, ,, magistra veritate probavimus ,, quod etiam de visione, & contrectatione sacrorum Stigmatum eos dixisse putamus ex testimonio Seraphici Doct. in Leg.Maj.c.13.dicentis: ,, Vide- ,, runt, dum viveret, ex familiaritate, quam ,, cum Viro Sancto habebant, aliqui Cardina- ,, les;,atque ii sane fuerunt,qui,referente S.Bo-

na-

naventura „ laudes ſacrorum Stigmatum proſis, & hymnis, & antiphonis, quas ad „ ipſius ediderunt honorem, veraciter inſe- „ rentes, tam verbo, quam ſcripto perhibue- „ runt teſtimonium veritati., In ipſa namque S. Franciſci canonizatione cecinerunt Pontifex, & laudati Cardinales, hymnos, & rithmos fere omnes, ex quibus poſtea, juſſu S. Bonaventuræ Generalis Miniſtri, & ex aliis additis a Fratre Juliano, uti dicemus, compactum fuit Eccleſiaſticum officium, quod in ſolemnitatibus Seraphici Patris adhuc recitatur ab univerſis Minoritis, Conventualibus exceptis. „ Nonnulla „ inquit Andreas Victorelli in additionibus ad Ciaconium ad ann. 1228. „ quæ Minores in S. Franciſci ce- „ lebritate recitant, is (Gregorius IX.) con- „ fecit, quem imitati ſunt Cardinales Otho „ Candidus, Thomas Capuanus, Raynerius „ Capoccius, qui, dum Vir Sanctus inter „ Cælites referretur, de illius laudibus, & „ miris operibus luculentam orationem ha- „ buit, Stephanus Caſanova, ſive Foſſano- „ va. „ Idem aſſerit etiam Bernardus a Beſſa, jam, ut alibi etiam diximus, S. Bonaventuræ Secretarius, in lib. *de Laudibus* S. Fran-

cisci fol. 95. col. 1. ubi referens auctores, qui Vitam Seraphici Patris concinnarunt, inquit: „ In francia vero scripsit frater Julianus, „ scientia, & sanctitate conspicuus, qui „ etiam nocturnale Sancti officium in litera, „ & cantu composuit, preter ymnos, & ali- „ quantas antiphonas, ac responsoria, que „ summus pontifex, & aliqui de cardinali- „ bus in sancti preconium ediderunt. „ Partes igitur officii S. Francisci, non S. Bonaventura, ut cum Octaviano Sinvessano in orat. de laudibus Seraphici Doctoris volunt nonnulli, sed laudatus frater Julianus Teutonicus composuit.

Rem totam declarat, & in luce ponit Waddingus ad ann. 1228. num. LXXVIII., ubi post allatam Bullam canonizationis Seraphici Patris, ita scribit: „ Non solum sacris „ his ritibus Pontifex Sancti Viri nomen ex- „ tulit, verum & compositis a se hymnis, „ & rhythmis ecclesiasticis condecoravit. Il- „ lius opus sunt hymnus, *Proles de cælo pro- „ diit*, qui canitur in primis Vesperis diei „ festi, & prosa illa, olim solemnis, *Caput „ draconis*, necnon antiphonæ, *Sancte Fran- „ cisce propera*, & quæ recitatur defuncto

„ Ge-

„ Generali Miniſtro, *Plange turba pauper-* „ *cula*. Pontificis pietatem imitati ſunt plu- „ rimi ex Cardinalibus, aliiſque Prælatis. „ Reſponſorium illud octavum officii, *De* „ *paupertatis horreo*, fecit Otho Candidus, „ ſeu Blancus de Alerano ex Marchionibus „ Montisferrati, Diaconus Cardinalis S. Ni- „ colai in Carcere Tulliano, a Gregorio IX. „ creatus. Hymnum nocturni, *In cæleſti* „ *collegio*, atque alium in ſecundis Veſperis, „ *Decus morum, Dux Minorum*, antiquam „ proſam, quæ incipit, *Lætabundus*, Re- „ ſponſorium ſeptimum, *Carnis ſpicam*, & „ antiphonam, *Salve Sancte Pater, Patriæ* „ *lux*, edidit Thomas Capuanus, Cardina- „ lis Presbyter S. Sabinæ, ab Innocentio III. „ creatus, quem maxime in ſcribendo car- „ mine, & proſa oratione valuiſſe, atque „ aliquas antiphonas eccleſiaſticas compo- „ ſuiſſe, commemorat Ciaconius. Raynerius „ Capoccius Viterbienſis, Cardinalis S. Ma- „ riæ in Coſmedin, quem ſupra diximus, in „ S. Viri canonizatione orationem habuiſſe „ de gloria miraculorum, cecinit hymnum, „ *Plaude turba paupercula*, qui cantatur in „ Laudibus. Stephanus de Caſanova, qui-

„ buſ-

„ busdam de Fossanova, Romanus, Diaco-
„ nus Cardinalis S. Angeli ab Innocentio III.
„ creatus, postea Ecclesiæ Camerarius, cu-
„ jus nepotem equo lapsum, & mortuum,
„ coram eo, & aliis Cardinalibus S. Domini-
„ cus ad vitam revocavit, auctor est illius an-
„ tiphonæ, quæ quotidie canitur, *Cælorum*
„ *candor splenduit*; itaut plurima pars offi-
„ cii, quod Minoritæ in festo sui Instituto-
„ ris recitant, opus sit hujus Pontificis, &
„ prænominatorum Cardinalium. „ Cum
autem ad ann. 1224. num. XVIII. dixisset Annalista, S. Bonaventuram composuisse reliquas partes prædicti officii, id immediate ibidem retractans, ait: „ Licet Marianus, &
„ Annales Saxonici Manuscripti asserant,
„ totum officium, præter historiam, & pro-
„ sas recensitas, tam in littera, quam in
„ cantu ordinasse sub ejusdem Bonaventuræ
„ Generalatu, ejusque assensu, fratrem Ju-
„ lianum Teutonicum, virum in Ordine eru-
„ ditum, & ante ingressum in eumdem pri-
„ mum præcentorem in aula Regis Gallo-
„ rum. „

Gregorium IX. & Cardinales prædictos vulnera S. Francisci viventis conspexisse, & pal-

palpasse, jam indicavimus, numquam vero ea negasse, aut falsa dixisse, satis superque constat ex eo, quod hæc eorum retractatio nullibi adinveniatur. Imo cum in actis canonizationis prædictæ juridice, prævioque diligenti examine ea probaverint, moxque in canticis adnotatis palam, & solemniter eadem confirmaverint, de Stigmatum eorumdem veritate dubitari non potest;,, ex his enim ,, patet,, ut cum S. Bernardino Senensi loquamur, *de Stigmatibus Beati Francisci*, Serm. 3. art. 2. cap. 9.,, quod solemnis, & ,, authentica sit canonizatio gloriosi Franci-,, sci, & Stigmatum ejus.,, Etenim Gregorius IX. in citata prosa, *Caput draconis*, iisdem recurrentibus canonizationis solemniis, de Stigmatibus ipsis ita cecinit:

Verum de Christi latere
Novus legatus mittitur,
In cujus sacro corpore
Vexillum Crucis cernitur;
Franciscus princeps inclytus
Signum regale bajulat.

Tho-

Thomas Capuanus in hymno, *Decus morum, Dux Minorum*, ad rem hæc habet:

Regis ſignum Ducem dignum
Inſignit manu, latere.

Raynerius Capoccius in illo, *Plaude turba paupercula*, inquit:

Vili conteЀlus tegmine;
SanЀlo caleſcens flamine,
Vicit algorem caumata
Chriſti dum geſtat Stigmata.

Nunc juxta correctionem novi Breviarii a me factam legitur:

Inter cæli chariſmata
Chriſti recepit Stigmata.

Stephanus a Caſanova in antiphona præcitata ſic ſe exprimit:

Cælorum candor ſplenduit,
Novum ſidus emicuit,
Sacer Franſciſcus claruit,
Cui Seraph apparuit,
Signans eum charaЀlere,

Nunc

Nunc in eadem correctione dicitur: *Obsignans eum vulnere.*

In volis, plantis, latere,
Dum formam Crucis gerere
Vult corde, ore, opere.

His omnibus addendum est, quod refert Albertus Stadensis, auctor & ipse coævus, vel quasi coævus, utpote qui suum Chronicon exornaverit ab initio mundi usque ad annum Christi 1241., quo ipse vivebat. Hic namque in eodem Chronico narrat, & ex eo scribit Waddingus cum aliis ad ann. 1228. num. IV. Gregorium IX. in canonizatione S. Francisci cum Cardinalibus „ istius corpus ex ipsa tumba „ levasse, ea etiam de causa, ut Cardina- „ lium, & virorum Principum votis satisfa- „ ceret, ac inspicerent in integro corpore „ pulchra illa Jesu Christi vestigia. „ Quæ cum ita sint, recte clarissimus Mansi in Notis ad Raynaldum Nota (L) ad ann. 1223. post descripta cum Doctore Seraphico S. Francisci Stigmata concludit: „ Visa sunt a pluribus „ hæc sacra Stigmata; quorum fides nemini „ suspecta esse possit. „

Et re quidem vera, si innumeras recipimus nar-

narrationes hiſtoricas, unius, vel alterius oculati, aut ſynchroni teſtis aſſertione, vel auctoritate firmatas, cur Stigmatum S. Franciſci veritatem, tot tantiſque teſtibus oculatis, & contemporaneis, etiam juramento proprium aſſertum confirmantibus, roboratam, negabimus?,, Illud factum,, ſcribit Honoratus a S. Maria tom. 1. part. 2. diſſert. 2. art. 6.,, omnes veritatis notas habet, quod ,, memorant tamquam certum plures ejuſ- ,, dem ætatis ſcriptores.,, De impreſſione Stigmatum in corpore S. Franciſci id verificari, ex hactenus dictis ita liquet, ut celeberrimum hoc factum ex illis habendum ſit, de quibus Muratorius loco deſuper laudato lib. 1. cap. 18. ſcribit:,, Sunt facta, quæ in Ec- ,, cleſia Dei conſtituta fuere tamquam cer- ,, ta, quibus etſi adjungendus non eſt ſupra- ,, naturalis fidei aſſenſus, non enim illa re- ,, ferre inter dogmata licet, nefas tamen ,, ſit non amplecti, & non credere vera, ,, & qui credere, ſive amplecti recuſat, ,, hæretici cordis ſuſpicionem non levem ,, contra ſe excitabit, aut ſaltem ſeverita- ,, te legum ad meliorem ſententiam per- ,, trahendus erit.,, Spiritum ſane veritatis ini-

inimicum, atque ad hanc, utcumque lucidam, denegendam paratum habeat necesse est, qui factum historicum ut verum agnoscere, ac fateri detrectat, quod jam compertum, & sensibus patens, testes quamplurimi vel coævi, vel quasi coævi, probi, fidenter & uniformiter narrant, horumque nonnulli illud vel ab iis, qui viderunt, se audivisse scribunt, vel ipsosmet propriis oculis conspexisse, & manibus contrectasse affirmant, ac solemni etiam juramento testati sunt, quin vel ipsorum unus unquam se retractaverit, vel alter ejusdem ætatis auctor contradixerit. Quid, ut ajebam, vel cui credendum erit, si factum adeo suffultum denegetur, & fides non habeatur historicis, ipsum tam exacte, concorditer, & præcise referentibus, tamque solemniter testantibus? Quænam veritas in humana historia admittenda est, & ad quid Critici præscribunt regulas, quibus innixi de facto aliquo judicare, ac tuto de ejus veritate pronunciare possimus, quoties auctores, ac testes plurimi synchroni, & etiam jurati, omnis conditionis, & gradus non sufficiunt, eisque minime adhærendum est? Cum igitur impressio sacrorum Stigmatum in corpore S. Francisci Seraphi-

phici his omnibus, ut patet, rationibus, & argumentis Criticorum judicio firmissimis innitatur, juxta eorumdem regulas inconcussa, & humanitus certissima esse debet, nec ab alio, quam a manifestæ veritatis hoste negari potest. Ut enim, quod laudatus P. Honoratus tom. 1. dissert. 3. art. 1. ad rem suam habet, nos ad nostram usurpemus, concludimus „ Factum hoc indubitatum esse, quia „ sensibus obvium, & exploratum fuit, auribus oculisque percipi poterat; visum „ enim est unicuique. Portentum hoc nocte, „ aut clam non accidit.„

CAPUT VI.

Impressio Stigmatum in corpore S. Francisci auctoribus confirmatur; scientia, & pietate conspicuis, qui de iisdem Stigmatibus successive scripserunt.

ETsi, quæ hactenus dicta sunt, ex ipso Criticorum præscripto satis superque sufficiant, ut Stigmatum impressionem in corpore S. Francisci Seraphici veram, & realem fuisse credamus, libet nihilominus variis adhuc

adhuc auctorum testimoniis, qui post recensitos in præcedentibus capitibus idem argumentum vel attigerunt, vel illustrarunt, eamdem veritatem confirmare. Nec obest, quod eorum aliqui post ducentos etiam annos a morte S. Francisci floruerint, quia Criticorum nonnulli, ut in fine secundi capitis pariter advertimus, hunc quoque annorum circulum evolutum a facto usque ad auctorem, qui ipsum narrat, sufficere docent, ut in verbo auctoris hujus idem factum admittamus. Imo si, ut advertit centies laudatus P. Honoratus tom. 2. lib. 1. dissert. 2. art. 2. §. 3. „ Launo- „ jus, Tillemontius, Bailletus, Thierius, „ Patres Thomassinus, Mabillonius, Ale- „ xander, aliique in Historia Ecclesiastica „ elucubranda, antiquorum Martyrum Actis, „ & gestis Sanctorum illustrandis, maximum „ statuere factorum historicorum numerum „ fide scriptorum, qui ducentis, trecentis, „ quadringentis, quingentis, & sexcentis „ annis distant ab illis rebus „ cur nos Stigmatum S. Francisci historiam, & narrationem non admittemus, factam ab auctoribus, ducentis, minusque annis ab horum impressione distantibus, veterum plurimorum testimonio

phici his omnibus, ut patet, rationibus, & argumentis Criticorum judicio firmissimis innitatur, juxta eorumdem regulas inconcussa, & humanitus certissima esse debet, nec ab alio, quam a manifestæ veritatis hoste negari potest. Ut enim, quod laudatus P. Honoratus tom. 1. dissert. 3. art. 1. ad rem suam habet, nos ad nostram usurpemus, concludimus „ Factum hoc indubitatum esse, quia „ sensibus obvium, & exploratum fuit, au- „ ribus oculisque percipi poterat; visum „ enim est unicuique. Portentum hoc nocte, „ aut clam non accidit.„

CAPUT VI.

Impressio Stigmatum in corpore S. Francisci auctoribus confirmatur, scientia, & pietate conspicuis, qui de iisdem Stigmatibus successive scripserunt.

ETsi, quæ hactenus dicta sunt, ex ipso Criticorum præscripto satis superque sufficiant, ut Stigmatum impressionem in corpore S. Francisci Seraphici veram, & realem fuisse credamus, libet nihilominus variis adhuc

adhuc auctorum testimoniis, qui post recensitos in præcedentibus capitibus idem argumentum vel attigerunt, vel illustrarunt, eamdem veritatem confirmare. Nec obest, quod eorum aliqui post ducentos etiam annos a morte S. Francisci floruerint, quia Criticorum nonnulli, ut in fine secundi capitis pariter advertimus, hunc quoque annorum circulum evolutum a facto usque ad auctorem, qui ipsum narrat, sufficere docent, ut in verbo auctoris hujus idem factum admittamus. Imo si, ut advertit centies laudatus P. Honoratus tom. 2. lib. 1. dissert. 2. art. 2. §. 3. „ Launo-„ jus, Tillemontius, Bailletus, Thierius, „ Patres Thomassinus, Mabillonius, Ale-„ xander, aliique in Historia Ecclesiastica „ elucubranda, antiquorum Martyrum Actis, „ & gestis Sanctorum illustrandis, maximum „ statuere factorum historicorum numerum „ fide scriptorum, qui ducentis, trecentis, „ quadringentis, quingentis, & sexcentis „ annis distant ab illis rebus „ cur nos Stigmatum S. Francisci historiam, & narrationem non admittemus, factam ab auctoribus, ducentis, minusque annis ab horum impressione distantibus, veterum plurimorum testimonio

G suf-

ſuffultam? Si licuit illis, & nobis licebit ad majorem facti celeberrimi confirmationem, illorum auctoritatem proferre, qui ab eodem quamvis ætate diſtantes, pietatis tamen, & ſcientiæ laude commendantur, & rem narrant jam ante ipſos a plurimis coævis, vel quaſi coævis, ac etiam oculatis teſtibus relatam, & deſcriptam.

Vetuſtus igitur auctor libri, *Speculum Vitæ B. Franciſci, & Sociorum ejus*, alibi etiam citati, ſub titulo, *Modus Stigmatizationis S. Franciſci*, poſt relatam Seraphim apparitionem cum Celano, S. Bonaventura, & aliis, modum ipſum ſic deſcribit: „ Appropinquante illo, vidit inter alas Jeſum „ Chriſtum crucifixum, & vehementer ob- „ ſtupuit, mæroremque compaſſionis ſuper „ Chriſto paſſo, & gaudium ſuper ejus gra- „ tioſo aſpectu mens ejus incurrit, ut dicitur „ in Legenda, & cum archana verba ſibi „ revelaſſet, tandem dixit: para te, Fran- „ ciſce, faciam in te mirabilia. Et ille: tu „ ſcis, Domine, quia paratus ſum ad omnia „ tua mandata. Tunc extendit manum ſuam „ dexteram ſuper beati Franciſci manum dex- „ teram ponendo, ad cujus contactum Fran- „ ci-

„ ciſcus vulneratus fuit in manu &c. „ Sancia, Jeruſalem, & Siciliæ Regina, in epiſtola ſcripta fratribus Minoribus, Perpiniani in Capitulo Generali anno 1331. congregatis, in qua eiſdem commendat exactam propriæ Regulæ obſervantiam, de Stigmatibus Seraphici Patris confidenter ſic loquitur: „ Non „ dubitetis, quod talis Regula fundata ſuper „ tali fundamento, ſcilicet Evangelio ſancto, „ & ſignata talibus ſigillis, ſcilicet plagis Do- „ mini noſtri Jeſu Chriſti, impreſſis in per- „ ſona dicti Patris communis, nullus potuit, „ nec poterit frangere. „ S. Vincentius Ferrerius Serm. *in Feſto S. Franciſci*, ſcribit: „ Et quia erat ita ardens in caritate, apparuit „ ſibi (ei) Seraphim. Et ſubito, ac ſi cum „ baliſta emitteretur clavus quidam de nervo, „ percuſſit manum dexteram, deinde ſini- „ ſtram, & in pedibus habuit plagas in tan- „ tum, quod poterat dicere illud ad Galatas „ ultimo: „ *Ego enim Stigmata Domini Je-* „ *ſu in corpore meo porto*. Dicatur quod ex „ humilitate abſcondebat plagas, ut vitaret „ vanamgloriam. Dicatur de vulnere late- „ ris, quod a Socio ſuo fuit inventum. „

S. Bernardinus Senenſis in ſuis operibus

 edit.

edit. Venet. 1745. passim de S. Francisci Stigmatibus mentionem facit, hisque testimonium perhibet evidentissimum. Ut sit finis in eis afferendis, quæ de hoc argumento habet tum in Dialogo *inter Religionem, & Mundum*, qui legitur tom. 3., tum in Sermonibus diversis, pauca exscribemus ex tom. 4. Serm. 3. *de Stigmatibus beati Francisci*, in quo totus est, ut hæc ipsa describat, & laudibus extollat. Siquidem art. 2. cap. 4. agens *de apparitione Seraphica*, fere ad litteram repetit, quæ S. Bonaventura narrat in Legenda, atque hinc cap. 6. addit: „ Unde jam cum Apostolo ad „ Galat. 2. dicere potest: „ *Vivo autem ego,* „ *jam non ego, vivit vero in me Christus*; „ & illud ad Galat. ultimo: *De cetero nemo* „ *mihi molestus sit; ego enim Stigmata Domini* „ *Jesu in corpore meo porto; gratia Domini no-* „ *stri Jesu Christi*; quod quidem verbum Pa- „ pa Nicolaus III. in declaratione Regulæ „ nostræ, ut habetur extr. de Verb. signific. „ cap. *Exiit qui seminat*, lib. 6. de S. Fran- „ cisco intelligit esse dictum, cum nec Pau- „ lus, nec alius Sanctus auctoritate Ecclesiæ „ legatur in corpore suo portasse Stigmata „ hæc sacra. „ Capite vero 7. art. citato ejusdem

dem Sermonis cum eodem Seraphico Doctore Stigmatum naturam describit; capite 8. duodecim in eis adnotat miracula; & capite 9. inquit: „ Hæc sacra Stigmatizatio beati Francisci sanctitatis ejus approbatio, & authenticatio fuit per Bullam crucifixi Dei viventis. „ S. Antoninus Hist. part. 3. tit 24. fuse & ipse de S. Francisci Stigmatibus verba facit, nam cap. 1. §. 3 sic eorum ab initio integram ponit historiam : „ Quiddam singulare concessum fuit beato Francisco, quod „ nulli inter natos mulierum legitur fuisse donatum, & hoc est impressio Stigmatum sacrorum,... Quia enim extincta videbatur „ memoria passionis Christi in mentibus hominum præ tepiditate eorum, voluit Dominus excitare, & incalescere hanc recordationem per impressionem manifestam cicatricum in corpore beati Francisci. „ Hujus mox historiam prosequens tum ibidem, tum cap. 2. §. 8. & 9., ubi pertractat de morte S. Francisci, eadem habet, quæ scribunt S. Bonaventura, & alii in superioribus capitibus laudati. Dionysius Carthusianus, qui obiit ann. 1471. ætatis suæ 69. Serm. *de S. Francisco*, illud Apostoli ad Galatas

ultimo, *Ego Stigmata Domini Jesu in corpore meo porto*, de Seraphico Patre sic exponit: „ Hæc verba S. Paulus in propria dixit per- „ sona ad litteram, quæ excellentissimo Con- „ fessori beatissimo Patri Francisco valde su- „ blimiter competunt, quoniam quinque vul- „ nerum Christi impressuras, seu Stigmata, „ quæ erant realiter vera vulnera, in suo „ corpore accepit, ac tulit. „ Petrus de Natalibus in Catal. Vit. Ss. lib. 9. cap. 18. de *S. Francisco Confessore*, ad rem hæc habet: „ In visione Dei beatus Franciscus supra se „ crucifixum Seraphim aspexit, qui crucifi- „ xionis suæ signa sic ei evidenter impressit, „ ut crucifixus videretur & ipse. Consignan- „ turque manus, pedes, & latus crucis cha- „ ractere, sed diligenti studio ab omnium „ oculis Stigmata abscondebat; quidam ta- „ men hæc in vita viderunt, sed in morte „ plurimi conspexerunt. „ Quoniam vero Joannes Baptista Thiers in sua dissertatione contra Patrem le Franc, in præfatione indicata, istius verbis, & Jacobi de Voragine abutitur, ut alibi quoque innuimus, idcirco an recte Criticus iste intelligat, capite ultimo hujus operis examinabimus.

Ac-

Accedat nunc ultimo Joannes Baptista Mantuanus Carmelita, celebris Poeta, qui lib. 10. Fastorum, de S. Francisco hæc edidit carmina;

. . . Christi ante oculos patientis imago
Semper erat, plagas, & verbera mente ferebat,
Et quas mente tulit, Deus apparere figuras
Illius in membris voluit; nam vulnere pectus,
Vulnere signavit palmas, & vulnere plantas;
Sicut ab Assyria veniens regione futurum
Angelus admonuit Laterani in limine templi.

De S. Angelo Martyre, item Carmelita, intelligit hic Mantuanus, ac Bzovius quoque ad ann. 1220. num. XVI. refert, ipsum S. Angelum Divo Francisco Stigmata prædixisse, hunc vero eidem Angelo martyrium, & has prædictiones idem Poeta sic expressit:

Ad tua Franciscus sese vestigia flexis
Prostravit genibus, sacris dedit oscula plantis.

Insuper adjecit : Salve, Pater Angele, montis
Incola Carmeli, te mors manet inclyta, Christi
Testis eris, tibi Rex divum decus annuet istud.
Te quoque Francisco memorant responsa dedisse
Talia: Solvendæ tanto pro munere grates,
O Francisce, Deo, sed erit tua gloria nusquam
Inferior: tibi Christus enim sua vulnera quinque
Imprimet, & fies Christi patientis Imago.

Alii plures hic omittuntur omnis ætatis, & conditionis auctores, qui legi possunt & apud Henricum Sedulium, sub initio Historiæ Seraphicæ elogia in S. Patrem Franciscum recensentem, & apud Antonium Daza in peculiari de argumento Stigmatum libello. Si igitur firmissime tenendum est factum, ut monet Launojus in dissert. de Sulp. Sev. §. 16. „ si de „ eo diversis & temporibus, & locis scriptum „ sit a pluribus exploratæ fidei viris, qui pro- „ du-

„ ducantur in teſtes „ citra dubium admittenda eſt Stigmatum S. Franciſci impreſſio, a plurimis diverſorum temporum, & locorum teſtibus, ut apparet, aſſerta, & quidem exploratæ fidei, & integritatis viris. Horum autem auctoritas plurimi facienda eſt ex eo præcipue, quod ſi juxta Dupinum, & Fleurium „ nauci habendum eſt quiquid novitius „ auctor enunciat haud innixum teſtimonio „ veteris alicujus ſcriptoris, qui rei geſtæ æ- „ tate, vel certe propiori vixerit „ maximi exiſtimandum erit, quod multi referunt, auctoritate fulti plurium veterum ſcriptorum, qui facti cujuſdam tempore, vel paucis ab eodem evolutis annis, vixerunt, ut in re, de qua agimus. Etenim ut, præter auctores quaſi coævos capite ſecundo allatos, adhuc alios ad majorem firmitatem hic addamus, hi erunt tres, Fr. Salimbene, Benedictus XI. & beatus Joannes Firmanus.

Primus, qui cum S. Franciſci diſcipulis familiaritatem habuit, ac B. Joannis Parmenſis, S. Bonaventuræ in miniſterio Generalatus anteceſſoris immediati, ſocius, & amicus fuit, in ſuo Chronico ſcribit: „ Anno Domini 1226. „ quarto nonas Octobris tranſiit beatus Fran-

„ ci-

„ ciſcus Ordinis fratrum Minorum Inſtitutor,
„ & Dux ex hujus mundi naufragio ad cæle-
„ ſtia regna, die ſabbati ſero, & ſepultus eſt
„ die Dominico in civitate Aſſiſii, ornatus
„ Stigmatibus Jeſu Criſti. „ Benedictus XI. poſt annos tantummodo ſeptuaginta ſex a morte S. Franciſci, Stigmatum feſtum in univerſa Eccleſia inſtituit, quod nobis pro veritate Stigmatum eorumdem argumentum eſt inviciſſimum, cum Romani Pontifices nonnili de re ſolemniter diſcuſſa, atque probata feſtum inſtituere ſoleant. Beatus Joannes Firmanus, ab Alverna dictus ob diuturnum triginta annorum in eo monte incolatum, Præfationem compoſuit, *Qui venerandum Confeſſorem*, quæ in Miſſis de S. Franciſco legitur a Minoritis, & in qua Stigmatum impreſſio clariſſime exprimitur. Hic namque vir ſanctitate conſpicuus, Ordinem ingreſſus anno 1272. miſſus deinde ad Alvernæ montem anno 1292. a Miniſtro Generali Fr. Raymundo Gaufridi, ibi vitam duxit ad annum uſque 1322., & die 9. Auguſti pie ſancteque deceſſit, ejuſque Reliquiæ in Sacrario ejuſdem montis religioſe aſſervantur. Locum hic haberet quoque auctor officii ſacrorum Stigmatum, quod paulo

poſt

post istitutionem festi compactum, etiam nunc a Franciscanis, demptis Conventualibus, recitatur, sed alibi de ipso mentio facienda erit, ubi scilicet de eodem festo, quod nostri sæculi sapientes reprobare audent, specialiter agemus. Ex tot interim tantisque auctorum dictis, ad satietatem usque hactenus relatis, concludimus, Stigmatum impressionem in corpore S. Francisci Seraphici adeo veram esse, & certam, ut vix in historia Ecclesiastica factum inveniri possit, quod juxta criticen validioribus firmetur argumentis, & majori gaudeat certitudine, & evidentia.

CAPUT VII.

Impressio Stigmatum in corpore S. Francisci monumentis evincitur antiquissimis, ex iis præsertim, quæ adhuc in monte Alverna existunt, & conspiciuntur.

FActum quodcumque historicum pro vero & indubitato habendum esse docent Critici cum Carolo Leshio, apud P. Honoratum tom. 1. dissert. 3. art. 1., „ si factum ipsum „ ut etiam cap. 1. adnotatum fuit„ publicum sit, „ &

„ & in Orbis totius conſpectum venerit ; ac „ ejus extent monumenta publica , & cære- „ moniæ, quæ tum inde , cum res accidit , „ exordium duxerint . „ Stigmatum impreſſionem in corpore S. Franciſci Seraphici, factum fuiſſe publicum , & in conſpectum totius Orbis deveniſſe , ulteriori non indiget probatione, cum ſuperius demonſtratum ſit ad abundantiam, omniumque populorum vox, & imagines ejuſdem Sancti ubique terrarum exiſtentes , quæ ipſum paſſionis Chriſti ſignaculis ornatum exprimunt, ſatis deprædicent, & confirment . Vix enim ex hujuſmodi imaginibus invenietur una , quæ S. Franciſcum ſine Stigmatibus exhibeat , ne vetuſtiſſimis quidem exceptis, quia tum inde cum res accidit , ſtatim cum hiſce notis imagines ejus , ſive pictæ , ſive ſculptæ exprimi cæperunt. Capite primo audivimus Alexandrum IV. in ſuis litteris, *Quia longum eſſet*, redarguentem Clericos *de Caſtellæ , & Legionis Regnis* , ſigna hæc vel a S. Viri imaginibus abradentes , vel in eiſdem fieri vetantes,id quod eumdem Pontificem egiſſe etiam in aliis litteris , datis Epiſcopo Januenſi , intelligimus a S. Antonino Hiſt. part. 3. tit. 24. §. 10. & ab aliis . Gregorius

rius IX. similiter in suo diplomate, *Usque ad terminos*, alibi citato, reprehenderat prius Episcopum Olomucensem contendentem, „ quod cum solus Patris æterni Filius fuerit „ pro humana salute crucifixus,& ipsius dumtaxat vulnera devotione supplici adorare „ debeat religio Christiana, nec beatus Franciscus, nec Sanctorum aliquis cum Stigmatibus sit in Ecclesia Dei dépingendus.„ Ex his pro inde habemus, S. Francisci imagines, quarum aliquæ quibusdam in locis adhuc existunt, statim ab ejus morte, vel saltem ab ipsius canonizatione, cum Stigmatibus pingi consuevisse, & publice exhiberi, & quidem de licentia sedis Apostolicæ, quoniam, ut ait Sixtus IV. in Bulla, *Licet dum militans*, etsi „ S. Franciscus Ordinis Minorum fundator per biennium antequam diem vitæ hujus clauderet „ extremum,sacraStigmataChristi ejus copori „ adeo impressa portasset, illaque, durante „ dicto biennio, a multis visa & palpata fuissent, tamen non licuerat dicti Ordinis pro„ fessoribus, ipsum gloriosum Sanctum cum „ hujusmodi Stigmatibus, quibus a Domino „ nostro Jesu Christo corpus ejus decoratum „ fuerat, pingi facere absque Sedis Apostoli-

„ cæ

„ cæ conceſſione, & licentia ſpeciali. „

Extant igitur, ut Critici volunt, Stigmatum S. Franciſci monumenta publica, picturæ nempe ipſum cum hiſce repræſentantes, quæ ex tempore, quo res accidit, exordium duxerunt, nec deſiderantur cæremoniæ ab eadem origine repetendæ, quarum aliquas in præſenti, nonnullas in ſequenti capite attingemus. Et ad præſens quod attinet, in primis ex quo Alvernæ mons in Etruria anno 1213. S. Franciſco dono datus fuit a Comite Orlando, ſive Rolando, Cataneo, Vallis Caſentinæ, adjacentis regionis, & Cluſii novi Domino, in maximo ſemper honore habitus eſt a fidelibus, præcipue vero poſt impreſſionem ſacrorum Stigmatum in eo factam anno 1224. circa feſtum Exaltationis S. Crucis, ſive, ut placet multis, ipſo Exaltationis die. Ipſemet enim Comes primam ibi S. Franciſci hortatu, ac juxta formam ab eodem Seraphico Viro præſcriptam, ædificare fecit Eccleſiam S. Mariæ de Angelis ſacram, quæ adhuc exiſtit, diciturque Eccleſia antiquior, licet deinceps aliquantulum aucta, & ornata, ut referunt Auctor antiqui Dialogi, & ſcriptor novi, Waddingus, & alii. „ Cum enim „ inquit An-

Annalista ad ann. 1213. num. xxxi. „ fratrum „ habitatio, crescente populi ad hunc locum „ devotione, adventantes fideles capere mi- „ nime posset, post viginti sex a morte Sera- „ phici Patris annos, prout ex Apostolico „ quodam Innocentii IV. diplomate, dato Lug- „ duni xvii. mensis novembris anno Domini „ 1252. satis constat, ex diversis eleemosinis „ extendi, ampliarique cæpit. „ Exemplar harum litterarum incipientium, *Quoniam ut ait Apostolus*, in quibus Pontifex concedit Indulgentiam porrigentibus manus adjutrices pro constructione, sive restauratione, & ampliatione hujus Ecclesiæ, asservari in eodem sacro monte affirmat auctor prædicti Dialogi lib. 1. c. 1. testis oculatus. Hanc eamdem Ecclesiam ornavit postmodum ex ligno Dominicus Bartoli Civis Florentinus anno 1486., hac lege tamen id permittentes fratres, ut scribunt ambo nunc laudati auctores, ne quid ejus formæ immutaretur, neve quid accrementi acciperet, quod & in causa extitit, ut semper in eodem statu permanserit, atque in summa ab omnibus veneratione habeatur. Hanc quoque sacram ædem, addunt recensiti Scriptores, sibi in sepulturam elegit præfatus Co-

Comes Orlandus, ejus fundator, ad quem plures alii Heroes, sanctique fratres appositi sunt, & ex utraque januæ parte ejus insignia adhuc inspiciuntur, crucem desuper, ac tria lilia inferius habentia.

Alexander IV. summa in S. Franciscum devotione affectus, Ecclesiam ipsam a septem Episcopis, Aretino scilicet, Urbinate, Florentino, Assisinate, Perusino, Tifernate, atque Fesulano, quibus adfuit S. Bonaventura tunc Generalis Minister, de Christiano more benedici, & consecrari voluit, qui, iisdem auctoribus referentibus, maxima tum nobilium, tum quoque populorum multitudine stipati, vigesimo mensis augusti, summo studio, summaque diligentia Pontificis voluntati fecere satis, & post consecratam Ecclesiam, universum in gyro montem equitando benedixerunt, in cujus rei memoriam anniversaria quotannis ejusdem consecrationis dies circumvicinis populis solemnissima est. At cur hæc tanta in Alvernæ montem fidelium devotio? Non ob solum profecto S. Francisci in eo incolatum, quia alia quamplurima fuere loca, ab ipso pariter inhabitata, quæ nihilominus vix a populis respectivæ regionis hac de

de causa & visitantur, & coluntur. Aliunde igitur universalis hæc, & singularis prorsus in Alvernæ montem devota affectio repetenda est, ac utique a persuasione firmissima, qua semper, ex quo res ibidem accidit, credidere fideles S. Franciscum Seraphicum Christi vulneribus illic insignitum fuisse, quod ostendunt, & confirmant, ut promisimus, etiam monumenta eodem tempore ibi erecta, & in præsens quoque existentia, & visibilia. Et reapse extat eo in monte, & conspicitur sacellum, Cardinalis dictum a cineribus Domini Galeotti de Ubertinis Aretini, Petræ malæ Comitis, S. R. E. Cardinalis, in eo conditis, quodque prima fuit beati Francisci cellula, a prælaudato Comite Orlando Cataneo sub maxima quadam fago ædificata, moxque expensis Catharinæ uxoris Comitis Roberti de Petra mala restaurata, in cujus fornice hæc legitur inscriptio, hujusce restaurationis tempore illic apposita.,, Anno Domini MCCXXIV.
,, Beatus Franciscus sub hac arbore sæpe cum
,, gratiarum actione, & lætitia spiritus comedit. Et circa festum Exaltationis sanctæ
,, Crucis Seraph ei in hujus montis latere,
,, ubi nunc est cella Crucifixi, apparuit. Et

„ ex tunc corpori ejus Stigmata Domini Jesu
„ Christi mirabiliter impressa fuerunt. „

.. Aliud in eodem monte cernitur antiquissimum Oratorium in duas Cappellas distinctum, quarum una, quæ jam fuit secunda cella S. Francisci, Cappella Crucis, uti scribunt prælaudati auctores, in qua Seraphicus Pater jejunavit quadraginta diebus in honorem Angelorum, altera sacrorum Stigmatum appellatur. Primam ex terra olim, & lignis compactam a sociis ejusdem S. Viri, Leone, Angelo, & Massæo, suis deinde sumptibus anno 1264. in justum sacellum transferendum curavit Symon Guidonis filius, Comes Castri Battifollis, nunc destructi, & aliorum oppidorum in Casentino, qui eodem anno etiam aliam sacrorum Stigmatum a fundamentis erexit, ut gentilitia ejus insignia, leonem habentia linea rubra divisum, plurimis in ejusdem Cappellæ locis affixa, evidenter ostendunt. Hic Symon, inquit auctor Dialogi lib. 1. cap. 7. S. Patri Francisco fuit contemporaneus, & ideo de mysterio Stigmatum optime instructus, ac exhortationibus quoque prædictorum sociorum Oratorium præfatum ædificare fecit in loco, ubi eorumdem præcise contigerat impres-

pressio. In Cappella Crucis hæc marmori insculpta leguntur verba, tum ab auctore mox laudato, cum a Waddingo ad ann. 1213. num. xxxvii. exscripta: „ Anno Domini MCCLXIV.
„ feria quinta post festum Assumptionis glo-
„ riosæ Virginis Mariæ, Comes Symon, fi-
„ lius illustris viri Guidonis, Dei gratia in
„ Tuscia Palatinus, fecit fundari istud Ora-
„ torium ad honorem beati Francisci, ut ipse
„ (cui in loco isto Seraph apparuit sub anno
„ Domini MCCXXIV. infra octavas Nativitatis
„ ejusdem Virginis, & corpori ejus impressit
„ Stigmata Jesu Christi) consignet eum gra-
„ tia Spiritus Sancti. „ In fornice vero ejusdem Sacelli, eodem ibidem referente Annalista cum aliis, hæc pariter, antiquissimis expressa characteribus, leguntur carmina:

His quondam Divi Francisci hæc tella secunda
Extitit in scopulis, nunc vero dicta Ducis:
Hic quater arcta decem ille dies jejunia solvit,
Ordinis Angelici ductus honore sacri.

 In-

Insuper in medio Cappellæ sacrorum Stigmatum crates ænea cernitur, quæ, alia ferrea antiquissima & simplici sublata, a Domina Isabella, filia Antonii Francisci Scali, & Angeli Bardi uxore, anno 1529. posita fuit, & locum indicat præcisum, ut innuunt scriptores tum antiqui, cum novi Dialogi sacri montis Alvernæ lib. 1. c. 8. in quo S. Franciscus vulnera Christi recepit. Ad latus hujusce cratis videtur lapis marmoreus, in quo incisa exhibetur antiphona, *Cælorum candor splendait*, jam supra capite quinto exarata, quæ canitur quotidie a fratribus in processione illuc adventantibus, cum additione particulæ *Hic*, unde ajunt: *Cui Seraph hic apparuit*, quam particulam addunt etiam in versiculo, quem immediate recitant, dicentes: *Signasti Domine hic servum tuum Franciscum, Signis Redemptionis nostræ*. In tabulis denique supra chorum locatis hæc alia cernitur antiphona, quæ a cunctis Minoritis, demptis Conventualibus, canitur *ad Magnificat* in secundis Vesperis sacrorum Stigmatum, sicuti mox allata recitatur in primis; cum additione pariter particulæ *Hic*, aliorumque verborum circa finem, & est hujusmodi: „ Crucis hic appa-

„ ret

„ ret hoſtia, tenſis in Cruce brachiis, ſex „ alis tecta variis cum vultus elegantia, quæ „ Franciſci cor attrahit, augens ei chariſma- „ ta, ſuaque ſacra Stigmata in ejus carnem „ potrahit. Salubris Chriſti paſſio noſtris in- „ ſit memoriis, impreſſaque præcordiis lacry- „ mas det cum gaudio: Amen. „

Prætereundum ulterius non eſt, quod item narratur in Dialogo antiquo cap. 22., & in novo lib. 1. cap. 6. prælaudatum ſcilicet Comitem Symonem conſtruere feciſſe etiam ædiculas quinque prope Sacellum ſacrorum Stigmatum, quarum nunc quoque apparent rudera, pro quinque ſacerdotibus Minoritis, qui ſub ſtricta clauſura ſeparati ab aliis fratribus manentes, die noctuque in eodem Sacello divinum officium, & alias Eccleſiaſticas functiones devote perſolverent. Mittebantur hi a Miniſtro Generali pro tempore, uti diximus capite ſuperiori de B. Joanne Alvernicota, erantque ſanctiores ex toto Ordine delecti, & ſub immediata ipſius Miniſtri Generalis juriſdictione in prædictis cellulis habitabant, & habitare conſueverunt uſque ad annum 1431., quando, extincta Symonis linea, Comitum videlicet Battifollis, qui victum & veſtitum

ex institutione ejusdem Symonis illis quinque fratribus suppeditabant, ad commune cænobium isti transierunt. Eodem vero anno 1431. quo fratres hi e cellulis ad Conventum remearunt, ne Stigmatum locus speciali fraudatus remaneret honore, prudenter sancitum fuit, ut singulis diebus ab uno sacerdote Missa ibidem celebraretur, atque ab universis fratribus Alvernicolis quotidie ad eumdem fieret processio, quæ, ut superius innuimus, usque ad hæc nostra tempora religiose peragitur.

Extat in eodem monte & Ecclesia major, quæ ob auctum fratrum, & confluentium populorum numerum inchoata fuit anno 1348. expensis Domini Tarlati Petræ-malæ Comitis, ejusque uxoris Joannæ Sanctæ-floræ Comitissæ, uti constat ex verbis hisce, quæ in prospectu ipsius Ecclesiæ leguntur: „ Anno Domini MCCCXLVIII. nobilis miles Dominus Tarlatus de Petra-mala, & „ Domina Comitissa Joanna de Sancta-flora, „ uxor ejus, ædificari fecerunt istam Eccle- „ siam ad honorem beatæ Mariæ semper Vir- „ ginis. „ Hoc ipsum testantur etiam utriusque insignia, quæ tum intra, cum extra Ecclesiam ipsam in parietibus lateralibus conspi-

ſpiciuntur. Sed quoniam hoc ædificium expletum non fuit, niſi anno 1457. cura, & induſtria fratrum, ære præſertim Conſulum artis lanariæ civitatis Florentiæ, idcirco iſtorum quoque ſtemmata in ſummitate ejuſdem interiori apparent. Ita refert cum aliis auctor novi Dialogi, teſtis oculatus, lib. 1. cap. 19., qui & alias plures ædiculas in eodem monte exiſtentes, & ſub variis denominationibus, devotionis cauſa ibidem ab antiquo tempore edificatas, recenſet, ac deſcribit. Capite vero 20. ejuſdem libri narrat, in Sacrario majoris Eccleſiæ aſſervari inter Reliquias panniculos quoſdam ſanguine madefactos, qui paulo poſt impreſſionem ſacrorum Stigmatum, e vulneribus in S. Franciſci imagine pennicillo expreſſis miraculoſe effluxit. Hos, ex eodem auctore, illuc attulit, & fratribus conſignavit illemet vir Teutonicus, qui ob ſuam incredulitatem ſigna illa a prædicta imagine delere tentaverat, nec ab opere deſtiterat, donec miraculo territus, & melior factus, e regione longinqua ad Alvernæ montem ſe contulit, & factum coram omnibus tum voce, cum ipſis panniculis ad abſtergendum ſanguinem adhibitis, teſtatus eſt.

His accedunt vetuſtiſſimæ S. Franciſci imagines, quæ ibi, ac in toto terrarum orbe, ut diximus, Seraphicum Patrem exhibent quinque vulneribus decoratum. Harum namque plurimæ, vix eo ad cælum rapto efformatæ, Stigmatum ejus veritatem mirifice corroborant, cum in hiſce præcipue vox, & ſuaſio populorum omnis nationis conveniat, qui etiam Eccleſias variis in locis, diverſiſque temporibus erexerunt, a Stigmatibus denominatas, nunc plurimum numero auctas, poſt inſtitutam Romæ Stigmatum eorumdem Sodalitatem, inter Catholicos propagatam, quorum conſenſum, & pietatem pluris merito facimus, quam hæreticorum, & intemperantium Criticorum nugas, & irriſiones. Iſtiuſmodi imaginum extra Alvernæ montem exiſtentium unam ex pene innumeris antiquiſſimam libet hic indigitare, quæ Bononiæ in Eccleſia S. Dominici in arca, ſive urna marmorea ejuſdem Sancti, a Nicolao Piſani ſculpta videtur. Hoc opus, quod in monumentis fratrum Prædicatorum ejuſdem urbis dicitur abſolutum anno 1229. & apud Georgium Vaſari pag. 17. editionis Romanæ anni 1759. alterius vero Taurinenſis anni 1668. pag. 71. in-

inchoatum legitur anno 1225., S. Francisco adhuc vivente, perfectumque anno 1231., Seraphicum Patrem exprimit Stigmatibus notatum. Quare semper concludimus, quod si hujus impressionis publica extent in monte Alvernæ, & alibi monumenta, & cæremoniæ, quæ tum inde, cum illa accidit, exordium duxerunt, inter quas & ipsum festum computamus, post annos tantummodo septuaginta sex, ut alibi dictum est, a morte S. Francisci institutum, & in Ecclesia universali celebratum, juxta Leshii regulam a Criticis receptam, de eadem impressione dubitari non potest.

CAPUT VIII.

Impressio Stigmatum in corpore S. Francisci vera probatur singulari devotione, qua Romani Pontifices, & Viri Principes Alvernæ montem prosequuti sunt.

PRæter Gregorium IX. Alexandrum IV. & alios Romanos Pontifices in superioribus capitibus laudatos, qui de veritate Stigmatum clarissimum perhibuerunt testimonium;

nium, eorum adhuc plurimi fuere, qui veritatem eamdem ratam, & inconcussam habentes, hanc fassi sunt tum in propriis diplomatibus, tum peculiari devotione, qua summopere affecti Alvernæ montem variis privilegiis, & gratiis exornarunt. Siquidem, ut eorum aliquos recenseamus, Innocentius IV. in suis litteris, *Licet cunctas*, scriptis anno 1250. locum Alvernæ sub speciali recepit Sedis Apostolicæ protectione, sub qua anno 1255. eum suscepit etiam Alexander IV. per suum diploma, *Si novæ militiæ*, in quo locum ipsum commendat, & præcipit, ne umquam deseratur, sed jugiter a fratribus Ordinis Minorum inhabitetur, sicut mandavit etiam in alio, *Olim dum*, citato a Gonzaga part. 2. Conv. 17. Provinciæ Tusciæ, & ab aliis. Idem Innocentius IV. præter Indulgentiam concessam ministrantibus subsidia pro Ecclesiæ consummatione in monte Alvernæ, per aliud Breve, *Licet is*, alteram elargitus est quadraginta dierum tam visitantibus ipsam Ecclesiam, quam facientibus eleemosynam fratribus ibidem commorantibus. Nicolaus IV. vigore suarum litterarum, similiter incipientium, accedentibus devotionis

cau-

causa ad eamdem Ecclesiam in solemnitatibus Sanctorum Francisci, & Antonii Patavini, & S. Crucis, ac per octo subsequentes dies, concessit pariter Indulgentiam unius anni, & quadraginta dierum. Bonifacius IX. *Splendor paternæ gloriæ*, idem facientibus in festo Stigmatum impertitus est eamdem Indulgentiam, quam lucrantur visitantes Ecclesiam Portiunculæ apud Assisium die secunda Augusti. Rationem vero afferens hujus concessionis, inquit: „ Cum itaque, sicut accepimus, ad Ecclesiam domus fratrum Ordinis „ Minorum, sitam in monte Alverniæ Aretinæ diæcesis, in quo Dominus noster Jesus „ Christus beatum Franciscum suis sacratissimis Stigmatibus insignivit, tam Tusciæ, „ quam etiam multarum aliarum partium devotionis causa maxima confluat populi „ multitudo. Nos cupientes &c. „ Has litteras Bonifacii IX. confirmarunt Sixtus IV. *Ex injuncto nobis*, &, *Dudum siquidem*, ac Innocentius VIII. *Pastoris æterni*, qui ambo in respectivis litteris concedunt Ecclesiæ Alvernæ etiam Pænitentiarios, eligendos a Ministro Provinciali Etruriæ, vel, ipso absente, a Guardiano ejusdem Conventus. Istis vero

Pæ-

Pænitentiariis sic electis,pro festo Stigmatum, pro diebus præcedentibus, & pro die immediate sequenti impertiuntur,, facultatem ab-
,, solvendi in casibus, in quibus minores Pæ-
,, nitentiarii in Ecclesia Principis Apostolo-
,, rum de Urbe soliti sunt absolvere.,,

Eugenius IV. in sua Constitutione, *Quamvis de cunctis*, vi cujus instituit protectores, & defensores montis Alvernæ Consules, & Universitatem artis lanariæ civitatis Florentiæ, ita se exprimit: ,, Inter ceteras
,, religiosas Domos, in quibus fratrum Mi-
,, norum Ordinis viget observantia regularis,
,, domum S. Francisci, de Alverna vulgari-
,, ter nuncupatam, Aretinæ diæcesis, in qua
,, venerabilis Confessor beatus Franciscus ad-
,, mirandæ ejus vitæ sanctimoniæ fundamenta
,, jecit, quibus Catholicæ fidei veluti soli-
,, dissimis columnis usque in hodiernum diem
,, fulciri noscuntur, considerationis nostræ
,, intuitum dirigimus, ut quemadmodum
,, speciali prærogativa a beato Francisco illic
,, peractæ pænitentiæ, Stigmatibusque Sal-
,, vatoris nostri miraculose in suo corpore re-
,, ceptis illustratur, ita eo amplius, conce-
,, dente Domino, augeatur, & conservetur
,, in-

„ incrementis &c. „ Nicolaus V. *Inter ceteros*, Indulgentiam tribuit quatuordecim annorum, ac totidem quadragenarum facientibus eleemoſynam pro conſervatione Eccleſiæ, & Conventus Alvernæ. Gregorius XIII. *Salvatoris*, concedit „ ut quoties quicumque ſacer-
„ dos ſive ſæcularis, ſive regularis Miſſam in
„ altari majori Eccleſiæ parvæ monaſterii Or-
„ dinis fratrum Minorum de Obſervantia,
„ montis Alvernæ, Aretinæ diœceſis, pro libera-
„ tione unius animæ in Purgatorio exiſtentis
„ celebraverit, ipſa anima per hujuſmodi ce-
„ lebrationem eaſdem Indulgentias, & pec-
„ catorum remiſſiones conſequatur, & ad
„ ipſius liberationem, pro qua celebrabitur
„ dicta Miſſa, operetur, quas conſequeretur,
„ & operaretur, ſi prædictus ſacerdos hac de
„ cauſa Miſſam ad altare ſitum in Eccleſia S.
„ Gregorii de Urbe, ad id deputatum, cele-
„ braret. „ Per aliud autem Breve, *Sacra montis Alvernæ*, tribuit peculiares Indulgentias viſitantibus Eccleſiam majorem, & alias ædiculas, ſive Oratoria ſub diverſis nomenclaturis in eodem monte exiſtentia, pro quolibet loco peculiarem Indulgentiam. Paulus V. *Ad augendam*, concedit Indulgentiam plena-

ſacri Montis lib. 2. cap. 7. & Waddingus ad ann. 1260. num. LVII. ac in eis loquens Cardinalis de Viro Seraphico, inquit: „ Hic velut „ Angelus aſcendens ab ortu ſolis, in ſacro „ loco montis Alvernæ, per operationem „ Chriſti in ſpecie Seraphim meruit ſacris „ ejuſdem paſſionis ſignaculis inſigniri. „ Eadem ferme habet etiam Jordanus, item Cardinalis Urſinus, Epiſcopus Sabinenſis, & Ordinis Minorum Protector, ſcribens de Alvernæ monte in quadam ſua epiſtola:„ San„ ctiſſimus Dominus noſter Dominus Eugeni„ us divina providentia Papa IV. ex fide di„ gnorum intimationibus, & relatibus acce„ pit notitiam, quod in loco montis Alver„ næ, in quo S. Franciſcus, Pater, & Dux „ veſter, Crucifixi Stigmata ex apparitione „ Seraphica dono divinitatis obtinuit &c. „

Sed cur quæſo hæc tam propenſa in Alvernæ montem Romanorum Pontificum, & Prælatorum quamplurium pia liberalitas, & munificentia, niſi quia firmiter credebant, ibi S. Franciſcum Chriſti vulneribus inſignitum fuiſſe? Ita ſane, ut in eorumdem ſcriptis lucet apertiſſime; unde Alexander IV. centies adductus, *Romani eſt ſummi Pontificis*, con-

concedit etiam fratribus Alvernæ, ut in quolibet Italiæ loco pro suis, Conventus, aut Ecclesiæ necessitatibus quæstum exercere, & res mendicatas, aut quocumque titulo acquisitas, libere, & absque ulla vectigalium solutione ad Conventum deferre possint. Siquidem scriptores plurimi & hanc assignant tot privilegiorum, & concessionum rationem, fidelium scilicet populorum ex variis mundi partibus concursum, & affluentiam ad montem Alvernæ, ex quo nos inferimus, Stigmatum S. Francisci veritatem omnium Catholicorum consensum fateri, & confirmare. Nec soli visitarunt hunc montem, ac religiosos erga ipsum sese ostenderunt rudes, & illitterati homines, in quibus errores, & præjudicia sistunt facilius, & radices figunt, sed personæ etiam magni nominis, scientia, conditione, & dignitatibus conspicui. Omissis brevitatis gratia Episcopis quamplurimis, necnon pene innumeris sæcularibus Dominis, eos tantum indicabimus, qui licet in apice terrenarum dignitatum constituti, pietate ducti in beatum Franciscum, ejusque Stigmata, etiam e dissitis regionibus advenientes, sacrum Alvernæ montem conscendere, ædicu-

 las-

His accedunt vetuſtiſſimæ S. Franciſci imagines, quæ ibi, ac in toto terrarum orbe, ut diximus, Seraphicum Patrem exhibent quinque vulneribus decoratum. Harum namque plurimæ, vix eo ad cælum rapto efformatæ, Stigmatum ejus veritatem mirifice corroborant, cum in hiſce præcipue vox, & ſuaſio populorum omnis nationis conveniat, qui etiam Eccleſias variis in locis, diverſiſque temporibus erexerunt, a Stigmatibus denominatas, nunc plurimum numero auctas, poſt inſtitutam Romæ Stigmatum eorumdem Sodalitatem, inter Catholicos propagatam, quorum conſenſum, & pietatem pluris merito facimus, quam hæreticorum, & intemperantium Criticorum nugas, & irriſiones. Iſtiuſmodi imaginum extra Alvernæ montem exiſtentium unam ex pene innumeris antiquiſſimam libet hic indigitare, quæ Bononiæ in Eccleſia S. Dominici in arca, ſive urna marmorea ejuſdem Sancti, a Nicolao Piſani ſculpta videtur. Hoc opus, quod in monumentis fratrum Prædicatorum ejuſdem urbis dicitur abſolutum anno 1229. & apud Georgium Vaſari pag. 17. editionis Romanæ anni 1759. alterius vero Taurinenſis anni 1668. pag. 71. in-

inchoatum legitur anno 1225., S. Francisco adhuc vivente, perfectumque anno 1231., Seraphicum Patrem exprimit Stigmatibus notatum. Quare semper concludimus, quod si hujus impressionis publica extent in monte Alvernæ, & alibi monumenta, & cæremoniæ, quæ tum inde, cum illa accidit, exordium duxerunt, inter quas & ipsum festum computamus, post annos tantummodo septuaginta sex, ut alibi dictum est, a morte S. Francisci institutum, & in Ecclesia universali celebratum, juxta Leshii regulam a Criticis receptam, de eadem impressione dubitari non potest.

CAPUT VIII.

Impressio Stigmatum in corpore S. Francisci vera probatur singulari devotione, qua Romani Pontifices, & Viri Principes Alvernæ montem prosequuti sunt.

PRæter Gregorium IX. Alexandrum IV. & alios Romanos Pontifices in superioribus capitibus laudatos, qui de veritate Stigmatum clarissimum perhibuerunt testimonium;

nium, eorum adhuc plurimi fuere, qui veritatem eamdem ratam, & inconcussam habentes, hanc fassi sunt tum in propriis diplomatibus, tum peculiari devotione, qua summopere affecti Alvernæ montem variis privilegiis, & gratiis exornarunt. Siquidem, ut eorum aliquos recenseamus, Innocentius IV. in suis litteris, *Licet cunctas*, scriptis anno 1250. locum Alvernæ sub speciali recepit Sedis Apostolicæ protectione, sub qua anno 1255. eum suscepit etiam Alexander IV. per suum diploma, *Si nova militiæ*, in quo locum ipsum commendat, & præcipit, ne umquam deseratur, sed jugiter a fratribus Ordinis Minorum inhabitetur, sicut mandavit etiam in alio, *Olim dum*, citato a Gonzaga part. 2. Conv. 17. Provinciæ Tusciæ, & ab aliis. Idem Innocentius IV. præter Indulgentiam concessam ministrantibus subsidia pro Ecclesiæ consummatione in monte Alvernæ, per aliud Breve, *Licet is*, alteram elargitus est quadraginta dierum tam visitantibus ipsam Ecclesiam, quam facientibus eleemosynam fratribus ibidem commorantibus. Nicolaus IV. vigore suarum litterarum, similiter incipientium, accedentibus devotionis

cau-

causa ad eamdem Ecclesiam in solemnitatibus Sanctorum Francisci, & Antonii Patavini, & S. Crucis, ac per octo subsequentes dies, concessit pariter Indulgentiam unius anni, & quadraginta dierum. Bonifacius IX. *Splendor paternæ gloriæ*, idem facientibus in festo Stigmatum impertitus est eamdem Indulgentiam, quam lucrantur visitantes Ecclesiam Portiunculæ apud Assisium die secunda Augusti. Rationem vero afferens hujus concessionis, inquit: „ Cum itaque, sicut accepimus, ad Ecclesiam domus fratrum Ordinis Minorum, sitam in monte Alverniæ Aretinæ diæcesis, in quo Dominus noster Jesus Christus beatum Franciscum suis sacratissimis Stigmatibus insignivit, tam Tusciæ, quam etiam multarum aliarum partium devotionis causa maxima confluat populi multitudo. Nos cupientes &c. „ Has litteras Bonifacii IX. confirmarunt Sixtus IV. *Ex injuncto nobis*, &, *Dudum siquidem*, ac Innocentius VIII. *Pastoris æterni*, qui ambo in respectivis litteris concedunt Ecclesiæ Alvernæ etiam Pænitentiarios, eligendos a Ministro Provinciali Etruriæ, vel, ipso absente, a Guardiano ejusdem Conventus. Istis vero

Pæ-

Pænitentiariis sic electis,pro festo Stigmatum, pro diebus præcedentibus, & pro die immediate sequenti impertiuntur „ facultatem ab-
„ solvendi in casibus, in quibus minores Pæ-
„ nitentiarii in Ecclesia Principis Apostolo-
„ rum de Urbe soliti sunt absolvere. „

Eugenius IV. in sua Constitutione, *Quamvis de cunctis*, vi cujus instituit protectores, & defensores montis Alvernæ Consules, & Universitatem artis lanariæ civitatis Florentiæ, ita se exprimit: „ Inter ceteras
„ religiosas Domos, in quibus fratrum Mi-
„ norum Ordinis viget observantia regularis,
„ domum S. Francisci, de Alverna vulgari-
„ ter nuncupatam, Aretinæ diæcesis, in qua
„ venerabilis Confessor beatus Franciscus ad-
„ mirandæ ejus vitæ sanctimoniæ fundamenta
„ jecit, quibus Catholicæ fidei veluti soli-
„ dissimis columnis usque in hodiernum diem
„ fulciri noscuntur, considerationis nostræ
„ intuitum dirigimus, ut quemadmodum
„ speciali prærogativa a beato Francisco illic
„ peractæ pænitentiæ, Stigmatibusque Sal-
„ vatoris nostri miraculose in suo corpore re-
„ ceptis illustratur, ita eo amplius, conce-
„ dente Domino, augeatur, & conservetur

„ in-

„ incrementis &c. „ Nicolaus V. *Inter ceteros*, Indulgentiam tribuit quatuordecim annorum, ac totidem quadragenarum facientibus eleemosynam pro conservatione Ecclesiæ, & Conventus Alvernæ. Gregorius XIII. *Salvatoris*, concedit „ ut quoties quicumque sacer-
„ dos sive sæcularis, sive regularis Missam in
„ altari majori Ecclesiæ parvæ monasterii Or-
„ dinis fratrum Minorum de Observantia,
„ montis Alvernæ, Aretinæ diecesis, pro libera-
„ tione unius animæ in Purgatorio existentis
„ celebraverit, ipsa anima per hujusmodi ce-
„ lebrationem easdem Indulgentias, & pec-
„ catorum remissiones consequatur, & ad
„ ipsius liberationem, pro qua celebrabitur
„ dicta Missa, operetur, quas consequeretur,
„ & operaretur, si prædictus sacerdos hac de
„ causa Missam ad altare situm in Ecclesia S.
„ Gregorii de Urbe, ad id deputatum, cele-
„ braret. „ Per aliud autem Breve, *Sacra montis Alvernæ*, tribuit peculiares Indulgentias visitantibus Ecclesiam majorem, & alias ædiculas, sive Oratoria sub diversis nomenclaturis in eodem monte existentia, pro quolibet loco peculiarem Indulgentiam. Paulus V. *Ad augendam*, concedit Indulgentiam plena-

nariam visitantibus eamdem Ecclesiam majorem in secundo festo Pentecostes, & Clemens XI. *Exponi nobis*, confirmat litteras Bonifacii IX. quoad Indulgentiam Portiunculæ, ac illas Sixti IV. & Innocentii VIII. quoad Pœnitentiarios, & extendit idem privilegium pro tribus diebus Pentecostes „ juxta præfatarum „ Sixti, & Innocentii litterarum formam. „

Idem Pontifex, *Ad augenda*„ Christi „ fidelibus ad sacra montis Alvernæ loca, in „ honorem S. Francisci, qui signis Redem- „ ptionis nostræ mira Dei gratia, ut pie cre- „ ditur, signatus fuit„ devote accedentibus ad Ecclesiam sacrorum Stigmatum largitur in perpetuum Indulgentiam plenariam, etiam pro defunctis per modum suffragii applicabilem. Tandem Benedictus XIV., ut apparet ex litteris Cardinalis Petra, tunc Majoris Pœnitentiarii, incipientibus, *Ex parte dilecti*, & asservatis in eodem monte una cum exemplaribus omnium aliarum nunc laudatarum, confirmat quoad Pœnitentiarios diplomataSixti IV. Innocentii VIII. & Clementis XI. ac impertitur ulterius Guardiano Conventus Alvernæ auctoritatem deputandi pro quolibet anni die alios duos Pœnitentiarios ex Confessa-

riis

riis approbatis ab Epiſcopo. Poſt tot Romanos Pontifices, qui Stigmatum impreſſionem in corpore S. Franciſci veram, & realem habentes, Alvernæ montem etiam ſacrum, & ſanctum dixerunt, hic numerandi forent Epiſcopi, & Cardinales, qui non minori erga Stigmata S. Franciſci devotione affecti, montem ipſum etiam pretioſis muneribus, quæ ibidem adhuc oſtenduntur, diverſis temporibus decorarunt. At ne infiniti ſimus, neve lectoris patientia abutamur, unum ex quamplurimis afferemus Neapoleonem Urſinum, S. Adriani Diaconum Cardinalem, & S. R. E. Legatum, qui cum Alvernæ jugum aſcendiſſet, & ſanctitatis veſtigia inibi exiſtentia contemplatus eſſet, in ſuis litteris datis Imolæ VI. Idus Julii Pontificatus Clementis V. anno 1. introeuntibus Eccleſiam S. Mariæ dicti montis concedit Indulgentiam centum & quadraginta dierum, totidemque tum viſitantibus Eccleſiam Stigmatum, tum audientibus concionem in monte ipſo; centum deferentibus victualia fratribus incolis; quadraginta iſtis concionantibus in illis viciniis, ac totidem ſubvenientibus eoſdem fratres in neceſſitatibus. Harum litterarum mentionem faciunt auctor Dialogi

ſacri Montis lib. 2. cap. 7. & Waddingus ad ann. 1260. num. LVII. ac in eis loquens Cardinalis de Viro Seraphico, inquit: „ Hic velut „ Angelus aſcendens ab ortu ſolis, in ſacro „ loco montis Alvernæ, per operationem „ Chriſti in ſpecie Seraphim meruit ſacris „ ejuſdem paſſionis ſignaculis inſigniri. „ Eadem ferme habet etiam Jordanus, item Cardinalis Urſinus, Epiſcopus Sabinenſis, & Ordinis Minorum Protector, ſcribens de Alvernæ monte in quadam ſua epiſtola: „ Sanctiſſimus Dominus noſter Dominus Eugenius divina providentia Papa IV. ex fide dignorum intimationibus, & relatibus accepit notitiam, quod in loco montis Alvernæ, in quo S. Franciſcus, Pater, & Dux veſter, Crucifixi Stigmata ex apparitione „ Seraphica dono divinitatis obtinuit &c. „

Sed cur quæſo hæc tam propenſa in Alvernæ montem Romanorum Pontificum, & Prælatorum quamplurium pia liberalitas, & munificentia, niſi quia firmiter credebant, ibi S. Franciſcum Chriſti vulneribus inſignitum fuiſſe? Ita ſane, ut in eorumdem ſcriptis lucet apertiſſime; unde Alexander IV. centies adductus, *Romani eſt ſummi Pontificis*, con-

concedit etiam fratribus Alvernæ, ut in quolibet Italiæ loco pro suis, Conventus, aut Ecclesiæ necessitatibus quæstum exercere, & res mendicatas, aut quocumque titulo acquisitas, libere, & absque ulla vectigalium solutione ad Conventum deferre possint. Siquidem scriptores plurimi & hanc assignant tot privilegiorum, & concessionum rationem, fidelium scilicet populorum ex variis mundi partibus concursum, & affluentiam ad montem Alvernæ, ex quo nos inferimus, Stigmatum S. Francisci veritatem omnium Catholicorum consensum fateri, & confirmare. Nec soli visitarunt hunc montem,ac religiosos erga ipsum sese ostenderunt rudes, & illitterati homines, in quibus errores, & præjudicia sistunt facilius, & radices figunt, sed personæ etiam magni nominis, scientia, conditione, & dignitatibus conspicui. Omissis brevitatis gratia Episcopis quamplurimis, necnon pene innumeris sæcularibus Dominis, eos tantum indicabimus, qui licet in apice terrenarum dignitatum constituti, pietate ducti in beatum Franciscum, ejusque Stigmata, etiam e dissitis regionibus advenientes, sacrum Alvernæ montem conscendere, ædicu-

 las-

lasque in eo sitas visitare non dubitarunt. Plures in primis jure hic laudandi forent Serenissimi Etruriæ Duces, qui nedum cum uxoribus, & filiis quam sæpissime hunc montem in eorum ditione positum personaliter illustrarunt, sed donis quoquè munificentissimis, tum ad loci splendorem, & conservationem, cum ad fratrum sustentationem collatis, nobilitarunt. Hanc eorum liberalitatem facile indicant insignia gentilitia, tum ædificiis, tum sacris vestibus, tum jocalibus divino cultui destinatis, tum & libris impressa, & adhuc visibilia. Verum quia nimis longum esset horum, aliorumque nomina, & beneficia singillatim vel tantum enumerando recensere, idcirco de quibusdam aliis mentionem faciemus, plurimis omissis, de quibus Waddingus ad ann. 1213. num. LII. compendiose scribit: „ Hunc montem quamplurimi Heroes, „ atque Heroinæ, Duces, Principes, Reginæ, atque Imperatores sua præsentia honestarunt. „

Robertus Siciliæ, & Jerusalem Rex, S. Francisco, ejusque Ordini addictissimus, cum uxore sua Regina Sancia, & filio primogenito Carolo Calabriæ Duce, Alvernæ montem devo-

devotissime visitavit, uti referunt auctores tum antiqui, tum novi Dialogi ejusdem sacri montis lib. 2. cap. 8., ubi idem narrant etiam de Joanna Sabaudiæ, Græcorum Imperatori nupta, quæ Constantinopoli Romam, hinc pro suo pio in Seraphicum Patriarcham affectu Assisium, moxque ad Alvernæ montem se contulit. Ex iisdem auctoribus habetur, Joannam quoque Franciæ Reginam eumdem montem præsentia sua illustrasse, atque in Galliam subinde reversam, fratribus commorantibus in quinque cellulis, de quibus capite superiori loquuti sumus, victum, & vestitum, quoad vixit, propriis sumptibus abunde ministrare fecisse hac conditione, ut pro ea quotidie in Cappella sacrorum Stigmatum Deum exorarent. Denique Henricus VII. aliis VI. Romanorum Imperator, & ipse anno 1312. Alvernæ montem pietate vere Christiana honestavit, ac universis hujusce locis perlustratis, in quibus factum aliquod recolitur memoria dignum, fratres incolas, eorumque Guardianum, qui erat eotunc beatus Joannes Firmanus, ratione incolatus ab Alverna dictus, ut alibi innuimus, sub Imperiali sua protectione benigne suscepit, datis

de hac re ſpecialibus litteris, quæ exhibentur ab auctore novi Dialogi lib. 2. cap. 7. & in fine operis, ac a nobis in Supplemento ad Bullarium Franciſcanum, quarum tenor eſt hujuſmodi.

„ Henricus Dei gratia Romanorum Im-
„ perator, ſemper Auguſtus, nobilibus vi-
„ ris, & univerſis Vicariis civitatis, & di-
„ ſtrictus Aretii, ac Comitibus de Caſenti-
„ no, de Ubertinis, de Valenzano, Talla,
„ Bagnena, & de Cluſio, ceteriſque ſacri
„ Romani Imperii fidelibus præſenteis literas
„ inſpecturis, gratiam ſuam, & omne bo-
„ num.

„ Cum nos religioſos viros, Joannem
„ Guardianum, & fratres Minorum Ordinis
„ domus ſacri loci montis Alvernæ, devotos
„ noſtros dilectos, in protectionem noſtram,
„ & Imperii ſpecialem duxerimus aſſumen-
„ dos, fidelitati veſtræ firmiter præcipiendo
„ mandamus, quatenus (eoſdem Guardia-
„ num, & fratres loci prædicti nobis com-
„ miſſos habentes) ipſos in perſonis, & re-
„ bus ſuis auctoritate noſtra efficaciter defen-
„ datis, non permittentes ipſis a quoquam
„ moleſtiam, aut injuriam aliquam irrogari,
„ ſic

„ ſic ut indignationem noſtram, & pœnam „ arbitrio noſtro inferendam volueritis evita- „ re, præſentium teſtimonio litterarum.

„ Datum in Caſtris ante Caſtrum Mon- „ tis Varchii XVII. Kal. Octobris, anno Do- „ mini 1312. Regni noſtri anno quarto, Im- „ perii vero primo. „

Ex his omnibus magis magiſque liquet,& firmatur, Stigmatum impreſſionem in corpore S. Franciſci Seraphici veram eſſe, & indubitatam, utpote a fidelibus omnis conditionis, dignitatis, et gradus agnitam, & ore, ſcripto, atque factis quoque aſſertam. Univerſorum namque Catholicorum conſenſus, tot illuſtrium ſuffultus teſtimoniorum præſidio, ac ipſius Eccleſiæ approbatione, et auctoritate firmatus, merito nos impellit ad impreſſionem ipſam veram, et realem habendam, quidquid maligno aſtu, et abſque ulla prorſus ratione Novatores, et noſtri ſæculi intemperantes Critici contra eamdem effutiant, & moliantur.

CAPUT IX.

Impressio Stigmatum in corpore S. Francisci festo de eadem ab Ecclesia instituto roboratur.

TAnta fuit quorumdam Romanorum Pontificum in S. Francisci Stigmata devotio, ex ea procedens animi persuasione, qua invictissimis ducti rationibus ea firmiter credebant, ut eorum aliqui nedum hortati sint fideles omnes ad eadem pie quidem, sed indubitanter credenda, sed etiam exprobraverint quorumdam incredulitatem, ac pœnis quoque spiritualibus hos impulerint ad eorumdem veritatem amplectendam. Ita fecisse Gregorium IX. & Alexandrum IV., ipsosque, & alios etiam Indulgentias concessisse statutis diebus lucrandas a frequentantibus devotionis causa Alvernæ montem, ex respectivis eorum litteris satis superque intelleximus. Verum ut quidquam adhuc addamus, Gregorius IX. per suum Breve, *Seraphim volabant*, Indulgentiam concedit visitantibus Alvernam die Septembris decima septima, in qua Stigmatum im-

impressionis agitur memoria; Alexander vero IV. per suas litteras, *Cum ad promerenda*, eas concedit illuc accedentibus in festivitatibus Sanctorum Francisci, Antonii Patavini, & Claræ Virginis, ac per alias, *Sanctorum meritis*, universis eumdem locum frequentantibus in omnibus solemnitatibus beatissimæ Virginis Mariæ. Horum pietatem, & affectum, qui utpote oculati testes, ut ostensum est, fontes aliorum fuerunt, successores plurimi æmulati sunt, in præcedenti capite recensiti, qui favoribus Alvernæ montem cumularunt. Nunc, ut de festo aliquid attingamus, de iis agemus Romanis Pontificibus, qui Stigmatum festum vel instituere, vel celebrius reddere studuerunt.

Philippus Mornæus Lutheranus festum hocce ab Alexandro V., quia Minorita, præceptum fuisse scribit, ut sui Ordinis fratribus gratum quid præstaret. Hæretici hujus ignorantiam, sive potius malitiam, confutat, ut in præfatione observavimus, Leonardus Coquæus Augustinianus to.2. in *Antidoto contra progressum sexagesimum primum*, ubi ex pagina 508. Historiæ Papatus ab ipso Mornæo conscriptæ, hæc genuina refert istius verba:

 „ Ale-

„ Alexander V., quia Minorita, ut Ordini „ Minorum gratificaretur, legem statuit, ut „ Stigmata Francisci omnes Christiani credere teneantur, in quorum etiam venerationem festum instituit.„ Duo hic apertissime falsa eructat Mornæus hæreticus, voluisse nempe Alexandrum V., ut omnes Christiani crederent impressionem Stigmatum S. Francisci, horumque festivitatem ipsum instituisse, quæ, dicebam, ambo sunt falsa, & iniquo animo ad invidiam excogitata. Falsum est primum, quia a nullo Summo Ecclesiæ Pastore id unquam sancitum legitur, si vel Alexandrum V., ut placet Mornæo, vel alium quemcumque intelligat hæreticus, sicut intelligere videtur ut Ecclesiæ Romanæ imponat, hujusmodi, aut simili Constitutione arctare voluisse fideles ad Stigmata S. Francisci ea fide credenda, qua Christianæ religionis dogmata credere tenentur. Numquam enim Romanorum Pontificum ullus id somniavit, nec ipse certe Gregorius IX. aut Alexander IV., quia licet in respectivis litteris alibi citatis ambo redarguant eorum insolentiam, qui Stigmatum eorumdem veritatem negabant, atque ad hanc admittendam etiam anathema-

te,

te, & aliis pænis eos perstringant, non tamen veluti dogma fide divina credendum, sed tantum ut piam sententiam, rationibus vallatam firmissimis, ideoque sola humana fide religiose colendam, impressionem ipsam fidelibus proponunt, quin vel Mornæus, vel hæreticorum alius contrarium aut ostendere, aut evincere possint.,

Falsum est secundum, quia festum Stigmatum, scriptoribus, qui de ipso loquuntur, fatentibus universis, non Alexander V. Minorita, sed Benedictus XI. Dominicanus, centum annis Alexandro antiquior, post annos videlicet tantummodo septuaginta septem a S. Francisci morte evolutos, ut iterum diximus, instituit, & mandavit. Neque id Mornæus cum suis in crimen tanto Pontifici vertere debet, quoniam a P. Honorato a S. Maria tom. 2. lib. 1. dissert. 1. art. 3. scimus „ Protestantes millies fuisse convictos, Ecclesiæ „ potestatem esse instituendi nova festa, aliasque id genus solemnitates „ quemadmodum & ipsi Synagogæ olim potestas fuit. Neque imponat Lutheranus, per hujusmodi institutiones nova dogmata ab Ecclesia constitui, quia cum factum aliquod insigne, solis rationibus hu-

humanis festive colendum ipsa suis fidelibus proponit, in eadem ipsum relinquit pia credibilitate, qua prius gaudebat, & naturaliter gauderet adhuc, etiamsi festum de eo minime esset institutum, licet fideles Ecclesiæ judicio tunc innixi, tutius factum ipsum hinc teneant, & colant. Benedictus igitur XI. primus fuit solemnitatis auctor & institutor, ac post hujus Constitutionem, Minoritæ anno 1337. Caturci in Capitulo Generali congregati idem festum indixerunt solemniter in universo Ordine celebrandum, de quo & officium proprium ordinarunt, a fratre Gerardo Odonis, mox Generali Ministro, concinnatum. Waddingus propterea ad ann. 1228. num. LXXVIII. de eodem festo pertractans, hæc habet: „ Missæ præfationem incipientem, *Qui venerandum Confessorem*, „instituit sanctus vir frater „ Joannes de Alverna. Officium sacrorum „ Stigmatum concinnavit frater Gerardus Odonis Gallus, sub Joanne XXII. Generalis Minister. „ Eodem tempore hoc festum ab Ecclesia universali celebratum fuisse scribit idem Annalista ad ann. 1224. num. XV. dicens: „ A „ multis annis præclarissimi, & singularis hujus „ Dei muneris in Sanctum Franciscum com-

„ me-

„ memoratio fit in tabulis Ecclesiæ. Ea habetur
„ ad decimam septimam Septembris in Marty-
„ rologiis Francisci Maurolici, Petri Galesinii
„ in additionibus ad Martyrologium Usuardi,
„ utriusque impressionis Joannis Molani, &
„ in Romano vetusto apud me MS. In Romano
„ item impresso anno 1509. & tandem ut in
„ novo per Cæsarem Baronium recudendo,
„ eadem die reponeretur hoc festum manda-
„ vit Sixtus V., scriptis sua manu sequentibus
„ verbis, quibus illud voluit recenseri: „ *Commemoratio impressionis sacrorum Stigmatum, quibus S. Franciscus, Ordinis Minorum Institutor, in ejus manibus, pedibus, & latere, mira Dei gratia in monte Alvernæ in Hetruria impressus fuit.*

Coquæus pariter loco laudato respondens Mornæo, inquit: „ Multorum testimo-
„ niis, & fidissimis relationibus comprobata
„ fuere S. Francisco impressa Stigmata, de qui-
„ bus S. Bonaventura in historia vitæ S. Fran-
„ cisci cap. 13., de quibus & in Martyrolo-
„ gio Romano decima septima Septembris:
„ *Commemoratio*„ ut supra, post quæ immediate prosequitur Coquæus: „ In quem Marty-
„ rologii locum Baronius: „ *Porro rem adeo ad-*

admirabilem, ac tantopere testatam, Benedictus Papa XI. anniversaria solemnitate duplici officio Ecclesiastico voluit celebrari, quam, nescio quomodo lapsam, in Martyrologio Romano hac die recenseri, hocque loco poni Sanctissimus D. N. Sixtus Papa V., tanti Patris alumnus, mandavit. Lapsam, ut ait Baronius, Stigmatum S. Francisci solemitatem, sive potius „ dum multis in locis „ ut scribit Waddingus „ negligeretur, Paulus V., ut corda fi-
„ delium in Christi crucifixi accenderentur
„ amorem, intercedente Philippo III. His-
„ paniarum Rege Catholico, negotiumque
„ promoventibus Illustrissimo Domino Ga-
„ briele de Trejo S. R. E. Cardinali, & Re-
„ verendissimo P. Antonio a Trejo, Ordinis
„ supremo Rectore, modo Episcopo Cartha-
„ ginensi, ejusdem Cardinalis fratre germa-
„ no, adscribentibus ceteris sacrorum Rituum
„ præfectis Cardinalibus, restituit. „ Cuncta hæc Benedictus XIV. in egregio suo opere de Servor. Dei Beatif. & Beatorum Canoniz. lib. 4. part. 2. cap. 9. num. 11. verbis hisce complectitur: „ Itaque quamvis in lectionibus
„ officii, quod recitatur die festo S. Franci-
„ sci in Ecclesia universali, mentio habere-
„ tur

„ tur ſacrorum Stigmatum, Benedictus XI., „ ut cæleſtis hujus charitatis memoria peculiariter coleretur, feſtum ſacrorum Stigmatum S. Franciſci inſtituit, veluti referunt „ Cardinalis Baronius in Notis ad Martyrologium Romanum ad diem 17. Septembris, & „ Pagi in Brviario Romanorum Pontificum „ tom. 3. p. 337. Sixtus Papa V. elogium compoſuit, quod habetur in Martyrologio Romano „ ad prædictam diem 17. Septembris, teſte Tiburtio Navarro in vita S. Franciſci cit. lib. „ cap. 5., & particulare tandem officium eadem die recitandum prius indultum eſt Religioſis S. Franciſci, extenſum deinde ad „ alios locos, & Diæceſes, poſtremo ſub „ Paulo V. ad Eccleſiam univerſalem propagatum. „ Ipſemet Benedictus XIV. in nova editione Martyrologii Romani fideliter edi voluit elogium a Sixto V. compoſitum.

Officium hoc particulare, quod a Franciſcanis in feſto Stigmatum recitatur, eſt illud idem, quod, ut ſupra dictum eſt, a fratre Gerardo Odonis compactum fuit, & in quo ad Matutinum dicitur Invitatorium „ Regi, „ quæ fecit, opera Chriſto confiteantur, cujus „ in Sancto vulnera Franciſco renovantur „ quod

quod repetitur etiam in ejus festo die 4. Octobris. In primo nocturno ponuntur lectiones ex cap. 5. & 6. ad Galatas, in qua habetur, & legitur etiam in Missa: „ Ego enim Stigma„ ta Domini Jesu in corpore meo porto; „ & in secundo leguntur lectiones ex Legenda S. Bonaventuræ desumptæ, ut alibi quoque adnotavimus, in quibus historia Stigmatum egregie describitur. In utrisque Vesperis, & Laudibus dicitur versiculus cum responsorio „ Signasti, Domine, servum tuum Franci„ scum, signis redemptionis nostræ; „ & in hymno canitur in primis Vesperis:

Vertex montis inflammatur,
Vicinis cernentibus,
Cor Francisci transformatur
Amoris ardoribus,
Corpus vero mox ornatur
Mirandis Stigmatibus.

In illo vero Matutini habetur „ Crucis hæ„ rens vestigiis, Crucis fructum consequitur, „ Quo corde, carne pungitur, & signatur „ indiciis. „ Ab Ecclesia universali in eodem festo dicuntur versiculus, Lectiones, & Episto-

ſtola ut ſupra , & in hymno , *Iſte Confeſſor* , Veſperarum , & Matutini cantatur : „ Hac „ die lætus meruit beata vulnera Chriſti ; „ ſicut in alio ad Laudes dicitur : „ Anni rever- „ ſo tempore , Dies refulſit lumine , Quo „ Sanctus hic de corpore , Chriſti recepit „ Stigmata „ & hæc omnia Romanorum Pontificum approbatione , & permiſſu tum a Franciſcanis , cum ab univerſo Clero recitantur una cum oratione omnibus communi , in qua impreſſio ſacrorum Stigmatum non minus abſolute , & clare exprimitur .

Alii Summi Pontifices,Pauli V. tum prædeceſſores , cum ſucceſſores , idem feſtum extulerunt , & gratiis exornarunt . Clemens XII. per ſuas litteras , *Cæleſtium munerum* , datas die 31. Auguſti anni 1731. concedit Indulgentiam plenariam univerſis Chriſtifidelibus , viſitantibus in feſto Stigmatum quamcumque Eccleſiam Ordinis Minorum , in quibus idem feſtum ſub ritu duplicis ſecundæ claſſis celebratur , quemadmodum a ſemiduplici ad duplicem ritum ultimo ipſum extulit in Eccleſia univerſali Clemens XIV. Pia hæc tot Romanorum Pontificium ſollicitudo , quæ eos impulit quoque ad probandam , & privi-

le-

legiis cumulandam fidelium Sodalitatem ab iisdem Stigmatibus denominatam, quæ primum, ut etiam alibi diximus, Romæ erecta, & nunc celeberrima, jam longe lateque propagata est, si non hæreticos, quos hic non alloquimur, Catholicos certe movere debet ad Stigmatum impressionem in corpore S. Francisci, pie sane, sed firmiter credendam. In hac vero credibilitate magis magisque eos confirmare debet totius Ecclesiæ consensus, fidelium nempe omnium pietas, & religio, qui Supremo Pastori libenter, ac humiliter, ut decet filios, obsequentes, hujus impressionis veritatem admittunt, & fatentur, Missamque, & officium de ea recitant, in quibus impressio ipsa, ut modo dicebamus, solemniter commemoratur. Si hæc etherodoxos, & Ecclesiæ rebelles non excitant, istius devotos filios utique suadere debent, quos non latet, quanta maturitate, & diligentia in hisce rebus ipsa procedat, quique non ignorant, multorum testimoniis, & fidissimis relationibus, etiam juridice libratis, & sub juramento acceptis, S. Francisci Stigmata eam probasse antequam de istis festum instituerect.

„ Facta historica „ inquit P. Honoratus tom.

tom. 1. dissert. 7. art. 9. §. 3. „ sive demum „ quædam celebritates in Dei, Mariæ Virgi- „ nis, Sanctorumque cultum institutæ, quæ „ ad pietatem excitandam, & fideles Christi „ optimis exemplis imbuendos maxime con- „ ferunt, sive tacita Ecclesiæ consensione „ probentur, sive nobis proposita sint in „ Martyrologiis, Missalibus, Kalendariis, „ aliisque similibus Ecclesiasticis monumen- „ tis, constans est, prudenter agere illum, „ qui hæc suscipit eo animo, eaque ratione, „ quibus ad nos traducta sunt, nimirum tam- „ quam traditiones, & facta veri simili- „ ma. „ Si namque ex eodem auctore tom. 2. dissert. 3. reg. 1. „ nulla est pia traditio re- „ cipienda, quæ argumentis rei, de qua agi- „ tur, aptis, non fulciatur; „ illa profecto admittenda est, quæ hisce solidatur invictis- simis, ab ipsa Ecclesia rigide expensis, & admissis, quia „ pietate Christiana cogimur, „ eas potius sequi partes, a quibus Ecclesia „ est, quam nonnullorum Criticorum, qui „ pias traditiones ad fabulas amandant. „ Catholicorum plurimos, hac nostra ætate vi- demus, qui singularitatis, & inanis gloriolæ amore Ecclesiæ partes relinquunt, & Criticis

pias traditiones solo fastidio suo negantibus; imo hæreticis ipsis adhærent, ac proprias phantasias clarissimorum virorum, ejusdemque Ecclesiæ maturo judicio ita præferunt, ut istius, illorumque auctoritatem, & rationes despiciant. Hi profecto ex illis sunt, „ qui „ scribit Muratorius de Ingen. Moderat. lib. 1. cap. 2., „ sibi videntur cordati, sa-„ pientesque viri, quum unius suæ mentis „ vocem, ac judicium audiunt, aliorumque „ contemnunt; & ad destruendum, quam „ ædificandum aptiores, aut nihil probant, „ aut id solum probant, quod animi sui ap-„ petitibus blanditur, & quod suæ tantum „ meditationis aciei perspicuum, firmissi-„ mumque apparuit. „ Superbiæ vento miserrime inflati, nova quotidie ruminant, ac temeritate pleni contra ipsius Ecclesiæ mentem eructant, illud ejusdem Muratorii ignorantes cap. 12 „ auctoritatem ingenii nostri „ cedere debere, ubi auctoritas Ecclesiæ in-„ tercedit „, atque illud cap. 16. „ novitatem „ inter signa erroris habendam esse. „ Ut hanc vero suam honestent audaciam, & temeritatem, se in his attentandis zelo Ecclesiasticæ disciplinæ duci gloriantur, exprobran-

brantibusque reponunt, in Martyrologio, in Breviario, & in aliis consimilibus libris fabulas multas insertas esse, & facta minime digna, quæ a viro ratione utente recipiantur.

At nesciunt hæc ajentes nostri sæculi doctores, quod „ si occurreret in Breviario factum aliquod falsitatis ingerens suspicionem, non sunt propterea cetera omnia ad fabulas ableganda, sicuti non aspernamur scriptoris alicujus testimonium, qui captus nonnumquam fuerit in narrando. „ Historiam impressionis sacrorum Stigmatum in corpore S. Francisci Seraphici, quam ex Divo Bonaventura, ut notavimus, Ecclesia legendam proponit in Breviario Romano, suspicionem falsitatis haud ingerere posse, ex hactenus dictis facile quisque, evidenterque perspiciet, simulque affirmabit, si ratione tamen, & docilitate non careat. Tot enim, ac tanta sunt monumenta, juxta regulas Critices invictissima, quæ realitatem hujus impressionis aperiunt, & evincunt, ut nonnisi cæcus, aut pervicax fidem eis denegare possit. Monumenta autem isthæc si parumper animo librasset, aut saltem una semel legisset

Joannes Baptista Thiers, vel quicumque sit auctor dissertationis gallicæ contra P. le Franc, hujus capiti 4. hoc non præmisisset argumentum: „ Stigmata S. Francisci haberi nequeunt „ pro veritate constanti. „ Et sane, quas rationes Thierius affert ad hanc suam propositionem probandam, aut quod examen instituit rationum, quæ pro veritate Stigmatum producuntur? Nullum omnino, ut ejus dissertationem legenti luculenter apparet, unde Criticum agens, peccat contra hanc Criticorum regulam, quam ab omnibus receptam tradit P. Honoratus tom. 2. lib. 1. dissert. 1. art. 3. & est hujusmodi: „ Recte sapientibus, & veri„ tatis amatoribus propositum esse debet in„ vestigare, nonne mos hic, solemnitas ista, „ pia ihstæc opinio satis habeat testimonii, & „ firmitatis; an traditio de ea nobis relicta sit „ solida, quantum interest esse; num facta „ hæc tantum historica, quæ per manus ho„ minum ad nos usque devenerunt, proba„ bilitate polleat ad rectæ critices regulas „ exacta, ut illis assentiamur, & fovendæ „ Christianorum pietati objici possint, quin „ ipsis credentes nimiæ credulitatis, & su„ perstitionis redarguantur, itemque utrum

„ æquius

„ æquius ſit illa amplecti, quam rejicere. „ An horum vel unum egerit Thierius in S. Franciſci Stigmatibus vellicandis, ac proinde an recte ſapiens, & veritatis amator dici queat, pro ipſo jam ſepulto videat novorum opuſculorum collector, ac Thierianæ diſſertationis traductor, & laudator. Scioli noſtri dum Stigmatibus hiſce bellum indicunt, nec unum quidem ſervant ex iis, quæ Critici præſcribunt, neglectis enim, peſſumdatiſque rationibus, auctoribus, & Eccleſia, gratis eadem inficiantur, vel ſubſannant, horumque feſtum, quia ita ipſis placet, vel potius, quia ipſis non placet, penitus abjiciunt, & propriæ vocis auctoritate ſuperſtitionem, illuſionis fomentum, & idcireo damnabile edicunt, ut in ſequenti capite obſervabimus.„

CAPUT X.

Festum impressionis sacrorum Stigmatum in corpore S. Francisci Seraphici superstitionem non esse, ut Critici nonnulli effutiunt, declaratur, & ostenditur.

MOnuimus in præfatione, Jacobum le Fevre d'Etaples, Bælio referente in suo Dictionario Historico critico, loco ibidem citato, damnare festum sacrorum Stigmatum S. Francisci tamquam superstitionem, eique essentiri Bælium ipsum, qui exultans in rebus pessimis adnotat in margine, ipsius Jacobi verba afferri a Simonio in Historia novi Testamenti cap. 34. pag. 494. & 495. Vult impius Bælius hanc superstitionem in eo esse, quod factum hocce mirabile, fidelibus propositum, injicere possit devotas animas in illusionem, ac in multis mentis alienationem, & ecstasim excitare, quæ & illorum esse videtur opinio, qui idem festum interdicunt, & ab Ecclesiæ Kalendariis adimunt, & excludunt. At nobis hæc audientibus potius lætandum, quam dolendum est, quia nos adver-

vertunt, S. Francisci Stigmata ab illis ipsis oppugnari, a quibus Ecclesiæ dogmata aggrediuntur, quales sunt Novatores, vel a quibus ejusdem sacri ritus, & piæ opiniones reprobantur, qui sunt nostri sæculi intemperantes Critici, quique odientes lucem, illuminati dici volunt. Hi namque licet hæreticorum nota ab Ecclesia affecti non sint, quia tamen in rebus ad religionem spectantibus nimis audaces, ac temerarii, apud cordatos, piosque viros non bene audiunt, & pessime olent.

Etenim le Fevre in primis, suspectæ fidei, & inquietæ indolis homo, accusatus ut fautor hæresis Lutheranæ, laurea doctorali privatus, Parisiis expulsus fuit, ut de eo scribit auctor Dictionarii auctorum Ecclesiasticorum, qui etiam addit, quod cum esset Vicarius generalis Episcopi Meldensis, hæresis Calvinianæ suspecti, & ipse d'Etaples reus habitus est ejusdem impietatis. Richardus Simonius a clarissimo Bossueto in defensione Traditionis, & Patrum part. 1. dicitur contemptor Patrum eorumdem, & auctoritatis Ecclesiæ, utpote qui dubia reddere studeat sacratiora nostræ religionis mysteria, ac eo

tendat, ut traditionem e medio tollat, religionemque evertat universam, extollendo auctores hæreticos, & doctioribus hos præferendo Ecclesiæ Patribus, quorum, nunc Socinianus, nunc apparenter Catholicus, contemptum legentibus inspirat. De Petro Bælio non est quod multa dicamus, cum universalem pyrrhonismum inducere, & providentiam, ipsamque divinitatem negare ausus sit, unde omnium fere sententia vel Manichæus, vel Epicuri de grege porcorum, & aperte atheus dicitur. Innumera namque sunt in ejus operibus loca, in quibus atheismum commendat, & promovet, cælum, vitam futuram, fidem, quam de his habent Christiani, sanctum quoque, & terribile Dei nomen, ubicumque ipsum reperit, impio calamo irridere non timet. Religionem nullam necessariam esse contendit, Christianam vero ad societatem fovendam, & conservandam ineptam esse dicit, atque harum nulli devotus, eum laudibus effert, qui Deum non agnovit. Quid mirum igitur si hujus furfuris homines S. Francisci Stigmata non admittant, atque horum festum reprobent, & excludant? Potius mirandum esset, si in religionem, & in Deum

im-

impii, & blasphemi, in S. Franciscum, ejusque Stigmata pietatem aliquam profiterentur, quod est omnino impossibile, quia pius nequit esse in servum, qui spernit, aut nescit Dominum.

Blaterant hi perditissimi, Stigmatum S. Francisci festivitatem superstitionem esse, illusionis videlicet, & ecstasis fomentum, quod superstitionis novum genus dicendum est, quoniam si ex Divo Thoma 2. 2. q. 92. art. 1. ,, superstitio est vitium secundum excessum ,, religioni oppositum, eo quod cultum afferat vel ei, cui non oportet, vel eo modo, ,, quo non oportet ,, novam hanc bælianam superstitionem non intelligimus, nisi cum Protestantibus Sanctorum cultus in genere dicatur superstitio. At quamvis id voce, non rationibus exaltent hæretici, & scelestissimi viri, modernorum quorumdam nihilominus male affectos animos alliciunt, qui proinde licet in Ecclesia Catholica nutriti, nebulonibus istis potius, quam ipsi Ecclesiæ matri adhærent, & subscribunt. Illud Muratorii profecto de Ingen. Moderat. lib. 2. cap. 1. ignorant eruditissimi nostri, quamquam ipsomet rationis lumine notum; ,, Expendendum

„ dum eſt, vires ne majores apud illos ſuum,
„ an totius Eccleſiæ Catholicæ judicium ſit
„ habiturum. „ Imo contra Eccleſiam ipſam audacter inſurgentes, & feſtum ab ea inſtitutum reprobantes, illud amplectuntur, quod ipſis cæcutientibus in lumine videtur bonum, illamque negligunt regulam ab eodem auctore ibidem cap. 2. allatam, & a prudentia ipſa, & ratione præſcriptam: „ Circumſpiciendum
„ eſt, ne dum unum bonum ex una parte quæ-
„ rimus, gravius ex alia malum incaute ex-
„ citemus, qualia ſunt ſchiſmata, ſcandala,
„ funeſta diſſidia, atque horum ſimilia....
„ Præponendus eſt enim ex inſtitutione chari-
„ tatis amor Dei, & Fidei, & Eccleſiæ ceteris
„ amoribus.... Iſtam legem religio, & phi-
„ loſophia ſummopere commendant; „ & quidquid vel ſine iſta, vel contra iſtam fit, bonum eſſe haud quaquam poteſt, etſi agens nedum bonum, ſed optimum ſibi proponat finem, quia „ bonum „ ut fert adagium „
„ ex integra cauſa, malum ex ſingulis defe-
„ ctibus. „ Scribit enim & ipſe Muratorius cap. 1. atque ratio ipſa ſuadet „ recta eſſe non
„ poſſe hominum opera, niſi a juſtitia vera
„ procedant, & charitatem chriſtianam du-
cem,

„ cem, prudentiam vero comitem habeant.„ Ecclesia de veritate Stigmatum S. Francisci tutissima, impressionis eorumdem festum indixit, dignum ducens, & pium, tam insignis, & inauditi portenti quotannis celebrare memoriam, ut hoc tam singulari exemplo, ut ait etiam in oratione ejusdem festivitatis „ cor- „ da fidelium in Christi crucifixi accenderen- „ tur amorem. „ Quænam hic superstitio, quid irreligiosum? Nil profecto, nisi irreligiosum, & superstitionem dicere velimus, Christum crucifixum diligere, atque ad id excitare hominum corda, quod horrendum est dictu, impium, & basphemum, Scripturæ, & rationi contrarium, quæ præcipiunt, ac etiam intra nos valide clamant, ut Redemptorem nostrum pro nobis passum, & mortuum redamemus.

Si igitur Ecclesia ad hunc finem Stigmatum festum instituit, ut nempe ex vulneribus Christi in beato Francisco impressis, & in eodem veluti in exemplari quodam consideratis, fidelium mentes ad illa ipsius Redemptoris meditanda consurgant, ut hinc eorumdem corda istius amoris igne inflammentur, objectum hujus festivitatis non est, nisi dignum, justum, & san-

sanctum. Cum vero ut tale proponatur ab Ecclesia, nihil superstitionis in eo pertimescimus, aut suspicari possumus, ac proinde tantæ matris innixi judicio, totius Catholici orbis firmato consensu, qui festum hujusmodi ex quo institutum fuit, pie colit, & celebrat, modernorum intemperantium dicteriis, ac temerariis ausibus non movemur. Traditiones, usus, & consensus Ecclesiæ nobis pro regula sunt, quosque huic adversari conspicimus, inobedientes, refractarios, pacis, & charitatis violatores, & inimicos habemus, quorum idcirco voces, probatione, & veritate destitutas, ac eò directas, ut pietatem adimant, & religionem attenuent, pudet audire. „ Lectoris judicium sit pronunciare „ inquit P. Honoratus tom. 2. lib. 1. dissert. 1. art. 3. „ nonne viri postremorum sæculorum sa-
„ pientes, queis visum est, ipsorum referre
„ in pias traditiones insurgere, & decertare,
„ majus sibi fundamentum sternant, ac fideles
„ obsequenti illas animo suscipientes, respon-
„ dentesque consilio Ecclesiæ, quæ id rerum
„ genus in medium affert, ut suorum pietatem
„ excitet, tamquam instrumenta sensibus obno-
„ xia, quæ pias animi affectiones in officio con-
„ ti-

„ tineant, non tamen extorqueat ab ipsis fidem „ eamdem, ac flagitat rebus, religionem, „ & mores optimos attingentibus. „ Festum sacrorum Stigmatum ecstasim, & mentis alienationem, sive rectius, elevationem, in contemplantibus ipsa Stigmata producere potest, & devotas animas in illusionem præcipitare. Ita moderni nostri delicatuli, & pusillanimes, quibus nova pietate imbutis placet hanc mentis alienationem, sive ecstasim, appellare superstitionem. At si omne, quod effectum hujusmodi producere potest, dicatur superstitio, ideoque inhibendum sit, & vitandum, jam superstitiones erunt, penitus eliminandæ, & ipsæ meditationes philosophicæ, rerum scilicet mere naturalium, & idcirco libri omnes interdicendi erunt de istis pertractantes, ac per consequens nec scientiis, nec artibus incumbendum erit, quia horum quoque studium, & meditatio profunda, mentem a sensibus abstrahere potest, ut centies contigisse, ac passim in dies evenire historia, & experientia nos docent.

Verum his omissis rerum naturalium exemplis, intimius inspiciamus quò nos recentiores nostri, veri Janseniani, sub pietatis lar-

larva somnia sua vendentes, ducere velint, ut hinc pateat, quam bene de ipsis dici possit illud. *Malus, bonum ubi se simulat, tunc est pessimus*. Si memoria Stigmatum S. Francisci recolenda non est, quia ecstasim fovet, jam sequitur, quod nec Martyris, nec alterius cujuscumque Sancti festivitas celebranda sit, cum hæc quoque eumdem effectum in piis, & devotis parere possit, ac propterea & hæc erit superstitio, adeoque interdicenda ut volunt Protestantes. Devotæ namque animæ vel martyrium, vel singularem aliquam Sancti alicujus virtutem, aut gratiam serio, & vivide in ejus festo meditantes, a sensibus abstrahi possunt eodem modo, quo in contemplandis S. Francisci Stigmatibus potest eis evenire. Sequitur etiam, quod cum idem contingere queat, & sæpe revera contingat, in revolvendis animo Sanctorum actibus, aut in imaginibus expressis, aut in libris descriptis, Sanctorum omnium vitæ, & figuræ nullibi unquam intuendæ erunt, aut legendæ, sed absolute ab omnium oculis abscondendæ. Horum proinde opinamenta eò directa sunt, ut Sanctorum cultum, & festivitates, necnon gesta, & imagines cum Ichonomachis deleant, tamquam illusionis

fo-

fomenta, five, ut ipfi loquuntur, fuperfti-tiones. Eò nos trahere volunt hujus fæculi fi-lii, ut a Martyrum, aliorumque Sanctorum actibus vel meditandis, vel etiam legendis abftineamus, ne in ecftafim rapti fupra fen-fus elevemur.

Sed, quod gravius eft, eò nos ducere ten-tant, ut ne ipfam quidem Salvatoris noftri paf-fionem perlegere, aut contemplari debeamus, quia mens noftra in tali meditatione defixa, fa-cilius fupra fe abripi poteft, quemadmodum in plurimis eveniffe fcimus, in ipfo quoque Se-raphico Francifco, cujus Stigmata doctorum noftrorum aliqui a phantafia repetunt, valida Crucifixi meditatione fuccenfa, ut in præfa-tione tetigimus, & in fequenti capite fufius dicemus. Superftitio erit per confequens & ipfa paffionis Chrifti memoria, ac proinde inhibendæ erunt Redemptoris noftri patientis imagines, & feftivitates, concremandi erunt libri omnes, nec ipfis exceptis Evangeliis, de Chrifto paffo, & pro nobis mortuo pertractan-tes, ejus mors contra præceptum Pauli non erit annuntianda, nec iftius commemoratio facienda, contra ipfius Chrifti mandatum. Nec rideant ad has illationes eruditi noftri,

quia

quia si ecstasis excitari potest in contemplatione exemplaris, idest S. Francisci, Stigmatibus insigniti, multo magis idem sequetur effectus in consideratione prototypi, nempe ipsius Christi crucifixi; atque adeo si superstitio est, & idcirco delenda Stigmatum festivitas, talis erit, & penitus interdicenda vulnerum Christi, ejusque passionis grata recordatio. Hinc propterea interdicendum erit quidquid Ecclesia quotannis religiose agit, præsertim in Quadragesima, & in Majori Hebdomada, imo & quotidie in Missis, ut passionis, & mortis Christi recolat memoriam. Si sapientes namque nostros audiamus, fovent superstitionem ritus, & cæremoniæ, quibus Ecclesia debitum Sponso suo solvit honorem, atque hisce gratos in suis filiis erga crucifixum Dominum affectus excitare studet. Sed quis non videt, eos, qui ita sentiunt, & docent, esse vulpes ignem in Ecclesiæ agrum ad segetum destructionem immittentes? Sub specie pietatis, & purioris disciplinæ prætextu, subtrahunt fidelibus exempla, & præsidia, quæ in Sanctorum, & præcipue Christi Redemptoris meditandis actibus ipsi reperiunt ad propriæ infirmitatis levamen, unde ex illis

eos

eos esse dignoscamus, qui, ut Christus ipse prædixit, veniunt in vestimentis ovium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces.

Huc si tendit sapientum nostrorum secundum carnem nova doctrina, & vulpina religio, sub qua veram impietatem abscondunt, & in alios quoque traducere omni conatu procurant, summopere ab ipsis, & eorum artibus nobis cavendum est. Sapientiores aliis apud semetipsos, non audent miris factis assentiri, ne inter simplices computentur, aut cum plebis credulæ vulgo, sæpiusque superstitiosæ adnumerentur, & vere nubes errantes, superbiæ vento inflati huc illuc circumferuntur, ac Stigmatum quoque S. Francisci veritatem negant, & festum interdicunt. Nos vero eorum novitates detestantes, Ecclesiæ matri, quæ est columna, & firmamentum veritatis, quamque ipsa veritas, & Magister Christus nobis audire præcepit, firmissime adhæremus, scientes, ipsam, non voce ignorantis plebis, aut rumore vulgi deceptam, sed invictis argumentis, & evidentissimis rationibus ductam, S. Francisci Stigmata ut vera probasse, horumque festum instituisse, non ut superstitionem in nobis foveat,

veat, sed ut ad recolendum tam insigne prodigium, divinitus in Seraphico Viro patratum, nos erigat, atque hinc ab hoc exemplari ad ipsa Christi vulnera meditanda, atque ex hac meditatione ad Salvatorem ipsum amandum corda nostra moveat, & inflammet. Superstitionem, quam Critici nostri pertimescunt, nos e contra desideramus, ecstasim nempe, & mentis elevationem in Christum crucifixum, quem pro nobis passum, & vulneribus affectum contemplari debemus, ut ex tali meditatione, quam ipsa gratitudo suadet, discat eruditus animus grates ei rependere, terrena cuncta despicere, & amare cælestia. Cum vero ad id media sint aptissima S. Francisci Stigmata, quidquid Janseniani sentiant, horum festum agimus cum Catholicis universis, quorum aliqui ad majorem ipsius Dei gloriam, & Seraphici Patriarchæ honorem, Romæ anno 1594. etiam piam instituerunt, ut capite tertio diximus, fidelium Sodalitatem a Stigmatibus iisdem denominatam. Hæc autem, cui Romanorum nobilissimi fere omnes, & alii quamplurimi nomen dant, pluribus in locis exinde erecta, occasionem dedit multas Ecclesias sub Stigmatum deno-

denominatione ædificandi, in quibus idem festum per annos singulos religiose celebratur, maxime vero Romæ, ubi confratres ejusdem Sodalitatis nedum pie, sed etiam solemni apparatu, & pompa per octo continuos subsequentes dies ipsum agunt.

Nec minori pietate, & religione colit Florentina civitas habitum, quo Seraphicus Pater indutus erat, quando passionis Christi signaculis in monte Alvernæ decoratus fuit, quemque ipsemet Vir Sanctus, rogatus, dono dedit Alberto Comiti Montis Acuti, quo in oppido per annos 280. custoditus, mox ab istius hæredibus, in bello a Florentinis devictis, ad manus venit Serenissimorum Ducum Etruriæ, qui Minoritis Observantibus illum tradiderunt, penes quos in Ecclesia S. Salvatoris, vulgo Omnium Sanctorum Florentiæ, pie veneratur. Waddingus ad ann. 1224. num. xxI. agens de S. Francisco recenter stigmatizato, & ab Alvernæ monte ad suam dilectam Portiuncnlam redeunte, historiam hanc, etiam ab auctore Dialogi ejusdem sacri Montis descriptam lib. 3. cap. 2., sic narrat: „ Venit ad Montem Acutum, ubi „ summa alacritate exceptus a suo amico Co-

„ mite Alberto, ejusdem loci Domino, ad
„ quem cum jam antea sæpius divertisset,
„ prædicebat se amplius non regressurum pro-
„ pter suas infirmitates, & mortem vicinam.
„ Dolens hoc audiit Albertus vaticinium,
„ atque ut perpetuæ absentiæ liniret dolo-
„ rem, petiit obnixe ut aliquid in sui me-
„ moriam posset accipere. Nihil sibi esse
„ quod daret, respondit Franciscus, præter
„ pauperculam, & laceram vestem, quam,
„ si vellet, modo aliud daretur corporis
„ operculum, libenter erogaret. Nihil ma-
„ gis gratum Heroi potuit contingere, quam
„ illum accipere habitum, sub quo tantus
„ vir pignora nostræ redemptionis accepit;
„ quare accersito sartore, & comparato sta-
„ tim panno, vestem viro sancto efformavit,
„ quam sequenti die fecit, ut ille pro suo ad-
„ mitteret habitu.„

Ad annum vero 1504.num.XXXI. de hoc eodem habitu iterum verba faciens Annalista, scribit: „ Ab anno 1224. apud hæredes, &
„ posteros prædicti Comitis sacra illa vestis,
„ veluti pretiosus thesaurus, diligenter asser-
„ vata est usque ad hunc annum, quo a Ca-
„ stro Montis Acuti ad cænobium S. Salvato-
„ ris

„ ris fratrum Obſervantum extra urbem Flo-
„ rentinam translata eſt . . . . At cum ab hac
„ æde Minores tranſmigrarent ad aliam in-
„ tra urbem ſub eodem titulo S. Salvato-
„ ris , eo translatus eſt habitus , & ſub
„ fida cuſtodia conſtitutus , obſerata arca
„ clavibus tribus, quarum primam apud ſe
„ retinent Sereniſſimi Duces Etruriæ , ſecun-
„ dam Conſules artis mercatoriæ , tertiam
„ Guardianus . Ter in anno reſeratur hic
„ pretioſus theſaurus , in die S. Franciſci , &
„ in diebus dedicationis , & conſecrationis
„ Eccleſiæ . „ Omnium igitur Catholicorum pietatem , Eccleſiæ auctoritate fultam , æmulantes , æquo libentique animo erga S. Franciſci Stigmata devotionem profitemur , horumque feſtum devote celebramus . Si ſcioli noſtri ipsum damnant , & interdicunt , quia ecſtaſim , & mentis alienationem parere poteſt , ipſos a recto ſenſu , & ab Eccleſiæ ſententia alienos eſſe cenſemus , ac miramur , ab ipſis illuſis , & a veritate toto cælo aberrantibus , effectum hunc ſuperſtitionem , & mentis illuſionem appellari . Si hæc eorum admittatur aſſertio , omni probatione deſtituta , abſtinendum erit , ut dicebamus , a me-

ditationibus nedum rerum ad æternam felicitatem ducentium, ſed etiam naturalium, & philoſophicarum, quorum primum quam impium, alterum quam ineptum ſit, nemo non videt.

CAPUT XI.

Impreſſio Stigmatum in corpore S Franciſci nec a phantaſia, nec ab alia naturali vi, ſed ſola Dei virtute fieri potuit.

FRanciſci Petrarchæ, & veterum nonnullorum quorumdam opinionem de impreſſione ſacrorum Stigmatum in carne beatiſſimi Patris Franciſci, queis hanc repetere placet vel a phantaſia, jugi meditatione paſſionisChriſti inflammata, vel ab alia naturali virtute, ſucceſſu temporis renovaſſe Petrum Pomponatium, Adrianum Baillet, Joannem Baptiſtam Thiers, Richardum Simonium, & alios noſtri ſæculi cæcos, & cæcorum duces, in præfatione opportune indicavimus. Verum licet hæc eorum ſententia falſa dignoſcatur ex iis, quæ de natura eorumdem Stigmatum in ſuperioribus dicta ſunt cum teſtibus oculatis, & ſcrip-

& ſcriptoribus coævis, vel quaſi coævis, noſtrum nihilominus hic erit, eam breviter expendere, & pro viribus refutare. Quoniam vero, ut nunc dicebamus, a veteribus quibuſdam hanc acceperunt Critici recentiores, quamquam hi pro more inflati ipſam tamquam novam, & ſuam vendere non erubeſcant, ideo & nos ad veteres prius confugiemus, qui ſibi ſynchronis reſpondentes, hoſque rationibus oppugnantes, modernorum quoque dicteria veluti prævisa exſufflarunt, ac poſtmodum ad majorem aſſerti noſtri confirmationem, etiam recentiorum aliquot ſcriptorum, Criticos ultimi temporis confutantium, verba, rationeſque exſcribemus. S. Bonaventura, cui certe Stigmatum S. Franciſci natura optime perſpecta fuit, ut liquet ex eorum accuratiſſima deſcriptione, quam in præcedentibus retulimus ex ejus operibus depromptam, in Prologo Legen. Major. ut adhuc aliqua ex ipſo deſumamus, inquit: „ Vidi, „ ait Joannes in Apocalypſi, alterum Angelum aſcendentem ab ortu ſolis, habentem „ ſignum Dei vivi. Hunc Dei nuntium, „ amabilem Chriſto, imitabilem nobis, & ad„ mirabilem mundo, ſervum Dei fuiſſe Fran-

 „ ci-

„ ciſcum, indubitabili fide colligimus, ſi cul-
„ men in eo eximiæ ſanctitatis advertimus,
„ quam inter homines vivens imitator fuit
„ puritatis angelicæ, qua & poſitus eſt perfe-
„ ctis Chriſti ſectatoribus in exemplum....
„ Verum etiam irrefragabili veritatis teſtifica-
„ tione confirmat ſignaculum ſimilitudinis
„ Dei viventis, Chriſti videlicet crucifixi,
„ quod in corpore ipſius fuit impreſſum, non
„ per naturæ virtutem, vel ingenium artis,
„ ſed potius per admirandam virtutem ſpiri-
„ tus Dei vivi. „ In Legend. Min. ſub titulo, *De Stigmatibus ſacris*, poſt varia recenſita miracula, a Deo patrata ad confirmandam realitatem Stigmatum S. Franciſci, ſic lectionem octavam concludit Seraphicus Doctor: „ Ex
„ quo luculenter apparet, quod ſacra illa ſi-
„ gnacula illius fuerunt impreſſa potentia;
„ & prædita ſunt virtute, cujus eſt vulnera
„ infligere, medelas afferre, obſtinatos per-
„ cutere, contritoſque ſanare. „

Ante Seraphicum Doctorem frater Thomas de Celano, qui utpote Sanctiſſimi Patriarchæ diſcipulus, & familiaris, ut alibi adnotavimus, ſacra ejus vulnera inſpexit, ac tetigit, divinitus hæc facta fuiſſe ſcribit, atque

in

in Sequentia, quæ olim canebatur in Missa ejusdem S. Francisci, incipitque, *Sanctitatis nova signa*, de miris clavis in ejus manibus, pedibusque defixis, inquit:

Cessat artis armatura
In membrorum apertura,
Non impressit hos natura,
Non tortura mallei.

Bartholomæus de Pisis Conformit. 3. fruct. 3. cum dixisset: „ In manibus ejus, & pedibus „ facti sunt clavi sive de nervis, sive de car- „ ne „ in quo concordat cum aliis, qui de hoc prodigio scripserunt, ita prosequitur: „ Ars vero, sive natura, etsi vim haberet „ aperiendi, faciendi tamen clavos de ner- „ vis, sive de carne, sic duros, obtusos, & „ recurvos, nullatenus potest . . . . Materia „ enim fluida, etsi natura, seu imaginatione „ vehementi mutetur, & alteretur, & animæ „ obediat; tamen ubi materia est dura, ima- „ ginationi non obedit, ut dicit Augustinus „ 11. de Trinitate. Modo cum materia manu- „ um, & pedum, & præcipue in loco im- „ pressionis Stigmatum sit tota nervosa, & du- „ rior,

„ rior, quam in aliis partibus corporis, non
„ possunt virtute naturæ, aut imaginationis
„ in talibus locis Stigmata talia fieri. „

Hæ rationes, ex facto, & philosophia desumptæ, quas adhuc expectamus, ut ex veteribus, aut ex recentioribus aliquis extricet, & enervet, cuique ratione utenti suadere debent, S. Francisci Stigmata nulla naturali vi imprimi potuisse; adeo namque perspicuæ sunt, & invictæ, ut nulla indigeant explicatione, unde satis erit easdem iterum audire ex S. Bernardino Senensi Serm. 3. *de Stigmatibus beati Francisci* art. 2. cap. 2. ubi eos refellens, qui ab imaginatione, sive a phantasia hæc impressa fuisse volunt, sic ait:
„ Secundum mundi sapientes res imaginata
„ fortissime contingit, quod quandoque eve-
„ nire solet. Multum quidem sequitur cor-
„ pus animam in actionibus suis. Propte-
„ rea continua imaginatio passionis Christi,
„ quæ a principio fuit gloriosi Francisci, fuit
„ dispositio magna ut ad hanc realitatem ve-
„ niret. Non dico tamen quod talis imagina-
„ tio produxerit hunc effectum, quia talem
„ errorem & sancta Ecclesia reprobat, & ve-
„ ra ratio confutat, & condemnat. Quia

„ virtute imaginativa quantumcumque forti,
„ non fit immutatio solidorum nervorum,
„ quemadmodum fuit facta in sacris Stigma-
„ tibus Francisci. Præterea materia fluida etsi
„ natura,& imaginatione vehementi mutetur,
„ & alteretur, & animæ obediens fiat, tamen
„ ubi materia dura est, imaginationi non
„ paret. Item si imaginatio vehemens habe-
„ ret Stigmata insignire, hoc præ omnibus
„ aliis in beata Virgine contigisset, quæ jux-
„ ta crucem de Dominica passione præ omni-
„ bus aliis doluit, & afflicta fuit. „ Ad hæc cap. 3. ejusdem Sermonis differens *de duodecim miraculis Stigmatum beati Francisci*, repetit: „ Quintum est, quia in loco
„ ossoso, & nervoso, non in molli hæc Stig-
„ mata sunt impressa, quod non potest ve.
„ hementi imaginationi attribui, sed mira-
„ culo Dei. Tandem in Dialogo „ *inter Religionem, & Mundum* scribit idem Senensis.

Stigmatum quinario est intus & foris
Fossus privilegio superni favoris;
Non enim cauterio humani laboris

Fit

Fit hæc transformatio, sed per vim amoris;
O miranda novitas Stigmatum Francisci,
Quæ orandi charitas fecit adipisci.

Ne quis vero cum Criticis hinc deducat, Senensem repetere S. Francisci Stigmata ab amoris vi, ut eorum nonnulli volunt, hæc ejus verba desuper allata firmiter tenenda sunt: „ Non „ dico tamen, quod talis imaginatio produ„ xerit hunc effectum, quia talem errorem „ & sancta Ecclesia reprobat, & vera ratio „ confutat, & condemnat. „ In hisce carminibus ipse intelligit tantummodo, vim amoris, & charitatem orandi, fuisse „ dispositio„ nem magnam „ ut Pater Seraphicus „ ad „ hanc realitatem veniret „ ad Stigmata nempe in suo corpore vere & realiter divinitus recipienda, non vero causam effectricem Stigmatum eorumdem.

S. Franciscus Salesius in Tract. Amor. Dei lib. 6. cap. 15. loquens de vi amoris, quo cor S. Francisci Seraphici ardebat, ac de Stigmatibus ejusdem, hæc fideliter a nobis latine reddita scribit: „ Amor igitur effecit, ut „ do-

„ dolores interni S. Francifci amantiffimi „ ufque ad partem externam tranfirent, & „ vulneravit corpus eodem doloris jaculo,quo „ vulneraverat cor. Sed amor, qui intus erat, „ plagas exterius in carne procul dubio ef- „ ficere non poterat. Seraphim proinde igni- „ tus in auxilium adveniens, radios emifit cla- „ ritatis adeo penetrantis, ut hæc realiter ape- „ ruerit in corpore exteriores Crucifixi pla- „ gas, quas amor interius imprefferat in ani- „ ma. „ Non dubito, quin & ipfi Critici in hanc defcendiffent fententiam, fi Stigmatum S. Francifci naturam, a tot tantifque viris præclariffimis defcriptam, vel parumper in philofophiæ lance appendiffent, ac animo inveniendi veritatem ferio libraffent. At ipfi in propriis oculis fapientiffimi, nec auctores de Stigmatibus hifce tractantes, nec rationes ab iftis adductas vel infpicere dignantur, nec illam quidem invictiffimam jam indicatam, & etiam a Theophilo Raynaudo admiffam, tom. 13 *de Stigmatifmo facro & prophano* cap. 10. fcribente „ quod fi revera S. Francifcus Stig- „ mata ab imaginatione valida paffionis Chri- „ fti habuiffet, certe Deiparam, & S. Joan- „ nem, ac B. Magdalenam, quibus vulnera

„ Chri-

„ Christi a propinquo spectare , & valide „ imaginari datum est,insigniri similibus Stig- „ matibus oportuisset . „ Sed si non a phantasia , nec utique ab alia naturali vi , aut humana arte S. Francisci Stigmata imprimi potuerunt, ipsamet eorum structura, admiranda prorsus, & inaudita suadente, ut historici omnes recensiti advertunt, & fatentur . Hinc propterea nec igne , nec ferro facta fuisse dicendum est, ut aliquando fuerunt Stigmata Gentilium , qui suorum Deorum imagines in aliqua corporis parte sibi efformabant, quosque proinde Deus Levitici cap. 19. v. 28. Judæis prohibet imitari, dicens : *Neque figuras aliquas, aut Stigmata facietis vobis* . Nec ut illa fuerunt , quæ ipsimet Christiani persecutionis tempore sibi candenti ferro imprimebant, sicque signati ad Martyrium properabant , ut refert idem Raynaudus loco mox laudato cap. 7. ubi ait : „ Christi nomen per- „ multi, vel crucis signum in palmis, aut bra- „ chiis inuri sibi curabant . Nimirum sicut „ olim profani milites signabantur in manu , „ aut brachio , ita milites Christi meliori di- „ cto sacramento , similibus notis Deo auctorari merito gaudebant . Ex hoc Christiano-

„ rum

„ rum quorumdam uſu, in illis turbinibus „ ab Ethnicis animadverſo, videtur manaſſe „ rumor inter Ethnicos ſparſus, quod Chri- „ ſtiani omnes notam haberent impreſſam; „ qua ſe invicem agnoſcerent, & ab aliis di- „ ſcernerent. „

Cum autem Sancius in cap, 44. Iſajæ num. 15. citatus ab eodem Raynaudo exiſtimet, etiam „ in pace Chriſtiana paſſim Chri- „ ſtianos ſic ſe inuſſiſſe, impreſſo manibus „ Chriſti nomine „ atque id nunc quoque a multis infimæ plebis hominibus fieri videamus, idcirco neque hoc modo, neque illo, quem impius Bælius in deteſtabili ſuo Dictionario, loco in præfatione indicato, ſomniavit, S. Franciſci Stigmata facta fuiſſe, aut fieri potuiſſe dicimus. Etenim nulla vis, aut ars naturalis, clavos afformare potuit ex nervis, ita diſpoſitos, ut horum capita rotunda, & nigra in interiori parte manuum, & ſuperiori pedum apparerent, & eorum acumina oblonga, retorta, & quaſi repercuſſa exiſterent ex adverſo, itaut de ipſa carne ſurgentia, carnem reliquam excederent, ſicuti cum Divo Bonaventura teſtantur quotquot tam ante, quam poſt ipſum de hoc argumento ſcripſe-

ferunt, teftes etiam oculati, fynchroni, & omni exceptione majores. Philofophia fua explicet Bælius cum auctore Notæ ad Alcoranum Francifcanorum ab fe citato, & nobis dicat, fi fapit, quomodo Stigmata a S. Dominico, ut ipfe imponit, veru, aut alio quocumque ferro tumultuarie facta, hujufmodi effe potuerint? „ Siquidem „ ait S. Bonaventura „ fub pedibus adeo prominens erat, & „ extra protenfa repercuffio ipfa clavorum, „ ut non folum plantas folo libere applicari „ non fineret, verum etiam intra curvatio- „ nem arcualem ipforum acuminum faciliter „ immitti valeret digitus manus. „ Hæc, inquam, fua philofophia Bælius exponat, atque nos doceat, quomodo cafu, & in jurgio fieri potuerint in quinque determinatis corporis partibus, & non in aliis. Explicet, & dicat, quomodo S. Francifcus talibus affectus vulneribus vitam ad duos annos, & dies producere potuerit, quin vulnera ipfa vel unquam putruerint, vel fætorem emiferint, ut advertunt omnes de iifdem fcribentes. Seraphicus Doctor naturam Stigmatum Seraphici Patris talem fuiffe fcribit, qualem nunc intelleximus, novam fcilicet, inauditam, ac pror-

prorſus mirabilem, & narrationem ſuam, licet quamplurium teſtimonio comprobatam, ſic concludit: „ Sicut ab eis ipſe accepi, qui „ propriis oculis conſpexerunt, „ Et Bælius quot auctores, vel teſtes ſuæ irriſionis in medium profert? Nullum omnino, niſi auctorem ſcilicet prædictæ Notæ, de quo ipſemet conqueritur, quod gratis omnino rem venditet, abſque probatione ulla, vel auctoritate ipſam confirmante. Sed ubi ſunt Criticorum regulæ, & ad quid Critici ipſi rigidiores, quorum unus Bælius habetur, eas ad facti alicujus veritatem dignoſcendam conſtituerunt? Quænam regula tradit, ut factum admittatur, & publicetur ut verum, quod nulla ratione fulcitur, nullaque auctoritate probatur? Nos hanc regulam ſequimur, ut quod validis probationibus munitur, admittamus, quod vero gratis aſſeritur, gratis, & abſolute denegemus.

Quin vero plura addamus in cofutationem ſceleſtiſſimi, ac nullius religionis viri, cujus proinde irriſio in S. Franciſci honorem, & laudem cedit quam maximam, ſermonem noſtrum ad alios convertimus intemperantes Criticos, qui S. Franciſci Stigmata repetunt

M a phan-

phantasia, hosque rogamus, ut simul omnes ea nobis edisserant, quæ a Bæjio audire expectamus. Præcipue a Joanne Baptista Thiers desideramus, ut nobis exponat, quæ habet in fine capitis 8. suæ dissertationis contra P. le Franc: „ Clavi S. Francisci non fuerunt, nisi clavi sancti amoris, quibus „ uniebatur Christo, & lancea non fuit, nisi „ flamma quædam divinæ charitatis, quæ „ ipsum adurebat. „ Verba sunt hæc atramento quidem reddita, sed omni verisimilitudine vacua, quia contra rationem ipsam, & contra auctoritatem scriptorum omnium, qui de S. Francisci Stigmatibus loquuti sunt, audacter prolata, ut ex dictis patet, & ex iis, quæ dici possent, magis magisque pateret, si animus hic esset, calamum acuere contra viros, quorum deliria causæ nostræ apud probos nedum non obstant, sed plurimum prosunt. Etenim quid nobis officere potest Petrus Pomponatius, a quo, ut notavimus in præfatione, ipse Thiers, ac recentiores Critici omnes errorem hujusmodi mutuati sunt? Atheus iste in lib. *de Incantationibus*, in quo suam de S. Francisci Stigmatibus aperit sententiam, teste Antonio Mirandulano *de singulari certa.*

tamine lib. 6. tribuit cælorum influxibus omnes effectus mirabiles, & ab istis dependere vult religiones, leges, & legislatores; agens vero de sanationibus, quæ ad Reliquiarum tactum contingunt, eas irridet, ac male sentit etiam de Animæ immortalitate, quidquid in Apologia pro sibi simili frustra tentet Balius in Dictionario Verb. *Pomponace*. Quod præjudicium S. Francisci Stigmatibus hujus fidei vir afferre potest, aut Adrianus Bailletus, qui in suo opere *de devotione erga beatam Virginem*, Romæ damnato 1695. totus est, ut cultum ipsius Virginis vel minuat, vel tollat, sicuti in alio, *Vita Sanctorum*, dubitationem potius, quam ædificationem, suscitat in legentibus, adulator perpetuus scriptorum Protestantium, quorum opera sine mente exscribit, & laudat, ut de eo narrat auctor Dictionarii auctorum Ecclesiasticorum Verb. *Baillet*. Quid, ajebam, nobis obesse potest vir iste, quem non pudet asserere, S. Bonaventuram varium esse in Stigmatum relatione, quod falsum quam sit alibi demonstravimus, ubi etiam innuimus, ipsum infidelem esse in traductione verborum Seraphici Doctoris, quod ex collatione hujus traductio-

nis cum genuinis S. Bonaventuræ textibus liquido apparet? Opinionem illorum ipse insinuare conatur, qui putant, mysticum, & spirituale fuisse quod in stigmatizatione S. Francisci evenisse scimus. Sed philosophice & ipse explicet, quæ de Stigmatibus hisce scriptores plurimi enarrant, atque assertionem suam, vel cujuscumque sit, conciliet, si potest, cum istorum dictis, ac præcipue cum ipsius Seraphici Doctoris verbis.

Quid tandem nostræ causæ obesse potest Ludovicus Dupinus, dum in Dictionario historico edito ann. 1712. sub ejus directione, S. Francisci Stigmata veluti dubia recenset? Nil certe nobis timendum est a Dupino, a viro nempe in omnibus suis scriptis hæreticorum fautore, Socinianismi suspecto, Ecclesiæ Catholicæ inimico, & a Protestantibus hac de causa summis laudibus celebrato. In sua namque Bibliotheca, solemniter proscripta, varia infirmat Catholica dogmata ab ipsis Protestantibus rejecta, teste Bossueto cum aliis; qui contra ipsum calamum acuerunt, ac proinde bis coactus ad publicam plurium propositionum retractationem, tandemque ut infamis, & calumniosi libelli approbator, & hæ-

hæresis Jansenianæ protector, in exilium pulsus cum sociis a Galliarum Rege Ludovico XIV., cui propterea Summus Pontifex Clemens XI. sic in litteris aperit sui animi sensus: „ Non sine maximo animi gaudio percepimus „ regium Majetatis tuæ zelum, nostris nuper „ paternis vocibus excitatum, cæpisse in præ„ cipuos deterrimi libelli approbatores condi„ gnis pænis animadvertere, Ludovicum „ Du Pin, nequioris doctrinæ hominem, „ temeratæque pluries Apostolicæ Sedis di„ gnitatis reum exulare jubendo. „ Quidquid igitur hi cum aliis ejusdem indolis, & farinæ garriant, nostra parum, aut nihil interesse debet, qui juxta regulas ab ipsis Criticis excogitatas auctores audimus, & sequimur, probitate, & integritate præditos, testes coævos, & oculatos, è quorum parte est Ecclesia, non homines in rebus ad religionem pertinentibus audaces, & intemperantes, proprio genio unice innixos, & quatuor, vel quinque sæculis a S. Francisco distantes. Ecclesiæ obtemperamus, supremisque ejus Pastoribus, quorum unus vere maximus, Benedictus XIV. de Serv. Dei Beatif. & Beat. Canoniz. lib. 4. part. 1. cap. 33. num. 19 rationibus ex vete-

ribus acceptis, & a nobis jam productis, Petrarchæ, Pomponatii, & aliorum opinionem refellit, realitatemque Stigmatum S. Francisci egregie confirmat, dum hæc a phantasia, vel ab alia quacumque naturali causa haud repeti posse demonstrat.

„ Id tamquam erroneum „ ita ipse „ fuisse convincitur a Fortunio Liceto de quarto „ quæsitis per Epistolam cap. 29., & a Theophilo Raynaudo de Stigmatismo sacro & „ profano tom. 13. pag. 126. Bartholomæus de Pisis Ordinis Minorum anno 1385. „ aureum librum conscripsit de Conformitate „ vitæ beati Francisci ad vitam Domini nostri „ Jesu Christi, & in prologo 2. cap. 3. hæc „ habet: Quod hujusmodi prodigium, videlicet impressio sacrorum Stigmatum, divina „ solum potentia sit peractum, non natura, „ nec arte, seu quavis alia forte imaginatione &c. patet si forma Stigmatum in manibus, & pedibus Sancti facta cogitetur: nam „ in manibus, & pedibus ejus sunt facti clavi „ sive de nervis, sive de carne, qui quidem „ clavi desuper erant quoad capita solidi, „ grossi, & obtusi, erant longi, & extra manus, & pedes protendebantur, & recur-

„ va-

„ vabantur, intra quorum recurvationem ar-
„ cualem digitus manus immitti valebat, si-
„ cut dicit Dominus frater Bonaventura, Epi-
„ scopus Albanensis, S.R.E. Card. in 3. part. Le-
„ gend. Maj. se habuisse ab illis, qui hoc vi-
„ derunt, & palparunt, & sic esse juramen-
„ to firmaverunt. Modo dato quod natura,
„ vel imaginatio haberet vim aperiendi car-
„ nem, facere tamen clavos de nervis, sive
„ de carne sic duros, & tali forma dispositos,
„ adjuncta arte quacumque; nullatenus pos-
„ set. Patet etiam hoc idem si consideretur
„ materia, de qua tales clavi sunt facti &c.
„ Cum materia pedum, & manuum, & præ-
„ cipue in loco, ubi fuerunt Stigmata im-
„ pressa, sit tota nervosa, & durior, quam
„ in aliis partibus corporis &c. Similiter de
„ vulnere laterali in tali forma, & loco tali
„ præfatis de causis fieri non potuit vi naturæ,
„ nec imaginationis, nec virtute naturæ tanto
„ tempore imputribile potuisset conservari,
„ sicut fuit in ipso Patre, quia per biennium
„ &c. Vehemens imaginatio passionis Jesu si
„ haberet Stigmata naturaliter imprimere,
„ hoc præ omnibus in beata fuisset Maria Ma-
„ tre ipsius Domini Redemptoris, & in ejus

„ corpore, quæ præ cunctis Christum amavit, & de ejus passione condoluit. „ Hactenus Benedictus XIV. cujus proinde, & aliorum auctoritas, rationibus innixa firmissimis, non Criticorum nuda prorsus, & inanis assertio, nos movet, & quodammodo impellit ad realitatem Stigmatum S. Francisci agnoscendam, & affirmandam. Hæc in causa est, ut cum prælaudato Raynaudo „ extra omne dubium statuamus, Stigmata S. Francisci fuisse opus Dei supra naturam „ & quidem ipsiusmet Redemptoris manu peractum, ut scriptores innumeri fatentur, Pontifices quamplurimi in respectivis diplomatibus confirmant, & Ecclesia ipsa universalis ubique in officio & Missa eorumdem Stigmatum solemniter canit.

CAPUT XII.

Ex quo S. Franciscus vera & reali Stigmatum impressione insignitus dicatur, non ideo Christo Domino æquiparatur, in sensu a Protestantibus, & Criticis nonnullis confitto.

OPportune dictum est in præfatione, Novatores & ore, & calamo vendere, S. Franciscum, quem placet ipsis idolum Stigmatizatum appellare, ita a Minoritis Christo crucifixo æquiparari, *ut ipsum habeant loco istius*. Primus, qui hæc somniaverit, & in vulgus ediderit, ad fucum simplicibus faciendum, & odium in Franciscanos excitandum, fuit ipse antesignanus Lutherus loco in eadem præfatione citato, ubi etiam vidimus, hæreticis adhærere Joannem Baptistam Thiers, & collectorem quorumdam opusculorum tom. 9. in Notis ad ipsius Thierii dissertationem. Hanc solemnissimam imposturam vel ab ignorantia, vel a malitia, sive potius a malignitate, & odio repetendam esse, Catholicorum nul-

nullus negabit. Hæretici eam excogitarunt ad invidiam in Romanam Ecclesiam inter suos augendam, simulque evulgarunt ad expuendam bilem, qua eorum in Minoritas male affectus animus intime fervet. Quis enim, nisi malignus, & livore tabescens, calumniam hujusmodi creare, vel amplecti poterat? Et sane, ubinam id tradidere Minores, aut in quo libro, vel scripto hæretici prius, critici deinde, horum imitatores, legerunt, S. Franciscum a suis filiis Christo Salvatori ita æquiparari „ ut ipsum collocent longe supra Christum, ut verum Messiam, Mediatorem, „ Advocatum, & Patronum invocent, & „ vitam æternam ab ipso petant „ uti delirando scripsisse Lutherum, atque hinc repetivisse gregales, in laudata præfatione adnotavimus? A Minorum certe nullo horrenda hæc, & inaudita blasphemia scripta ullibi reperitur, sed a Novatoribus, ut dicebam, conficta fuit in odium Romanæ Ecclesiæ, ut hanc nimirum ob id quoque damnabilem edicant, quia nempe talia approbat, & Franciscanis de Institutore suo credere, & prædicare permittit. Sed quis maligna hæc a spiritu mendacii inventa, ac prolata esse non videt? Si Minorum aliquis

ita

ita de S. Francifco fenfiffet aliquando, ac populis infinuare aufus effet, Ecclefia procul dubio, de fidei puritate fumme follicita, errorem hunc tamquam hærefim deteftabilem profcripfiffet, ipfumque affertorem pertinacem ut hæreticum, & impium damnaffet, ficuti damnavit Lutherum, & alios dogmatizantes, & ab ejus fide recedentes.

Cum igitur id ab Ecclefia numquam factum legatur, hac fola ratione fatis viro Catholico probatum effe debet, æqualitatem prædictam in fenfu à Novatoribus, & modernis fciolis intellecto, impofturam effe putidiffimam. Ab eadem namque Ecclefia matre didicimus, honorem Sanctorum judicium diligere, nec nos latet quos canones ipfa ediderit ad honorem ipfum ab erroribus præfervandum, quibus vel a mendaci ftudio, vel ab ignorantia, vel etiam a pietate nimia, & zelo non fecundum fcientiam conceptis, labefactari poteft. Hos canones nec ipfi ignorant hæretici, qui propterea fateri coguntur, quod fi Ecclefia Catholica eorum omnes anathematizavit magiftros, & errores, hunc quoque damnaffet, quem ipfi fingunt de S. Francifco habito pro Meffia, & loco Crifti obtrufo, oppo-

pote uni ex articulis fundamentalibus, ut ipsorummet verbis utar, immediate oppositum, ut nemo non videt. Sed non est nobis amplius in hisce laborandum, cum ipsimet Protestantes agnoscant, & fateantur, Ecclesiam Romanam, licet ab ipsis tot conviciis affectam, in fundamentalibus numquam defecisse, quod falsum esset, si prædictum errorem in Franciscanis vel tantummodo tolerasset. Ipsimet hæretici negare non possunt, si rationem, non passionem, audire velint, quæ ab eorum doctoribus in ipso rebellionis furore de S. Francisco divulgata fuerunt, falsa esse, & inventiones malignas, unde ab eis ad Thierium, & alios Criticos gradum facimus. Contendunt hi cum hæreticis, a Minoritis proprium parentem æquiparari Christo, quia Stigmatibus istius insignitus exprimitur, & cum eo dicitur crucifixus. At quam logicam didicere eruditi nostri? Minoritæ S. Franciscum Christi vulneribus ornatum, & crucifixum dicunt: ergo eum obtrudunt loco Christi, ut somniavit Lutherus, alium Christum ipsum esse putant, ut deliravit Scaliger, eumdem invocant ut Mesiam, Mediatorem, & Advocatum, & vitam æter-

æternam ab eo petunt, ut insaniendo repetit cum Luthero editor Alcorani Franciscanorum? Cur ita philosophentur etherodoxi, ratio in præfatione, & alibi adducta fuit; sed cur eos in hoc imitentur Catholicorum aliqui, nullatenus intelligi potest, nisi aut ignorantia summa, aut malignitas maxima supponatur in eis. Maligni namque est animi, rem malo in sensu accipere, quæ in bono commode accipi potest; imo insolentia est apertissima sensum naturalem, & obvium, quem tenent omnes, deserere, & alium reddere novum, inauditum, a rei veritate, & communi intelligentia alienum, ut in re nostra faciunt recentiores, & quidem animo lædendi, & calumniandi.

Quem Catholicorum præterit, S. Franciscum ideo crucifixum dici, quia Stigmatibus notatus apparuit, quibus in ligno crucis Christus affectus fuit, quod idem est ac dicere, Seraphicum Patrem ob hæc vulnera esse externam quamdam imaginem, & similitudinem Christi crucifixi, quam placuit ipsi Redemptori per suorum vulnerum impressionem in eo exprimere, ut hac renovatione in carne beatissimi Francisci, corda nostra sui amoris

ris igne inflammarentur? Negabunt Critici hujus impreſſionis veritatem? Sed hanc jam ſatis ſuperque juxta eorum regulas probatam eſſe putamus, ideoque ſi vere, & realiter S. Franciſcus Chriſti Stigmatibus impreſſus fuit, veram ipſe Chriſti vulnerati imaginem detulit in ſuo corpore, atque ei per conſequens ſimilis dici poteſt, ac debet. Hanc ſimilitudinem, reponent ipſi, denegamus, quia id eſt, non in hæreticorum, ſed in noſtro ſenſu, ſervum cum Domino, Franciſcum cum Chriſto æquiparare. Papæ, quanta fidei, & conſcientiæ puritas in reformatoribus noſtris! At ſi Chriſtus vulnera ſua vere & realiter S. Franciſco impreſſit, & vera hac impreſſione ipſum ſibi ſimilem extrinſece reddidit, nil reſtat aliud, quam aut veritatem talis impreſſionis denegare, aut hanc ſimilitudinem admittere. Primum fieri nequit uſque dum extabunt, & vim habebunt Criticorum regulæ: ergo S. Franciſcus Chriſto crucifixo ſimilis dicendus eſt, quia hæc ſimilitudo ſequitur factum, ac tamdiu vera erit, quandiu ſtabit factum ipſum tot rationibus probatum, atque ſuffultum. Repugnat, addunt ipſi delicatuli, & ſcrupuloſi, ac indecens videtur hæc ſimilitudo S.

Fran-

Francisci cum Christo, subditum nempe, & Caput, servum, & Dominum iisdem insignibus, & characteribus exornare. Reponimus, quod si Christus Stigmata sua Francisco impressit, & hunc idcirco sibi similem reddere voluit, similitudo isthæc nec indecens, nec repugnans censeri debet, quia facta a Christo, qui horum neutrum efficere potest. Tota indecentia hæc, & repugnantia in solo opponentium cerebro defixa est, quia si nec indecens, nec repugnans fuit creare hominem ad imaginem, & similitudinem Dei, non video cur dedecere, ac repugnare debeat hominem reddere Christo crucifixo signis exterioribus conformem. Imo si ipsum Verbum Patris indignum non existimavit formam servi accipere, ac substantialiter fieri in similitudinem hominum, cur indecens putabimus, quod Christus in servo suo Francisco Stigmata suæ passionis renovaret, sicque extrinsecis hisce signaculis eum sibi crucifixo similem efficeret? Ergo ne S. Franciscus, quia ratione Stigmatum Christo similis, erit alter Christus, ut maligne inferunt hæretici, & cum istis moderni doctores eorum asseclæ, & discipuli? Nequaquam.

Ari-

Ariſtoteles lib. 2. de art. rethor. ea vocat „ ſimilia, quæ ſibi viciſſim proportione qua„ dam reſpondent, etiamſi contraria eſſe „ videantur. „ Proportio, quæ S. Franciſcum Chriſto crucifixo ſimilem reddit, eſt nuda, & ſimplex ſtigmatizatio, quæ cum ſit vera, & realis, vera quoque, & realis ratione iſtius proportionis debet eſſe ſimilitudo, quin indecens aliquid, aut repugnans in ea appareat. Nam ſi imago, quæ hic pro ſimilitudine accipitur, eſt exemplar, & repræſentatio rei, quid repugnat, vel implicat, quod S. Franciſcus imago ſit Chriſti crucifixi, quatenus hunc extrinſece per ſua Stigmata repræſentat? S. Bonaventura in Leg. Min. poſt narratam Stigmatum impreſſionem, hæc de Seraphico Viro addit: „ Deſcendit de monte „ ſecum ferens Crucifixi effigiem, non in ta„ bulis lapideis, vel ligneis, manu figuratam „ artificis, ſed in carneis membris deſcriptam „ digito Dei vivi. „ Criticorum ſcrupulus idem eſſe videtur, ac ille Hiſpanorum, & Januenſium quorumdam, qui S. Franciſcum cum ſignis redemptionis noſtræ in imaginibus vel a pictoribus, vel ab aliis exprimi prohibebant, contra quos, ut alibi indigitavimus,

Ale-

Alexander IV. litteras dedit, *Quia longum esset*. Idem ferme esse videtur ac ille Friderici Episcopi Olomucensis,. *Sanctorum gloriæ detractoris*, ut ex Augustino Moravo in serie Episcoporum Moraviæ, & ex historia Bohemiæ Dubravii, de ipso refert Laurentius Beyerlinck in theatro vitæ humanæ tom. 3. Verb. *Episcopus*. Hic enim, teste Gregorio IX. in suo Brevi, *Usque ad terminos*, existimabat, vulnera solius Christi pro salute nostra crucifixi adoranda esse, ac proinde inferebat, nec S. Franciscum, nec Sanctorum alium cum Stigmatibus pingendum fore „ quod sit inde-„ cens in subditis, ut plantata sibi prætendat „ insignia Capitis . „ Hunc scrupulum solvit Pontifex in iisdem litteris, ubi cum eodem Antistite simul recentiores confutat, & doctrinam nostram sic indubiam reddit: „ Respon-„ demus, videlicet, quod Dei sapientia, „ quæ de limo terræ similem sibi formans ho-„ minem, similis illi fieri per Incarnationis „ mysterium, ut ipsum a morte redimeret, „ non contempsit, dilectum sibi beatum Fran-„ ciscum suorum specie Stigmatum decora-„ vit. Quæ temeritas? quod peccatum? si „ tam singulare privilegium ad indulgentis

„ gloriam picturæ testificatione pateat oculis „ devotorum? Nonne, ut sileamus de aliis, „ Princeps Apostolorum eximius, licet po- „ sitione dissimili, quandoque pingitur cru- „ cifixus? Sed dicis intrepidus alia, dum pa- „ ctum reformat ratio, quia cum præteriri „ nequiverit, quod de cruce Petri veritas „ indicaverat, neque improprie suspensus in „ cruce dicitur, neque incongrue tali dam- „ natus supplicio figuratur; sed de Franci- „ sci cruce, vel Stigmatibus, quod veritatis „ indicium? quod probabile argumentum? „ De cruce siquidem nota sæculis vita ipsius „ respondeat, quod postquam Religionis as- „ sumpsit habitum, vacando virtutibus, con- „ tinuum carnis subiit cruciatum: De Stigma- „ tibus vero plures fide dignissimi, quos mi- „ raculi tanti conscios divinæ placuit reddere „ pietati, testimonium veritati perhibeat &c.„ Ex quo igitur S. Franciscus vere in suo corpore Stigmata Christi portaverit, hisce exornatum, ac ipsius Christi imaginem referentem depingi posse Gregorius IX. argumentatur, & concludit.

Damus hæc ultero citroque, reponunt doctores nostri, & cum Thierio in dissertatio-

ne

ne contra Patrem le Franc ſuper inſcriptione, *Deo Homini*, *& B. Franciſco*, *Utrique crucifixo*, negant, hunc ſecundum, licet Chriſti vulneribus obſignatum, crucifixum dici poſſe, & ſi talis dicatur, quod ipſi Chriſto indecenter æquiparetur, alte proclamant. Recens collector opuſculorum jam laudatorum, vir utique in dignoſcendis naſu auctorum libris, olfactus vere acutiſſimi, ac prorſus ſingularis, diſſertationem hanc ex gallico idiomate in italicum verti, & notis illuſtratam tom. 9. ſuæ collectionis edi curavit. In harum una collector ipſe vocat Thierium „ virum „ Eccleſiaſticum, doctum, veræ, ac ſolidæ „ pietatis zelatorem, & ſuperſtitionis implacabilem inimicum „ & recte quidem, quia hanc ubique crepat in ſuis libris, quos *de Superſtitionibus* ideo inſcribere voluit, atque tam acriter in hiſce eam inſectatur, ut ſuperſtitionem inveniat etiam ubi non eſt. Hunc diſſertatorem, quamquam ob ſuas ſupeſtitiones coactum varias mutare domos, & fortunas, laudat collector, ac proteſtatur, ſe diſſertationem Eccleſiaſtici tam pii ideo traduci, & denuo typis dari curaſſe, ne opus tam dignum omnino periret. Opus, quod, ipſo fatente,

 an-

anno 1740. Hagæ Comitis tertio editum fuit a viro Proteſtante, ut occaſionem hinc nanciſceretur ſugillandi doctrinam Concilii Tridentini de Imaginum veneratione, & Orationes ab Eccleſia præſcriptas pro Templorum, & Altarium conſecratione. O pietas nova, collectoris laude digna, quia ſimillima ſuæ! Libellus, qui cauſam exhibet carpendi Eccleſiæ dogmata, & cæremonias, eſt opus dignum viro Eccleſiaſtico, veræ pietatis zelatore? Videat interim collector quænam ſit in ſeipſo pietas, qua impulſus fuit ad libellum hujuſmodi italice reddendum, ac iterum evulgandum, noſque unde digreſſi ſumus, revertamur.

Verus, & naturalis ſenſus inſcriptionis, contra quam Thierius invehitur, Catholicorum cuique obvius eſt, & apertus, & nonniſi ab invido, vel ignaro poterat accipi diverſimode, ac ab auctore fuerat intellectus, ut huic, ejuſque conſodalibus odium populi maligne conciliaret. Si enim verba, ut fert adagium, intelligenda ſunt juxta mentem proferentis, vel ſcribentis, ſola malignitas, vel ignorantia ſenſum a mente auctoris, & a Catholica veritate alienum in illa inſcriptione poterat invenire. Hæc namque ut indecens, & Chri-

& Christo injuriosa dicenda non erat, nisi cum Protestantibus Thierius existimasset, Minoritas habere S. Franciscum loco Christi, huic illum æqualem, & omnino similem credere, ac talem in ipsa inscriptione eum exprimere voluisse. Sed quo fundamento tantam impietatem in Minoritis vel suspicari poterat vir pius, & solidæ pietatis propugnator? In quo eorum libro hanc hæresim ab eis assertam legit vir Ecclesiasticus, & doctus? In nullo sane, sed ab hæreticis, in quorum libris ejus pietas delectabatur, hanc atrocem calumniam accepit, & pie adoptavit, ac vendidit. Joannes Baptista Thiers, reponit pro ipso novus editor dissertationis, in hac id unum propugnat, inscriptionem P. le Franc esse indecentem, & damnabilem, quia S. Franciscus æque ac Salvator noster in ea dicitur crucifixus, quod est omnino falsum, cum ille, sicut iste, cruci ligneæ, sive materiali, affixus nequaquam fuerit. Ita profecto non minus pie, quam acute Thierius. At quisnam ei dixit, id in eo lapide exprimere voluisse inscriptionis auctorem, itaut sensus sit, S. Franciscum in ligno clavis fuisse confixum, & suspensum eodem modo, quo Christus pro nobis in eo pependit?

dit? Cum hoc pariter a nemine unquam contra hiſtoriæ veritatem fuerit prolatum, non video cur Thierius ſenſum hujuſmodi in illa inſcriptione legere potuerit. Reſpondet collector, id aperte colligi ex lectione ejuſdem inſcriptionis, in qua cum clare, iiſdem verbis, & conjunctim Chriſtus, & S. Franciſcus dicantur crucifixi, quilibet intelligit, crucifixionem ſecundi cum illa primi æquiparari, quod eſt omnino falſum, quia Chriſtus veræ, & materiali cruci affixus fuit, minime vero S. Franciſcus. Vult igitur ſuperſtitionis implacabilis hoſtis, S. Franciſcum in illa inſcriptione male crucifixum dici, quia in cruce lignea appenſus non fuit, nec ferreis clavis confoſſus ex iſta pependit. Ita ipſe, uti conſtat ex tota ejus diſſertatione, in qua centies, & ad nauſeam uſque repetit, S. Franciſci crucem non fuiſſe, ſicut fuit illa Salvatoris.

O myſterium uni Thierio nunc primo revelatum! Et quis Catholicorum unquam ignoravit, Seraphicum Patrem in cruce lignea non pependiſſe, ac ideo tantum crucifixum dici, quia crucis mortificationem jugiter, ac tandem Stigmata Domini Jeſu in corpore ſuo portavit? Nullus certe, nec ipſæ mulierculæ,

quas

quas proinde si Thierius interrogasset, hæ quoque facillime ei dixissent, quo sensu S. Franciscus tum in prædicta inscriptione, cum alibi dicatur crucifixus. Ad quid ergo superstitionem in illa timuit vir nimis justus, in qua nec ipsæ femellæ æquivocare possunt, & ad quid sensum a se uno intellectum, & non illum, quem omnes tenent, Patrem le Franc in ea reddere voluisse deprædicat? Non alia certe de causa, nisi quia malignus, & inquietus. Thierii zelus, replicat collector, exarsit veritatis amore, quia si S. Franciscus materiali cruci non fuit affixus, crucifixus dici nequit, & hoc est, quod vir doctus, & pius contendit contra Patrem le Franc. Optime quidem, ut liquet ex ipsa dissertatione, quæ inter verba quamplurima hanc unicam exhibet rationem, milliesque repetit; „ S. Fran„ ciscus dici non potest crucifixus, quia cla„ vis in cruce lignea confixus non fuit. „ Verum si ita est, ut ipse scribit, & docet, cur S. Paulus, qui pariter non pependit in ligno, ad Galat. 2. v. 19. se dicit cruci confixum: *Christo confixus sum cruci*? Imo cur ipsemet Christus Matth. 16. prædicat: *Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, & tollat*

crucem suam? Si Thierius non aliam crucem, agnovit, quam ligneam, & materialem, & nonnisi huic homines configi posse putavit, peregrinus utique fuit in doctrina Christi, nilque penitus vir piissimus didicit in schola istius, in qua edocemur, crucem nobis necessariam esse, idest hujus vitæ tribulationes, vitiorumque nostrorum mortificationem. Hæc a Christo, & ab universis Christianis doctoribus crux dicitur, & crucifixio, & qui ipsam diligit, & amplectitur, crucifixus vocatur, ab Apostolo ad Roman. 6. v. 6. scribente: *Vetus homo noster crucifixus est*; & ad Galat. 5. v. 24. *Qui sunt Christi, carnem suam crucifixerunt cum vitiis, & concupiscentiis*. Hæc est illa crux, cui Paulus dicit Christo se fuisse confixum, & ob quam Christianus quilibet similiter crucifixus, eidem Christo redditur conformis, ut Patres, & expositores docent, quorum Cornelius a Lapide illud Apostoli ad Roman. 8. v. 29. *Quos præscivit, & prædestinavit conformes fieri imaginis filii sui*, sic declarat: „ Per crucem conformamur Filio „ Dei, & Christo crucifixo, quæ ingens est „ dignitas, & utilitas. Sicut enim hic con„ formamur Christo in tribulatione, ita con-

„ for-

„ formabimur eidem in beatitudine. „ Non igitur ii tantum, qui pendent in ligno, sed etiam illi omnes, qui mortificationem Jesu in corpore suo circumferunt, crucifixi dicuntur, & Christo conformes, ac proinde cum S. Franciscus hujusmodi crucem jugiter portaverit, absque superstitione Christo similis, & crucifixus dici potest, sicuti hac de causa talis dicitur a Gregorio IX. in litteris desuper exscriptis, in quibus ad Episcopum Olomucensem de cruce Sancti Viri quærentem, ait: „ De cruce siquidem nota sæculis vita ipsius „ respondeat.„

Si vero crucifixus dici potest ob jugem sui mortificationem, eo magis talis dicendus erit, uti revera dicitur a plurimis, ratione Stigmatum Redemptoris, quæ in carne sua divinitus impressa per biennium, & amplius gestavit. Frater Elias in epistola alibi laudata „ Non diu „ inquit „ ante mortem Frater, „ & Pater noster apparuit crucifixus. „ S. Bonaventura in Legend. Min. lect. I. *de Transitu mortis*, ait: „ Christo igitur jam cruci „ Vir Dei confixus tam carne, quam spiri„ tu. „ Alexander IV. in diplomate, *Romani est*, scribit: „ In hoc Franciscus ab ipso „ Chri-

„ Christo, licet dolenter, dulciter, & aman„ ter crucifixus apparuit „ idest in monte Alvernæ, de quo ibi loquitur Pontifex, qui in alio, *Benigna operatio*, de S. Francisci Stigmatibus hæc habet: „ Ex his sincera fides „ Christi accipit, quod etiam illi possint esse „ passionis Christi sine extrinseco persecuto„ re consortes, qui pro ejus amore carnem „ suam cum vitiis, & concupiscentiis volun„ tarie crucifigunt. „ Tandem & alii Pontifices, & scriptores quamplurimi S. Franciscum, quia Christi vulneribus insignitum, crucifixum dicunt, & Ecclesia ipsa in Missa Stigmatum ei accomodat illud Apostoli mox recitatum, *Christo confixus sum cruci*, & in hymno Vesperarum de eo canit:

Collaudetur Crucifixus,
Tollens mundi scelera,
Quem laudat Concrucifixus,
Crucis ferens vulnera,
Franciscus prorsus innitus
Super mundi fœdera.

Sed quin plura addamus, ipsemet Thierius nobiscum ultimo convenit, ac fatetur, quod

quod si S. Franciscus vera, & reali Stigmatum impressione ornatus fuit, crucifixus dici possit. Hanc veritatem tam clare cognovit vir doctus, & pius, ut cum alibi proposuisset absolute evincere, S. Franciscum dici non posse crucifixum, mox advertens opinioni huic suæ obstare Stigmatum realitatem, melius duxit hanc denegare, atque hinc proferre, Stigmata hæc mystica tantum fuisse, & metaphorica. Quare cap. 3. suæ dissertationis piissime scribit: „ Clavi S. Francisci non fue„ runt, nisi clavi Sancti amoris &c. „ Comparationem vero instituens inter crucifixionem, & vulnera Christi, ac S. Francisci, concludit: „ Quænam similitudo, sive æqua„ litas potest esse inter rem veram, & figu„ ratam, inter supplicium reale, & imagi„ narium, inter dolorem mysticum, & dolo„ rem verum? Crucifigi apparenter, in figura, „ ecstatice, & mystice, nec est, nec dici „ potest crucifigi; & ideo cum S. Franciscus „ non aliter fuerit crucifixus, nullo modo „ fuisse crucifixum dicendum est. „ Circa finem insuper addit: „ Jesu Crist a été effe„ stivament attaché à una Croix: Saint Fran„ çois ne l' a point été. Jesus Christ a été „ reel-

„ rëellement, e veritablement crucifié: Sa-
„ int François ne l' a été tout ovu plus qu' en
„ apparence. „ Sed si ex rationibus, & testibus omni exceptione majoribus, allatis in superioribus capitibus, meridiana luce apparet, S. Francisci Stigmata fuisse vera, & realia, fateatur necesse est piissimus Thierius, Seraphicum Patriarcham non apparenter, non in figura, non mystice, & imaginarie, sed vere, proprie, physice, & realiter fuisse crucifixum, ac talem per consequens dici posse. Nec pigeat novum editorem Thierianæ dissertationis audire, quæ de ipso Thierio scribit loco superius laudato Benedictus XIV.
„ Hic veritatis fines scribendi impetu trans-
„ gressus est, asserens, metaphorice tantum,
„ & mystice S. Franciscum vulnera recepis-
„ se, quod falsum esse ex supra adductis,
„ & alibi adducendis dignosci potest. „

Mihi ulterius non irascatur Thierii advocatus, si hunc suum clientem, incautum, & infidelem dico in legendis auctoribus, & in eorum textibus expendendis. Ibidem namque citat ipse pro sua sententia Petrum de Natalibus in Catal. Vit. SS. l. 9. cap. 19. & Jacobum de Voragine Legend. aur. cap. 144. at-

atque utrosque secum sentire jactat. Quoad primum id probare præsumit ex istius verbis a se allatis: „ Seraphim crucifixus crucifi„ xionis suæ signa sic ei evidenter impressit, „ ut crucifixus videretur & ipse.„ Ita revera Petrus de Natalibus. Sed hic nullæ metaphoræ, apparentiæ nullæ exprimuntur. Dicet quis, hunc loqui in Thierii sensu, eo quod aperte scribat, S. Francisco impressa fuisse crucifixionis signa, ob quæ crucifixus videbatur, sed non erat. Subtiliter quidem, sed omnino frustra. Cui namque vel in mentem venit, S. Franciscum, ut iterum diximus, clavis materiali cruci fuisse confixum? Nemo sane, cum omnes crediderint semper, & credant, ei realiter impressa fuisse vera Stigmata, quæ ob similitudinem videbantur illa Salvatoris, cujus erant signa. Et quomodo clarius explicare id poterat Petrus de Natalibus? Quicumque veritatem Stigmatum S. Francisci tenet, & fatetur, signa hæc fuisse scribit Christi crucifixi, sed signa vera, non metaphorica, ut vult Thierius. Integrum auctoris textum, quo Criticus abutitur, audiamus. „ In visione Dei„ inquit Petrus de Natalibus„ beatus Franciscus supra se cruci-

„ fixum

„ fixum Serafin aſpexit, qui crucifixionis
„ ſuæ ſigna ſic ei evidenter impreſſit, ut cru-
„ cifixus videretur & ipſe. Conſignanturque
„ manus, pedes, & latus crucis charactere,
„ ſed diligenti ſtudio ab omnium oculis Stig-
„ mata abſcondebat; quidam tamen hæc in
„ vita viderunt, ſed in morte plurimi con-
„ ſpexerunt. „ Eadem prorſus hic habet Petrus de Natalibus, quæ penes alios leguntur auctores, quos Thierius ſaltem aliquando videre debuiſſet, vel ab ipſis Petri verbis addiſcere, quod ſi paſſionis Chriſti ſigna, nempe Stigmata, adeo evidenter beato Franciſco fuerunt impreſſa, ut crucifixus videretur, hæc profecto nec myſtica, nec metaphorica fuere, ſed tam vera, & phyſica, ut in vita, & in morte ejus a multis fuerint inſpecta. Id ſi egiſſet vir ſolidæ pietatis amator, ſignum non accepiſſet pro metaphora, atque intellexiſſet, quod ſi vulnera illa ſacra dicuntur ſigna, dicuntur talia relatè ad illa Chriſti, quæ ſignificant, & repræſentant, ut ipſa fert natura ſigni, non autem conſiderata in ſe, quia non poterant ſignificare ſeipſa, & ſi repræſentabant Stigmata Chriſti, erant iſtorum vera, & realia ſigna, quod falſum eſſet, ſi & illa

illa S. Francisci non fuissent vera Stigmata. Quotquot enim hæc talia fuisse putarunt, ea vocant signa, vel signacula Christi crucifixi, quin crediderint unquam, illa indcirco mystica fuisse, & metaphorica, ab ipsa philosophia edocti, quod signum ut aliud indicet, ut in casu nostro, debet esse quid physicum, & reale, & quod natura signi realitatem hanc non excludit in re significante. Et equidem S. Bonaventura in Lect. de Canoniz. & de Translat. S. Francisci scribens de fratribus, qui convenerant ad transitum Patris, ait: „ Deosculabantur in eo signacula summi Re„ gis. „ Ecclesia vero universalis in officio Stigmatum, ut alibi quoque dictum est, solemniter canit:„ Signasti, Domine, servum tuum „ Franciscum, signis redemptionis nostræ.

Qualia denique Jacobus de Voragine fuisse putaverit Stigmata S. Francisci, an vera scilicet, vel metaphorica, haud melius colligi potest, quam ex ejusdem verbis, desumptis ex Serm. 266. *de Sanctis*, qui est 3. *de Stigmatibus Francisci*, & hæc sunt: „ Stigmata in corpore suo portavit, quod „ fuit omnimodæ veritatis. Quod multipli„ citer ostendi potest. Primo ex Seraphica

„ vi-

„ visione; vidit enim beatus Franciscus Christi passionem meditando, revolvit unum de Seraphin sex alas habentem, & inter alas erat effigies Christi crucifixi; disparens autem, in corde suo mirabilem reliquit ardorem, & in corpore suo Stigmatum impressionem. Secundo ex sanguinis emissione; ex dextero enim latere, tamquam lancea transfixo, sæpe sanguis exibat, qui tunicam, & femoralia respergebat. Alias enim sanguinem non emisisset, si vera Stigmata non fuissent. Tertio ex sensibili dolore; cum enim quidam frater scapulas ejus confricaret, & vulnus lateris sic tetigisset, beatus Franciscus ad ejus tactum dolorem sensit, & maxime exclamavit. Alias enim dolor non sentiretur, nisi vera Stigmata haberentur. Quarto ex multorum fideli attestatione, quia multi tam in vita, quam in morte ista Stigmata viderunt, tetigerunt, & osculati sunt: *quod audivimus, & quod vidimus oculis nostris* &c. Quinto ex multorum miraculorum ostensione, nam ex signis ipsis modo certificat dubios, sicut patet in Papa Gregorio; modo juvat devotos, sicut patet in

„ mi-

„ militie sibi devoto, qui lethaliter fuit vul-
„ neratus; modo convertit incredulos, sicut
„ patet in clerico de ejus Stigmatibus dubi-
„ tanti, & manu sua vulnus recipienti. „
Hæc Jacobus de Voragine, qui nil clarius,
nilque validius dicere poterat adStigmatum S.
Francisci veritatem exprimendam, realitatemque comprobandam, licet signa eadem ipse vocet, sed vera signa, idest vera Stigmata, ut ejus verba rationibus innixa apertissime declarant. Quare cum hæc non mystica, & metaphorica fuerint, S. Franciscus crucifixus dici potest, & Christo similis, quamquam cruci ligneæ clavis non fuerit confixus.

Externa hæc S. Francisci similitudo cum Christo crucifixo exprimitur etiam in stemmate fratrum Minorum per duo cancellata brachia, mediam crucem habentia rubra cicatrice obsignata. Collector opusculorum, sive novus editor dissertationis Joannis Baptistæ Thiers, ac istius laudator, & protector in Nota ad cap. 1. ejusdem dissertationis pag. 98. hoc Minorum stemma describit, ac postea concludit: „ Videtur per hoc significari „ velle, S. Franciscum fuisse crucifixum, uti

 „ fuit

„ fuit Christus. „ Vir iste præsumptione, ac temeritate plenus, quique plerisque videtur novus ichonomacus, Christi patientis, & Sanctorum inimicus, veræque philosophiæ, ac sanæ theologiæ penitus inscius, ex dictis intelligat, si vult, quam ignoranter sapiat, quam turpiter hallucinetur, quam audacter scribat, & quam insolenter agat hæc venditando. Intelligat, inquam, si vult, quoniam quidquid ipse sentiat, vel eructet de S. Francisci Stigmatibus, nostra, qui de ipso non curamus, nihil omnino interest, imo ejus deliria in Seraphici patris laudem cedere arbitramur; non minus, quam Pomponatii, Bælii, & Lutheri, ejusque gregalium calumniæ, quas ipsi in lucem edere, ac iterum inter Catholicos imprudenter evulgare placet. Nos veritatem Stigmatum S. Francisci tot firmissimis rationibus, tot validissimis testibus, & auctoribus assertam, probatam, confirmatamque, corde tenentes, atque ore, & calamo affirmantes, spretis nostri sæculi nebulonibus, cum Alexandro IV. in litteris jam alibi laudatis, *Benigna operatio*, concludimus: „ Nemo itaque eidem Sancto audeat „ de cetero esse molestus, in corpore suo „ Chri-

„ Christi triumphalia Stigmata præferenti: „ Ipsis autem reformatoribus, qui, utpote nova pietate, novaque theologia imbuti, hæc legentes ridebunt, & subsannabunt, illud ejusdem Pontificis in alio diplomate, *Grande, & singulare*, prolatum intimamus: „ Qui „ prædicaverint, dictum Confessorem ipsa „ Stigmata nullatenus habuisse, cujuscumque „ Ordinis, vel conditionis existant, eo ipso „ laqueum excommunicationis incurrant, a „ qua non possint absolvi, nisi personaliter „ Apostolicam Sedem adeant, super hoc ab- „ solutionis beneficium petituri. Et si forte „ tales doctores, seu lectores in theologia, „ seu quacumque alia facultate fuerint, le- „ ctionis si doctores, prædicationis officium „ si prædicatores, si vero potestatem audien- „ di confessiones habeant, ea sint omnino „ privati, & quilibet ipsorum nihilominus, „ qui hujusmodi officia, vel potestatem si- „ mul habuerit, similem horum privationem „ incurrat. „

Moderni critici, novique theologi, dicebam, hæc audientes ridebunt, sed ex risu lectores intelligent, hos, nedum censurarum ecclesiasticarum, & piarum institutionum,

ſed Sanctorum quoque, ac Supremi Paſtoris contemptores, eſſe Janſenianos, ac utique ex illis, qui ſub arctioris diſciplinæ velamine veniunt ad nos, ut alibi etiam diximus, in veſtimentis ovium, intrinſecus autem ſunt lupi rapaces. At fideles audiant ultimo, quæ Summus Pontifex Clemens XI. de ipſis ad noſtram doctrinam ſcribat, dum eorum aperit inſolentiam, & pervicaciam, qui Conſtitutioni, *Unigenitus*, obedire detrectant. Ait Pontifex: „ Juſto Dei judicio ambulantes in „ tenebris, neſciunt plane quò vadant: ſcan„ dalum ſiquidem de Conſtitutione noſtra „ comminiſcuntur; ſed ſeipſos potius de per„ vicaci ſua inobedientia ſcandalum facere „ non agnoſcunt. Sacroſanctam Epiſcopatus „ dignitatem exaltare ſe velle declarant; ſed „ re ipſa deprimunt, dum interim fraterni„ tatem ipſi contemnunt, audaciſſimæ infe„ rioris Cleri rebellioni fomentum tribuunt, „ univerſumque Eccleſiaſticum Ordinem Lai„ cis Tribunalibus, vel in ipſa Religionis „ cauſa, indecore, ac perperam ſubjici non „ attendunt. De veteris, ac novæ Legis di„ ſcrimine, tamquam de re ipſis ſolis per„ ſpecta, multa, & plerumque inutiliter

pi-

„ disputant, novæque præstantiam, quam
„ omnes agnoscunt, & profitentur, incul-
„ care non desinunt; utriusque tamen Legis
„ plenitudinem, quæ est dilectio, minime
„ observant. Charitatem nulli impensius
„ laudant, nulli impudentius violant. Divi-
„ næ Gratiæ virtutem prædicant, quam Ca-
„ tholicus nullus negat: sed damnatis errori-
„ bus faventes, Spiritui Gratiæ contumeliam
„ faciunt. Quod vero Nos de pusillorum
„ scandalo sollicitos plurimum excruciat,
„ illud est, quod dum plerique eorum hæc
„ faciunt, vel consentiunt facientibus, ad-
„ huc specioso quodam ementitæ severitatis
„ amictu se contegentes, rigidioris doctrinæ
„ gloriam captare non cessant, instituendæ-
„ que in melius Christianorum vitæ, & ad
„ normam Evangelii componendæ zelum
„ magnifice ostentant. Quare Nos pernicio-
„ sam hanc larvam, quæ animabus pretiosis-
„ simo Christi sanguine redemptis certum pa-
„ rare posset exitium, palam detrahere vo-
„ lentes, ipsos aberrantes fratres publice, &
„ coram universa Ecclesia monitos facimus,
„ ne sibi ulterius de falsa exactioris discipli-
„ næ fama blandiantur; neque enim vera

„ vir-

„ virtus, absque humilitate, pietas absque „ obedientia, Christiana demum perfectio „ absque charitate potest consistere. Porro „ quæ humilitas? sensum proprium commu„ni Fratrum sententiæ, quin, & Supremæ „ Beati Petri Cathedræ judicio obstinate præ„ferre? Quæ obedientia, Apostolicis defi„nitionibus reluctari? Quæ tandem chari„tas, injuriis, & contumeliis agere, rixas, „ & contentiones ubique disseminare? Agno„scant igitur, Divini luminis irradiante ful„gore, quam gravibus coram Deo, & Ec„clesia reatibus, & periculis involvantur. „ Meminerint scriptum esse, quod quasi pec„catum ariolandi est, repugnare, & quasi „ scelus Idololatriæ est, nolle acquiescere, „ Omnipotentis Dei, qui superbis resistit, „ tremendum, & imminens sibi judicium ti„meant, Ecclesiæque pacem simul, & Rei„publicæ tranquillitatem perturbare tandem „ aliquando desistant. „ Hæc tanti Pontificis verba, de respuentibus Constitutionem, *Unigenitus*, prolata, etiam de Sacrorum Stigmatum S. Francisci, aliarumque piarum traditionum modernis oppugnatoribus dicta esse, ex eo patet, quod isti in his oppugnandis eo-

dem

dem agantur spiritu, quo in respuenda Constitutione prædicta agebantur illi, eademque hi excitent scandala, quæ inobedientia, & superbia sua disseminabant illi. Patet etiam ex eo vel maxime, quod nostri reformatores, utpote Janseniani, eamdem Constitutionem superbi, & inobedientes & ipsi despiciant, ac proinde eodem malo spiritu acti, ab eorum antesignanis accepto, etiam pias institutiones abjiciant, præsertim si a Regularibus eas invectas, aut propugnatas esse perspiciant. Sed recogitent ipsi interim, si adhuc eis est intellectus, ultima nunc allata gravissima Clementis XI. verba, & fideles, lupis agnitis ovina pelle contectis, ab eis caveant; atque Ecclesiæ Matris judicio firmiter adhærentes ut filii, ejus devote, & humiliter pietatem sectentur, & fideliter servent.

FINIS.

[illegible]

10